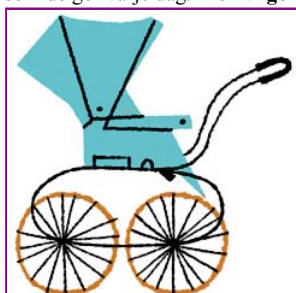

Vi är inte som andra butikskedjor

Vi är inte som andra butikskedjor

Vi har beställningssystem, dagskassar och ekonomiavdelning, precis som andra butikskedjor. Vi gör till stor del samma sak som de gör varje dag. **Men vi gör det av helt andra skäl. Med helt andra mål.**

Vi gör skillnad.

380 000 svenska barn har en mamma eller pappa som dricker för mycket. Vår ensamrätt och ansvarsfulla försäljning bidrar till att minska alkoholkonsumtionen.

Vårt uppdrag

Vi tar ansvar för människor och miljö.

Alkohol är inte som andra varor. Den kan njutas med omsorg, men också ställa till skada för individen och samhället. I vår dagliga verksamhet tar vi ansvar för både människa och miljö.

Vd-ord

Vi skapar sortimentet tillsammans.

Vi skapar sortimentet tillsammans med kunderna. Deras önskemål styr vad vi har på hyllan. Hållbarhet, hälsa och kvalitet vägleder oss i inköpsprocessen.

Inköpsprocessen

DÄRFÖR ÄR VI UNIKA

Varför finns det inte kyldiskar i butik?

Kyldiskar i våra butiker skulle öka alkoholkonsumtionen, det vet vi. Speciellt under sommarhalvåret. Att uppmuntra omedelbar konsumtion går stick i stäv med allt vi står för.

Vår verksamhet

Vår verksamhet

Vår verksamhet

20 000

färre våldsbrott varje år

Varje år begås ungefär 82 000 våldsbrott i Sverige och i många av fallen är alkohol en utlösande faktor.

[Vårt uppdrag](#)

5 234

[Anställda 2014](#)

[Våra kompetenta medarbetare tog emot 120 miljoner kundbesök i butik och 37 miljoner via digitala kanaler.](#)

[Väsentliga siffror](#)

26,4

[Miljarder kronor i omsättning](#)

[Merparten av den alkohol som konsumeras i Sverige säljs av Systembolaget.](#)

[Väsentliga siffror](#)

65

[Alkoholindex](#)

[Svenskarnas attityd till alkohol har blivit mer återhållsam de senaste fem åren.](#)

[Våra strategiska nyckeltal](#)

Systembolagets uppdrag

Att med ansvar och bästa service sälja alkoholdrycker och informera om alkoholens skadeverkningar.

Vårt kundlöfte

Du ska alltid känna dig välkommen

Du ska alltid lära dig något nytt

Du ska alltid kunna lita på att vi säljer med ansvar

Vision

Ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Allmänhetens stöd för vår ensamrätt till försäljning av öl, vin och sprit har aldrig varit högre.

[Vd-ordet](#)

Varför finns Systembolaget?

Varför finns Systembolaget?

Vd-ord

Vd-ord

Vd-ord

Systembolaget har ett viktigt samhällsuppdrag. Systembolaget finns eftersom alkohol inte är som andra varor. Alkohol kan skada både direkt och indirekt, både på individnivå och i samhället i stort. Ju mer som dricks desto större blir skadorna – som våld, misshandel och sjukdomar. Om alkohol skulle säljas i livsmedelsaffärer skulle vi dricka mer – all forskning pekar på det. Utan Systembolagets ensamrätt och utan en ansvarsfull försäljning skulle de alkoholrelaterade dödsfallen och sjukdagarna öka (Ref. 1). I vårt samhällsuppdrag ingår att sälja alkohol på ett ansvarsfullt sätt med god service och att informera om riskerna med alkohol. Det gör att vi inte agerar som andra företag.

FILM: VD-ORD

Vi gör inte reklam för det vi säljer och vi har inte kampanjer i syfte att sälja mer genom lockvaror, röda priser eller ”köp tre betala för två”-kampanjer. Vi säljer inte alkoholdrycker till någon som är under 20 år, till någon som är märkbart påverkad eller till någon som vi misstänker ska langa.

Vi informerar om våra försäljningsregler och riskerna med alkohol, bland annat genom anti-langningskampanjer och verktyg som appen Promillekoll, som är ett hjälpmedel för den som inte vill dricka för mycket. Den har laddats ned över en miljon gånger. Vi ger också stöd till forskning och samarbetar med Polisen i samband med våra anti-langningskampanjer. Vårt dotterbolag IQ-initiativet arbetar med att få fler att fundera över sin egen alkoholkonsumtion och värna om familjemedlemmar, kollegor och vänner.

En smartare alkoholkultur

Unga vuxna i åldersgruppen 18–35 år är en viktig målgrupp för IQ:s informationskampanjer. Ett aktuellt exempel är IQ:s samarbete med studentkårer. Målet är en smartare och mer inkluderande alkoholkultur bland universitets- och högskolestudenter. En kultur där alkohol kan finnas, men inte behöver stå i fokus.

Vi på Systembolaget månar om att kunna erbjuda ett brett och kvalitetsinriktat sortiment av alkoholfria drycker. Att kunna bjuda på goda alkoholfria drycker blir alltmer självklart. Försäljningen av alkoholfritt har ökat kraftigt under en rad år.

Rekordhøgt NKI och OPI

2014 var ett bra år för Systembolaget. Vi ser att vårt långsiktiga strategiska arbete med att förbättra kundmøtet, det interna arbetet med gott ledarskap och utveckling av sortimentet är uppskattat och ger resultat. Det visar resultatet från våra undersøkningar Nøjd Kund Index (NKI) och Opinionsindex (OPI), som aldrig legat på en høgre nivå. Vi har fortsatt arbeta för att bli ett ännu bättre och mer hållbart företag och för att möta allt høgre förvåntningar från kunder, medarbetare och vår ägare staten. Allt för att leva upp till vårt samhällsuppdrag och vår vision – ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

2015 har Systembolaget funnits i 60 år. Omvärlden förändras. Kundernas förvåntningar förändras. Vi förändras. Det ser vi i det dagliga møtet med våra kunder och i olika undersøkningar. Upplevelse och service blir allt viktigare. Även om de flesta gör sina inkøp i butik under torsdag till lørdrag, så förvåntar sig kunderna att kunna göra sina ärenden såväl i butik som på nätet. Försäljningen från beställningssortimentet, ombuden och via hemleverans står fortfarande för en relativt blygsam del av den totala försäljningen. OPI visar att majoriteten vill behålla Systembolaget och vår ensamrätt till försäljning av alkohol, och nämner minst ett folkhälsorelaterat skäl till detta. Under året har vi öppnat fem nya butiker och totalt finns nu 431 butiker i samtliga Sveriges kommuner.

Förändrade konsumtionsmønstre

Den långsiktiga trenden med minskad alkoholkonsumtion tycks nu ha planat ut. Den senaste undersøkningen från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) visar att alkoholkonsumtionen ökar för första gången sedan 2004. Under senare år har årskonsumtionen legat på cirka 9,5 liter omräknat i ren alkohol per invånare 15 år och över, i 2013 års undersøkning har den ökat till 9,9 liter. Det är inte främst alkohol från Systembolaget som ökar, utan inførseln i samband med resor och inkøp via Internet. Om det är ett trendbrott eller en tillfällig uppgång ser vi först i 2014 års rapport.

Men det finns också mer positiva tendenser i ett förändrat konsumtionsmönster. Bland annat ser vi ett ökat intresse för hälsa och välbefinnande, och att ungas alkoholdebut sker senare. Unga, i åldrarna 15–16 år, har under hela den period som mätningar pågått (1977–2014) inte under något år druckit så lite som man gör nu, även om de fortfarande dricker alldeles för mycket. Mindre än hälften av alla niondeklassare uppgjer att de druckit alkohol de senaste 12 månaderna (Ref. 2).

Allmänhetens stöd för vår ensamrätt till försäljning av öl, vin och sprit har aldrig varit högre. Under 2014 var det 74 procent.

Vardagsdrickandet normaliseras

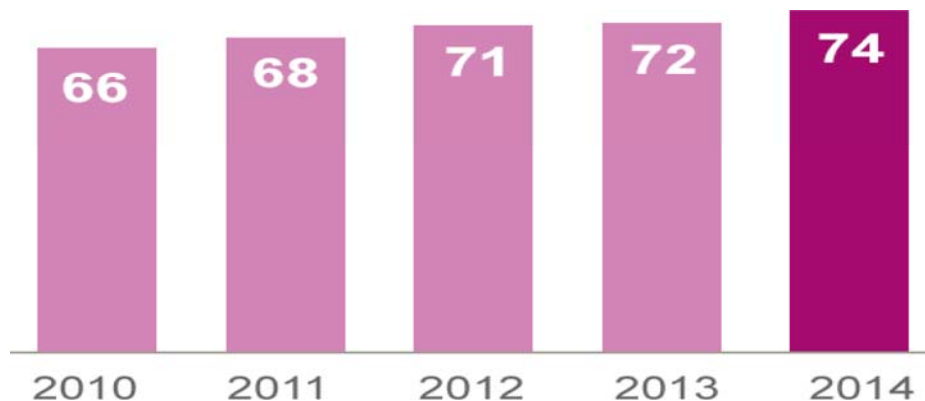
En negativ tendens är en mer tillåtande attityd där vi låter alkohol ta mer plats i vardagen. Tyvärr innebär det en risk för att fler kommer att dricka sig till ett alkoholberoende. Förvånansvärt många utvecklar ett beroende vid måttlig konsumtion. Merparten av alkoholproblemen uppstår bland personer med en ganska välordnad tillvaro, som vet att de dricker för mycket men som inte anser sig ha anledning att förändra sin konsumtion (Ref 7).

Vi kan se att sedan vi började mäta Alkoholindex 2010, har attityden mot berusningsdrickande blivit mer restriktiv samtidigt som attityden till vardaglig konsumtion blivit mer tillåtande. Alkoholindex, som årligen tas fram av vårt dotterbolag IQ, är ett samlat mått på människors attityder till alkohol i olika situationer och är ett av Systembolagets strategiska nyckeltal. Sedan 2014 utgör det även ett av våra hållbarhetsmål. För 2014 uppgick Alkoholindex till 65, vilket är en liten minskning mot rekordnivån 2013 på 66, men väl över målet på 62. Målet för 2015 är 66 och att åter hamna på 2013 års höga nivå.

Systembolaget gör legitimationskontroller på alla som vi bedömer vara under 25 år för att säkerställa att vi inte säljer till personer under 20 år. Under 2014 genomförde ett oberoende undersökningsföretag cirka 5 800 ålderskontrollköp i våra butiker. Det är glädjande att det långsiktiga arbetet med utbildning och tydligt ansvar ger resultat. Legitimation begärdes vid 97 (96) procent av köptillfällena vilket är en förbättring och överträffar det uppsatta målet på 95 procent.

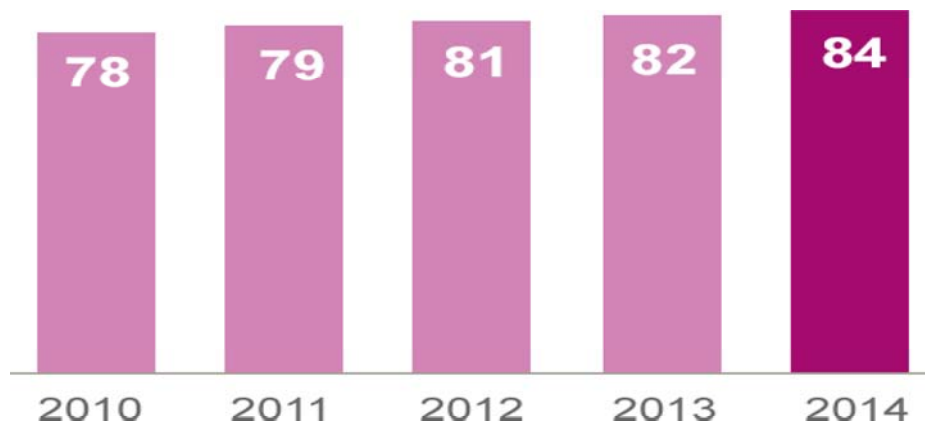
OPI, där TNS Sifo mäter allmänhetens stöd för Systembolagets ensamrätt till försäljning av öl, vin och sprit, har aldrig varit högre sedan mätningarna startade i början av 2000-talet. OPI uppgick i år till 74 procent vilket är en ökning från 72 procent år 2013. Det är glädjande att stödet för Systembolagets ensamrätt är så starkt.

NKI når rekordnivån 83, jämfört med föregående års resultat 82, vilket även var målnivå för 2014. Enligt undersökningen är kunderna fortsatt mycket nöjda och synen på vår service är mer positiv. Inom viktiga kvalitetsområden som sortiment, medarbetarnas agerande och vårt samhällsansvar ligger kundbedömningarna också på högre nivåer.

OPI

OPI, där TNS Sifo mäter allmänhetens stöd för Systembolagets ensamrätt till försäljning av öl, vin och sprit, har aldrig varit högre sedan mätningarna startade i början av 2000-talet. OPI uppgick i år till 74 procent vilket är en ökning från 72 procent år 2013. Det är glädjande att stödet för Systembolagets ensamrätt är så starkt.

NKI

NKI når rekordnivån 83, jämfört med föregående års resultat 82, vilket även var målnivå för 2014. Enligt undersökningen är kunderna fortsatt mycket nöjda och synen på vår service är mer positiv. Inom viktiga kvalitetsområden som sortiment, medarbetarnas agerande och vårt samhällsansvar ligger kundbedömningarna också på högre nivåer.

Sveriges bästa serviceföretag

Det är även glädjande att vi för andra året i rad utsågs till bästa serviceföretag i ServiceScore® 2014. Detta firade vi tillsammans med våra kunder i alla butiker 25 april. Sammantaget är detta bevis på att vårt arbete och engagemang uppskattas och att vi behövs. Våra medarbetare arbetar ständigt för att utveckla vår ansvarsfulla försäljning och vår service för att överträffa kundernas förväntningar och leva upp till vårt uppdrag.

Under året ökade försäljningen både till volym och intäkter, och uppgick till 470,4 miljoner liter och 26,4 miljarder kronor. Rörelseresultatet förbättrades från 168 till 370 miljoner kronor. Systembolagets Pensionsstiftelse är överkonsoliderad varför årets kostnad för pensioner är betydligt lägre än 2013, vilket har varit den viktigaste faktorn bakom ett högre resultat och avkastning än föregående år.

För andra året i rad beslutade riksdagen att höja alkoholskatten vilket var ett av skälen till den ökade försäljningsintäkten för året. Skatten höjdes från och med den 1 januari 2015 med cirka 9 procent på öl och vin och med 1 procent på sprit. Hela alkoholpolitiken vilar på en grund av internationell forskning. Forskningen visar att skatt är den mest effektiva alkoholpolitiska åtgärden för att bromsa totalkonsumtionen, tillsammans med restriktioner i tillgänglighet (som detaljhandelsmonopolet) och restriktiv marknadsföring samt nivån på införselkvoter (Ref. 7).

Ökat stöd till alkoholforskning

Vårt uppdrag är bland annat att bidra med kunskap om alkoholens risker. Forskning ger goda förutsättningar för en förbättrad folkhälsa och Systembolaget utökar nu satsningen på alkoholforskning under åren 2014-2016. I december beslutade Systembolagets Alkoholforskningsråd, som hanterar stödet till alkoholforskningen, att 26 alkoholforskare får sammanlagt fem miljoner kronor för olika projekt under 2015. Vid nästa fördelning av projektanslag handlar det om sju miljoner kronor. Under våren arrangerades den årliga alkoholforskningskonferensen på Skarpö för forskare och representanter för intresseorganisationer och myndigheter. Under hösten arrangerade vi två välbesökta och uppskattade seminarier med forskare och experter, dit även allmänheten bjöds in. Det ena med fokus på alkohol och barn ägde rum i Malmö och det andra om alkohol och våld i Stockholm.

Högt på agendan

För oss på Systembolaget står hållbarhetsfrågorna högt på agendan och det finns flera skäl till att hållbarhet är centralt i vår verksamhet. Vi, Systembolaget, är ju som företag ett uttryck för samhällsansvar – statens samhällsansvar. Vår viktigaste och främsta uppgift är vårt alkoholpolitiska uppdrag – att med ensamrätt på ett ansvarsfullt sätt sköta all försäljning av alkohol till privatpersoner och samtidigt informera om alkoholens risker, i syfte att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Samtidigt är Systembolaget en stor aktör, med betydande inflytande och en särställning på marknaden. Det är därför självklart för oss att även vara drivande när det gäller att utveckla den globala dryckesindustrin i en hållbar riktning. Vi tar ansvar för arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, miljöfrågor och anti-korruption, såväl i vår egen verksamhet som i hela vår dryckesleverantörskedja.

Grunden för vårt långsiktiga hållbarhetsarbete är FN:s Global Compacts tio principer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. Systembolaget stödjer Global Compacts principer sedan 2013 vilket stödjer vår övergripande affärsstrategi. Sedan tidigare redovisar vi enligt Global Reporting Initiativ (GRI) och i år rapporterar vi för första gången enligt GRI:s nya riktlinjer G4. Under året har mer än 1 500 personer från olika intressentgrupper deltagit i vår intressentdialog. Den är en del av väsentlighetsanalysen och har genomförts för att identifiera de viktigaste hållbarhetsområdena för vår verksamhet och för att säkerställa att hållbarhetsfrågorna integreras i verksamheten. Under året har stort fokus legat på att integrera hållbarhetsfrågorna i verksamheten.

Samverkan med de övriga nordiska alkoholmonopolen har fortsatt under året. Den gemensamma uppförandekoden i inköpsavtalen med våra leverantörer, som bygger på FN:s Global Compact, har reviderats under året och kommer att antas under våren 2015. Engagemang, transparens och ständiga förbättringar är ledord för den nya koden. Under året har det genomförts 14 revisioner hos leverantörer, dessa var omrevisioner av 2013 års revisioner.

Systembolaget har valt FN-initiativet Global Compacts tio principer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption som ramverk.

Dialog för ökad hållbarhet

I mars besökte jag tillsammans med företagsledningen Chile och Argentina. De är stora vinländer där ökade risker identifierats när det gäller arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Vi besökte flera av våra vinproducenter och träffade intresseorganisationer, bland annat för dialog om krav och förväntningar samt förfarandet vid revisioner utifrån uppförandekoden. Målet med resan var att lära mer om faktiska arbetsvillkor och samtidigt tydliggöra hur viktiga hållbarhetsfrågorna är för oss.

Samarbeten och dialog är viktigt. Vi är glada över att sedan 2013 ingå i nätverket Swedish Leadership for Sustainable Development, som initierats av SIDA. Nätverket består av 20 av Sveriges största företag samt ett antal organisationer som kommit överens om att samarbeta för global hållbar utveckling.

Under året har vi lyft fram vårt sortiment av ekologiska, etiska och miljömärkta drycker. I samband med detta har vi genomfört internutbildningar för alla medarbetare i syfte att kunna hjälpa kunderna att göra medvetna val. Vi arbetar kontinuerligt med att utöka vårt ekologiska sortiment. Ambitionen är att försäljningen av ekologiska produkter 2020 ska stå för 10 procent av försäljningsvolymen.

Smarta förpackningar bra för klimatet

Ett av Systembolagets strategiska hållbarhetsmål är minskad klimatpåverkan. Då en tredjedel av vår klimatpåverkan har samband med förpackningarna har vi stort fokus på att minska vikten på glasflaskorna. I ett första steg vill vi öka andelen lätta glasflaskor för vin och inför därför en avgift på tunga flaskor för leverantörerna. Vi ser att leverantörerna successivt byter till lättare glas, men av systemtekniska skäl kan vi inte beräkna den korrekta minskningen av CO₂ som detta medfört under året. Från och med 2014 har vi däremot bra utgångsvärden och kommer att kunna redovisa förändringar i vår klimatpåverkan från år 2015.

Vi lanserade även nya bärkassar tillverkade av sockerrör som har bättre kvalitet och stödjer vår strävan mot hållbara val för kunden.

Intresset för lokalt och småskaligt tillverkade drycker ökar. I september lanserades därför ett nytt sortiment för att ge kunderna tillgång till ett brett och kvalitetssäkrat sortiment över hela landet, och för att skapa bättre förutsättningar för en mer hållbar distribution och hantering. Vissa kunder har oroats över att inte längre kunna köpa sina lokalt producerade drycker och att förändringen ska missgynna lokala och småskaliga bryggerier. Men syftet med den nya modellen är snarare motsatsen – att ge bättre och mer hållbara förutsättningar för alla – kunder, producenter och leverantörer.

Ökande näthandel

Mot bakgrund av den ökande kommersiella försäljningen av alkohol över nätet de senaste åren har Alkoholleveransutredningen haft i uppdrag att granska e-handel och hemleverans av alkohol. Det betänkande som överlämnades 9 juli (Ref .20) bygger på att aktörer med kommersiella intressen ska hållas utanför detaljhandeln med alkoholdrycker, vilket Systembolaget välkomnar. I vårt remissvar underströk vi vikten av att endast privat införsel tillåts och att det blir en reell begränsning för kommersiella aktörer.

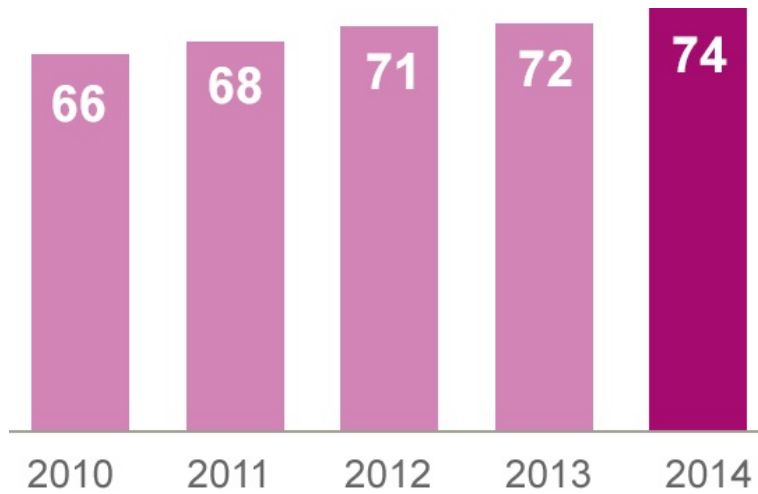
Avslutningsvis ser vi flera utmaningar som motiverar Systembolagets viktiga roll i en svensk alkoholpolitik som bygger på omsorg om både individen och samhället och där vårt socialpolitiska syfte står starkt.

Den första utmaningen är den oroväckande utvecklingen mot en ökande alkoholkonsumtion i kombination med en mer tillåtande attityd mot alkohol i vardagliga situationer. Den andra utmaningen är den fortsatt aggressiva och uppsökande marknadsföringen av alkohol där alkohol framställs mer och mer som vilken vara som helst (Ref. 2) Den tredje utmaningen är våra kunders allt högre förväntningar på service förenat med vårt uppdrag.

Det är med stor tillförsikt som jag ser framåt. Vi står väl rustade inför framtiden för att fortsätta att sträva efter vår vision - ett samhälle där alkohol njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Relaterad information

- . [Antilångning](#) (film)
- . [Promillekoll](#) (film)
- . [IQ](#)
- . [Tonårsparlören](#)

Systembolaget i korthet

Systembolagets alkoholpolitiska roll

Systembolagets alkoholpolitiska roll

Ju mer alkohol som dricks, desto större blir problemen, som olyckor, våld och sjukdomar (Ref. 1). De sociala problemen i samhället drabbar också de som inte dricker själva. Exempelvis alla de barn som växer upp i familjer där en förälder dricker för mycket (Ref. 3). Därför är målet med den svenska alkoholpolitiken att minska alkoholkonsumtionen i hela samhället så att alkoholskadorna ska bli så små som möjligt – både de medicinska och de sociala skadorna.

Forskning visar att detta åstadkoms främst genom att begränsa tillgängligheten till alkohol, genom alkoholskatt och genom att försäljningen av alkohol saknar vinstintresse (Ref. 7). Exempelvis om alkohol skulle säljas i vanliga affärer skulle vi dricka mer och skadorna skulle öka kraftigt. Forskare har beräknat att det rör sig om cirka 20 000 fler fall av polisrapporterat våld per år (Ref. 1).

Det är därför Systembolaget finns, och vi har ett tydligt samhällsuppdrag. Att med ansvar och bästa service sälja alkoholdrycker och ge kunskap om alkoholens skadeverkningar. Uppgiften är inte att sälja så mycket som möjligt. Vi ska inte vara vinstmaximerande. Vår roll gör att vi inte agerar som andra företag. Vi gör inte reklam och vi har inte kampanjer där du får tre för priset av två. Vi försöker inte få dig att köpa mer än du hade tänkt dig. Vi tar vårt serviceansvar i form av bland annat kunnig personal, rådgivning samt förbättrade beställningsmöjligheter. Informationsuppdraget gestaltar sig för de flesta genom våra och vårt dotterbolag IQ:s informationskampanjer samt vårt engagemang i [alkoholforskningen](#).

Samhällsuppdraget styrs av alkohollagen, Systembolagets avtal med staten, statens ägaranvisning och EU-rättsliga regler. Alkohollagen innebär att vi inte säljer till någon som är under 20 år, är märkbart påverkad eller som vi misstänker ska langa varorna vidare. EU-direktiven betyder att ingen leverantör eller något varumärke får favoriseras eller [diskrimineras](#). Dessa krav och förväntningar är strikt vägledande för hur vi styrs och hur verksamheten följs upp.

Systembolaget finns till eftersom alkohol inte är som andra varor.

Alkoholpolitikens syfte: Minska alkoholskadorna

Tillgänglighet → **Monopol**
Systembolaget

Pris → **Skatt**
Skatteverket

Information
& riktlinjer
↓
*Social-
styrelsen*

Tillstånd
↓
*Kommun &
länsstyrelse*

Information
↓
*System-
bolaget*

Information
& tillsyn
↓
*Folkhälso-
myndigheten*

Tillsyn
↓
*Konsument-
verket*

Tillsyn
↓
Tull & polis

Vårt kundlöfte

- . Du ska alltid känna dig välkommen
- . Du ska alltid kunna lära dig något hos oss
- . Du ska alltid kunna lita på att vi säljer med ansvar

2014 –Året som gick

2014 – året som gick

2014 – året som gick

- En ny [strategisk plan](#) togs fram för åren 2014–2017.
- [Alkoholskattehöjningar genomfördes](#) både 2014 och 2015.
- [Alkoholleveransutredningen](#) som granskade e-handel och hemleverans av alkohol, överlämnade sitt betänkande (Ref. 20) som tydliggör att aktörer med kommersiella intressen ska hållas utanför detaljhandeln med alkoholdrycker.
- Rapport från [CAN](#) gällande alkoholkonsumtionen 2013, visar på en [ökning i alkoholkonsumtionen](#) för första gången sedan 2004 (Ref. 2).
- Företagsledningen genomförde en [dialogresa till Chile och Argentina](#).
- Rundbordssamtal genomfördes tillsammans med sydafrikanska organisationen [WIETA](#).
- [Antilångningskampanj](#) i butiker, tidningar, tv och sociala medier.
- Försäljningsandelen [ekologiska produkter av den totala försäljningen i volym ökade från 3,1 till 5,6 procent](#).
- [ServiceScore 2014](#) utmärkelse som Detaljhandelns bästa serviceföretag och Sveriges bästa serviceföretag.
- [Ett internt ledarmöte](#) genomfördes i mars för 550 chefer och nyckelmedarbetare.
- Ett nytt sortiment lanserades med småskaligt producerade och [lokalt efterfrågade produkter](#).
- [Ny tjänstepensionsplan](#) infördes den 1 november.

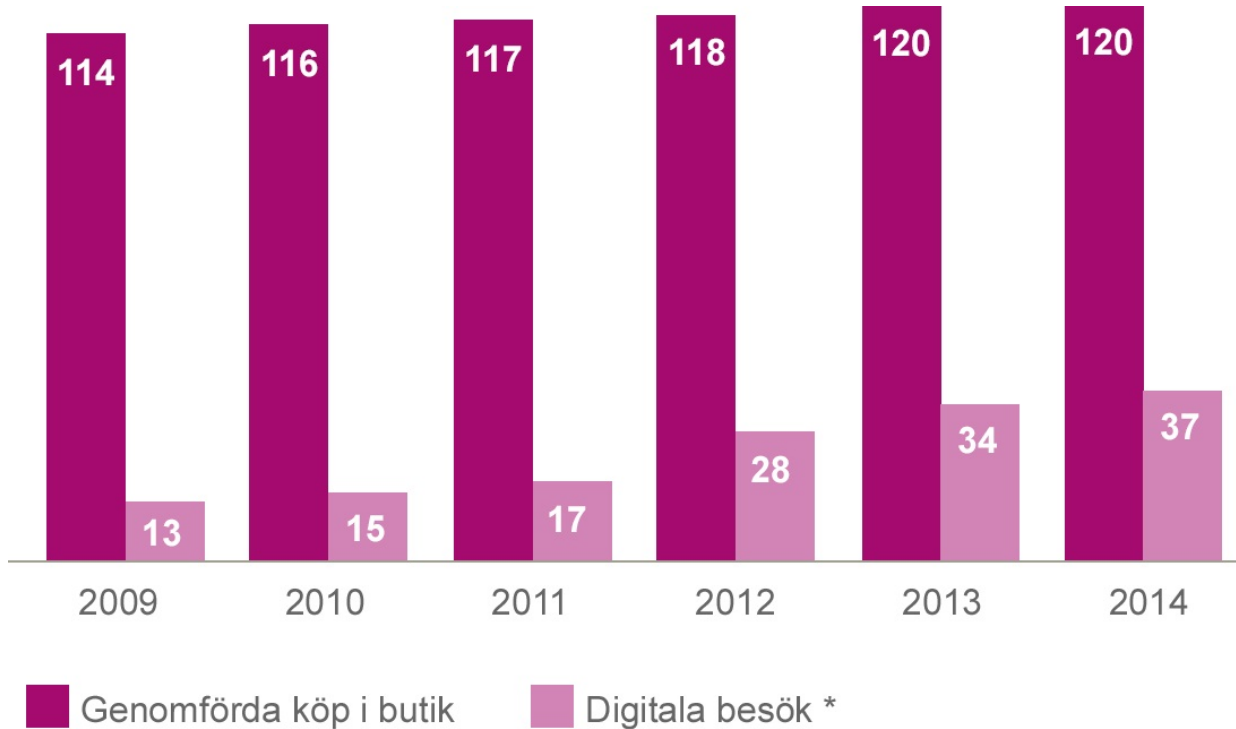
Väsentliga siffror

Väsentliga siffror

Väsentliga siffror

- 5 234 anställda
- 431 butiker och cirka 500 ombud
- [674 aktiva dryckesleverantörer](#)
- [Cirka 15 300 artiklar](#), 2 400 i fasta och 12 900 i beställningssortimentet
- 120 miljoner kundbesök i våra butiker
- [37 miljoner besök](#) i digitala kanaler
- [27 miljoner](#) besök på Systembolaget.se
- Appen Sök & hitta användes 9,9 miljoner gånger
- Appen [Promillekoll](#) laddades ned 260 000 gånger (totalt en miljon gånger sedan starten)
- Kundtjänst besvarade 38 000 mejl, 76 000 telefonsamtal, 1 000 svar på Facebook och 1 200 tweets på Twitter
- [Omsättning 26,4 miljarder kronor](#)
- [Årets resultat, 251 miljoner kronor](#)
- [Avkastning på eget kapital](#), 14,4 procent
- [Soliditet](#), 30,6 procent

Antal kundbesök i butik och besök på Systembolaget.se

* Antal besök i webb och app. Appen lanserades 2012.

Våra strategiska nyckeltal

Våra strategiska nyckeltal

Våra strategiska nyckeltal

Strategiskt nyckeltal	Utfall	
	Mål 2014	2014Mål 2015
NKI	82	83 83
Ålderskontroll, %	95	97 96
Minskad klimatpåverkan^{1,2}	–	– minus 1 000 ton CO ₂ e
Alkoholindex	62	65 66
OPL, %	72	74 75
Prestationskultur¹	76	77 78
Total sjukfrånvaro, %¹	4,4	4,7 4
Kvalitetsleverantörsindex	93	94 93
Soliditet, %¹	20,0-30,0	30,6 20,0-30,0
Avkastning på eget kapital, %¹	9,0-10,0	14,4 8,5-9,5

1) Nytt strategiskt nyckeltal från och med 2014. För definition av nyckeltal se Definitioner.

2) Ett av Systembolagets största bidrag för att minska klimatpåverkan är att verka för minskade vikter på våra glasflaskor. Vi ser att leverantörerna successivt byter till lättare glas, men av systemtekniska skäl kan vi inte beräkna den korrekta minskning av CO₂ som detta medfört. From 2014 har vi däremot bra utgångsvärden och kommer att kunna redovisa förändringar i vår klimatpåverkan from år 2015.

Målet har uppnåtts.

Målet har inte uppnåtts.

Om Ansvarsredovisningen

Om Ansvarsredovisningen

Om Ansvarsredovisningen

I Ansvarsredovisningen integrerar vi årsredovisning och bolagsstyrningsrapport med vår hållbarhetsredovisning. Systembolaget ska som statligt ägt bolag upprätta en hållbarhetsredovisning i enlighet med GRI, Global Reporting Initiative. I år gör vi det enligt GRI G4.

Systembolaget ska, som ett statligt ägt företag, enligt regeringens beslutade riktlinjer för extern rapportering upprätta en hållbarhetsredovisning enligt GRI (Global Reporting Initiative). Systembolaget har valt att redovisa enligt [GRI:s nivå "Core"](#). GRI är ett globalt nätverk som utger ett ramverk med riktlinjer för hållbarhetsredovisningar. Det är nu sjunde året i rad som Systembolaget redovisar enligt GRI:s riktlinjer. Årets redovisning redovisas enligt GRI:s riktlinje G4, tidigare år har Systembolaget redovisat enligt GRI G3.0. Den senaste redovisningen publicerades den 12 mars 2014. Denna redovisning är översiktligt granskad av Systembolagets externa revisorer. Se revisors rapport över hållbarhetsredovisning.

Den finansiella redovisningen för 2014 omfattar endast Systembolaget AB, medan hållbarhetsredovisningen för verksamhetsåret 2014 omfattar Systembolaget AB samt det helägda dotterbolaget IQ-initiativet AB:s verksamhet, vilken är väsentlig ur ett hållbarhetsperspektiv. Dock redovisas inte hållbarhetsdata som faller utanför IQ-initiativets informationsuppdrag, liksom för Systembolagets övriga dotterbolag eftersom de inte har väsentlig betydelse i förhållande till Systembolaget som helhet. Systembolaget gör idag sin mätning och uppföljning av hållbarhetsområden på företagsnivå. I de fall GRI:s riktlinjer uppmanar till redovisning per region motsvarar det alltså hela Sverige. Vi redovisar i år 11 indikatorer och 13 företags specifika nyckeltal. Mät- och beräkningsmetoder beskrivs vid behov i samband med respektive indikator. Sammanställningen och kvalitetssäkringen av indikatorerna görs av Systembolagets GRI-koordinatorer. Måttal och jämförelsesiffror redovisas i förekommande fall. I de fall jämförelsesiffror från tidigare års redovisning har ändrats, redovisas detta under aktuell indikator.

Kontaktperson på Systembolaget

Presschef Lennart Agén, telefon växel 08-503 300 00

GRI-index

GRI-index

GRI-index

Denna hållbarhetsredovisning följer Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer version G4 och har verifierats av Ernst & Young AB. I enlighet med tillämpningsnivå core redovisar Systembolaget minst en indikator eller företagsspecifikt nyckeltal per väsentligt hållbarhetsområde. För verksamhetsåret 2014 har Systembolaget identifierat 16 väsentliga hållbarhetsområden. Läs mer om [årets redovisning](#).

Innehållsförteckningen innehåller samtliga hållbarhetsområden samt de indikatorer eller företagsspecifika nyckeltal som Systembolaget bedömt vara relevanta för sin verksamhet med utgångspunkt i företagets viktigaste hållbarhetsfrågor. Information om avgränsning och dylikt går att hitta i index eller har hänvisats till var informationen återfinns.

Generella standardupplysningar

Översiktligt granskad Reviderad

För fullständigt GRI-index se bilaga 1

[Strategi och analys](#)

G4-1 Uttalande från organisationens högsta beslutsfattare om relevansen av hållbar utveckling för organisationen och dess strategi. [Vd-ord](#)

[Organisationsprofil](#)

G4 - 3 Organisationens namn [Verksamheten](#)
 De viktigaste varumärkena, produkterna och
 G4 - 4 tjänsterna [Verksamheten](#)
 G4 - 5 Huvudkontorets lokalisering [Not 1 - Redovisningsprinciper](#)
 G4 - 6 Länder i vilka organisationen är verksam [Verksamheten](#)
 G4 - 7 Ägarstruktur och företagsform [Verksamheten](#)

- G4 - 8 Marknader som organisationen är verksam i (inkl geografisk fördelning, vilka branscher man är verksam inom, kundgrupper)
Redovisa organisationens omfattning (skala), detta inkluderar:
* Totalt antal personal
* Totalt antal verksamheter
* Nettointäkter
* Kvantitet av produkter och service som tillhandages
* Totala tillgångar
* Fördelaktiga ägarskap
* Försäljning och intäkter indelat i länder och regioner som står för 5 % eller mer av den totala intäkten
* Kostnader uppdelat på länder och region som står för 5% eller mer av den totala kostnaden
[Verksamheten, Resultaträkning, Balansräkning, Not 2 - Nettoomsättning](#) + hänvisa till tabellen under G410 totalt antal personal
- G4 - 9 * Anställda
Redovisa totalt antal personal uppdelat på anställningsform, anställningsvillkor, och kön
Rapportera totalt tillsvidare anställda uppdelat på typ av kontrakt och kön
Rapportera total arbetskraften uppdelat på personal och chefer uppdelat på kön
Redovisa arbetskraften delat på region och kön. Även IQ
- G4 - 10 Beskriv hur många procent av personalen som omfattas av kollektivavtal
- G4 - 11 **Kommentar:** 100 % av personalen omfattas av kollektivavtal
- G4 - 12 Beskriv företagets leverantörskedja Redovisa signifikanta förändringar under redovisningsperioden, i omfattning, struktur, ägarskap, leverantörskedja, och det ska inkludera:
* Förändringar av plats/läge eller förändringar i verksamheten, det ska inkludera öppnande, stängande eller expanderande av anläggningar
* Förändringar i aktiekapitalstrukturen eller annan information om aktier
* Förändringar i leverantörers lägen, leverantörskedjans struktur, relationer med leverantörer, detta ska inkludera i valet och i uppsägningen av leverantörer
[Strikt märkesneutralitet, Verksamheten](#)
- G4 - 13 Rapportera om eller hur försiktighetsprincipen används av organisationen
- G4 - 14 **Kommentar:** Även om Systembolaget inte använder försiktighetsprincipen som styrbegrepp, agerar vi i många fall i enlighet med den. Ett exempel är de riskanalyser och uppföljningar av dem som genomförts.
Lista externa utvecklade ekonomiska, miljö och sociala stadgar, principer och initiativ som företaget tecknat eller stödjer
- G4 - 15 **Kommentar:** Systembolaget är sedan 2011 medlem i organisationen Business Social Compliance Initiative (BSCI). Medlemmar sedan 2013 i Global Compact
Lista medlemskap i organisationer/föreningar (t ex industriföreningar) eller nationella eller internationella stödorganisationer där organisationen
- har en position i styrelsen
- deltar i projekt eller kommitté
- ger bidrag mer än det medlemskapet kräver
- G4 - 16 - där medlemskapet ses som strategiskt
Kommentar: Systembolaget är utifrån strategisk synvinkel medlem i Business Social Compliance Initiative (BSCI), Svensk Handel, Sveriges Kommunikatörer, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) samt Svenska Annonsörföreningen och i ett SIDA-nätverk.

Identifierade väsentliga aspekter och avgränsningar

- * Lista alla enheter som inkluderas i organisationens konsoliderade årsredovisning eller liknande dokument
* Rapportera om några av de enheter som inkluderas i den konsoliderade årsredovisningen eller liknande dokument, inte tas upp i denna rapport
* Förklara processen för att definiera redovisningens innehåll och avgränsning
* Förklara hur företaget har implementerat rapportens principer för att definiera redovisningens innehåll
* Lista alla väsentliga aspekter som identifierades i
- G4 - 17 [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 18 [Fördjupad intressentdialog och väsentlighetsanalys](#)
[Väsentliga](#)

- G4 - 19 processen att identifiera redovisningens innehåll
Rapportera avgränsningen för varje väsentlig aspekt, enligt nedan:
- rapportera om aspekten är väsentlig inom organisationen
- om aspekten är väsentlig inom alla enheter i organisationen, använd en av följande tillvägagångssätt och rapportera antingen:
- en lista med alla enheter och dotterbolag som inkluderas i G4-17 där aspekten inte är väsentlig eller:
- en lista med alla enheter och dotterbolag som inkluderas i G4-17 där aspekten är väsentlig
Rapportera om det finns någon specifik begränsning avseende avgränsningen av aspekter inom organisationen [Väsentliga hållbarhetsområden](#)
- G4 - 20 Rapportera avgränsning för varje materiell aspekt utanför organisationen, enligt nedan:
- rapportera om aspekten är väsentlig utanför organisationen
- Om aspekten är väsentlig utanför organisationen, identifiera enheter, grupper av enheter eller element där aspekten är väsentlig. Beskriv även geografiska plats där aspekten är väsentlig för de identifierade enheterna.
- Rapportera om det finns någon specifik begränsning avseende aspektens avgränsning utanför organisationen [Väsentliga hållbarhetsområden](#)
- G4 - 21 Förklaringar till förändring av information från tidigare redovisning och varför det är en förändring.
Det kan vara förändringar så som:
- Organisationen har sammanslagit med en annan organisation eller köpt en annan organisation
- Rapporeringsperiod kan ha ändrats
- Affären kan ha ändrats [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 22 Mätmetoder kan ha ändrats [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 23 Redovisa signifikanta förändringar i omfång och avgränsning jämfört med tidigare rapporter [Om ansvarsredovisningen](#)

Kommunikation med intressenter

- G4 - 24 Tillhandage en lista av intressentgrupper som engageras av organisationen [Fördjupad intressentdialog och väsentlighetsanalys, Intressentengagemang](#)
- G4 - 25 Beskriv hur (processen) intressentgrupperna har identifierats och hur urvalet har gjorts
Beskriv företagets tillvägagångssätt vid intressent engagemang, frekvens, typ av engagemang uppdelat på intressentgrupperna. Beskriv även om engagemanget gjordes speciellt för att förbreda denna redovisning [Fördjupad intressentdialog och väsentlighetsanalys, Intressentengagemang](#)
- G4 - 26 Viktiga frågor som framkommit vid engagemanget med intressenter och hur organisationen har responderat på dessa viktiga frågor och ämnen, inkluderat hur man har svarat på dessa via den rapporten. Redovisa intressentgrupperna som tagit upp vilken fråga eller ämne [Fördjupad intressentdialog och väsentlighetsanalys, Intressentengagemang](#)

Redovisningsprofil

- G4 - 28 Redovisningsperiod [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 29 Datum för publicering av den senaste rapporten [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 30 Redovisningscykel [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 31 Kontaktperson för redovisningen
Redovisa om företaget valt att redovisa enligt "core" eller "in accordance"
Redovisa Index för den valda sätt att redovisa enligt ovan [Om ansvarsredovisningen](#)
- G4 - 32 Rapportera om redovisningen blivit externt granskat [Om ansvarsredovisningen Revision och granskning](#)
- G4 - 33 Redovisa policy och praxis för extern granskning
Beskriv relationen mellan företaget och de som utför extern granskning
Vem godkänner hållbarhetsredovisningen i företaget [av hållbarhetsredovisningen, Revision och granskning av årsredovisningen, Extern revision](#)

Styrning

G4 - 34	Beskriv företagets styrningsstruktur, inklusive styrelsen - identifiera vem som ansvarar för att bestämma ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan.	Styrelsens arbete, Revisionsutskottet ansvar, Systembolagets lednings- och styrningsstruktur
---------	--	---

[Etik och integritet](#)

G4 - 56	Beskriv företagets värderingar, principer och normer för beteende så som Code of conduct och Code of ethics
---------	---

Kommentar: I dagsläget finns ett förslag på en code of conduct hos företagsledningen men det är ännu inte fastställt när beslut om detta tas. Det som finns idag är: Extern uppförandkod, medarbetarpolicy och Policy affärsetiskt ansvar

Specifika standardupplysningar

Översiktligt granskad Reviderad

[Ekonomisk påverkan](#)**Indirekt ekonomisk påverkan**

DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Viktigt med minskad konsumtion
EC8	Beskrivning av betydande indirekta ekonomiska effekter, inklusive effekternas omfattning	Viktigt med minskad konsumtion

Utlämnad upplysning: Systembolaget genomför inga undersökningar för att fastställa behovet av infrastruktur eller andra tjänster och redovisar därför inte sådan information.

[Miljömässig påverkan](#)**Produkter & Tjänster****Projekt & initiativ på miljöområdet i leverantörskedjan**

DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Minskad miljöpåverkan
EN27	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster	Lättviktsflaskor
Företagsspecifikt Nyckeltal	CO2 utsläpp förpackningar	Övergripande klimatmål
Underlätta för kunden att göra medvetna val av produkter som är ekologiskt eller etiskt märkta		
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Ekologiska och etiska produkter
Företagsspecifikt Nyckeltal	Försäljningsandel ekologiskt, % volym	Eko, Försäljningsandel ekologiskt, % volym
Företagsspecifikt Nyckeltal	Utbud ekologiskt märkta artiklar	Eko, Utbud ekologiskt
Företagsspecifikt Nyckeltal	Utbud etiskt märkta artiklar	Etiskt märkt, Utbud etiskt
Utvärdering av Leverantörskedjans miljöhänsyn		
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter,
Företagsspecifikt Nyckeltal	Nyckeltal saknas	Minskad miljöpåverkan
		Vad händer 2015?

[Social påverkan - Anställningsförhållanden och arbetsvillkor](#)**Utbildning****kunskap ansvar & medvetenhet**

DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Kunskap, ansvar och medvetenhet, Hälsa och arbetsmiljö
LA10	Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut	Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut
LA11	Antal anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärsutveckling	Medarbetarsamtal, Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärsutveckling
Företagsspecifikt nyckeltal	Prestationskultur	Nytt nyckeltal för 2014 för att mäta prestationskultur
Företagsspecifikt nyckeltal	Sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro, Fördiupning sjukfrånvaro

Mångfald & Jämställdhet**Likabehandling**

Upplysning om

DMA	hållbarhetsstyrning Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer	Likabehandling Likabehandling, Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer
LA12	Utvärdering av arbetsförhållanden i leverantörskedjan	
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter
	Signifikant och potentiell negativ påverkan på arbetsförhållanden i leverantörskedjan och åtgärder som vidtagits	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter/resultat från revisionerna 2014 (ligger nog i dropdown?)
LA15	Projekt och initiativ på sociala områden i leverantörskedjan	Vårt Ansvar/Hållbar
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	leverantörskedja/Arbetsvillkor & mänskliga rättigheter
Företagsspecifikt nyckeltal	Nyckeltal saknas	Hållbar levkedja/Arb villkor och mänskliga rättigheter/vad händer 2015

[Social påverkan - Mänskliga rättigheter](#)

Utvärdering av mänskliga rättigheter i leverantörskedjan

DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter
	Signifikant och potentiell negativ påverkan på mänskliga rättigheter i leverantörskedjan och åtgärder som vidtagits	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter/resultat från revisionerna 2014 (ligger nog i dropdown?)
HR11	Projekt & Initiativ på Sociala området i leverantörskedjan	
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter/nordisk samverkan 2013-2018
Företagsspecifikt Nyckeltal	Nyckeltal saknas	Hållbar lev.kedja/arbetsvillkor och mänskliga rättigheter/vad händer 2015

[Social påverkan - Samhälle](#)

Lokala samhällen

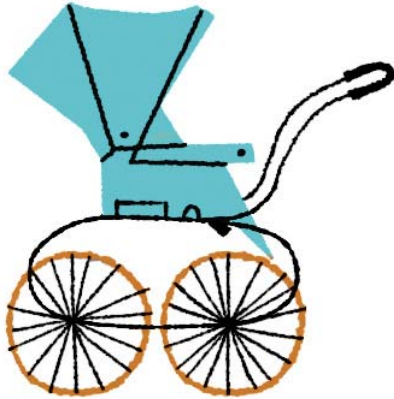
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Därför är vi unika + Informaiton om alkoholens skadeverkningar/IQ och alkoholindex + Därför är vi unika/Forskning + Därför är vi unika/Forskning/Stora hälsorisker + Därför är vi unika/Forskning/Viktigt med minskad konsumtion
Företagsspecifikt Nyckeltal	Opinionsindex (OPI)	Därför är vi unika/Förtroendet är avgörande/OPI + Tabellen OPI ska vara med Därför är vi iunika/Info om alko.skadeverkningar/IQ och alkoholindex/alkoholindex
Företagsspecifikt Nyckeltal	Alkoholindex Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program som utvärderar och styr verksamhetens påverkan på samhället, inklusive inträde, verksamhet och utträde	alkoholindex/alkoholindex stycke 1. + tabell om alkoholindex Därför är vi unika/info om alkoholens skadeverkningar
SO1 Stödja forskning kring alkoholens påverkan		
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Vårt Ansvar/ Därför är vi unika/Forskning
	Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program som utvärderar och styr verksamhetens påverkan på samhället, inklusive inträde,	Därför är vi unika/info om alkoholens

SO1	verksamhet och utträde	skadeverkningar
	Förändra samhällets attityd till alkoholkonsumtion	Därför är vi unika/info om alkoholens skadeverkningar/IQ och alkoholindex
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Därför är vi unika/Info om alko.skadeverkningar/IQ och alkoholindex/alkoholindex stycke 1. + tabell om alkoholindex
	Företagsspecifikt Nyckeltal Alkoholindex	
	Informera om alkoholens skadeverkningar	Därför är vi unika + information om alkoholens skadeverkningar + IQ och alkoholindex + forskning + stora hälsorisker + en ansvarsfull strategi
DMA		Därför är vi unika/Info om alkoholens skadeverkningar
	Företagsspecifikt Nyckeltal Nöjd kund index -samhälls delen	Därför är vi unika/Info om alko.skadeverkningar/IQ och alkoholindex/alkoholindex stycke 1. + tabell om alkoholindex
	Företagsspecifikt Nyckeltal Alkoholindex	
	Säkerställa att alkohol inte säljs till minderåriga	Därför är vi unika/Våra försäljningsregler
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Därför är vi unika/Våra försäljningsregler/hur kontrollerar vi att vi följer ålderskontrollen + tabell om ålderskontroll
	Företagsspecifikt Nyckeltal Ålderskontroll	
	Underlätta för kunden att göra medvetna hälsoval	Hållbara val för kunden/Alkohol och hälsa
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbara val för kunden/Alkohol och hälsa/alkoholfria sortiment + tabell
	Företagsspecifikt Nyckeltal Försäljning alkoholfria artiklar, % volym	Alkoholfritt volym
	Företagsspecifikt Nyckeltal Utbud alkoholfria artiklar, antal	Hållbara val för kunden/Alkohol och hälsa/alkoholfria sortiment + tabell utbud alkoholfritt
	Anti-korruption	
	Etik & anti-korruption	
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbar lev.kedja/etik och antikorruption
	SO3 Andel och antal affärsenheter som analyserats avseende risk och korruption	Hållbar lev.kedja/etik och antikorruption/drop-down med samma namn som indikatorn
	SO5 Bekräftade incidenter av korruption där åtgärd vidtagits	Hållbar lev.kedja/etik och antikorruption/drop-down med samma namn som indikatorn
Sociala indikatorer - Produktansvar		
Märkning av produkter & tjänster		
Uppföljning av kundnöjdhet		
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	Hållbara val för kunden/Våra kundmöten (tidigare Kundmöten som imponerar)
	Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar	Hållbara val för kunden/Våra kundmöten (tidigare Kundmöten som imponerar)/Nöjd kund index + tabell nöjd kund index
PR5		
G4-10 (pdf) Se bilaga 2		

Vårt ansvar

Vårt ansvar

Vårt ansvar

380 000

Svenska barn har en förälder som dricker för mycket

Vår ensamrätt och ansvarsfulla försäljning bidrar till att minska alkoholkonsumtionen.

[Viktigt med minskad alkoholkonsumtion](#)

[Fler sjukdagar](#)

[Om alkohol skulle säljas i vanliga livsmedelsbutiker.](#)

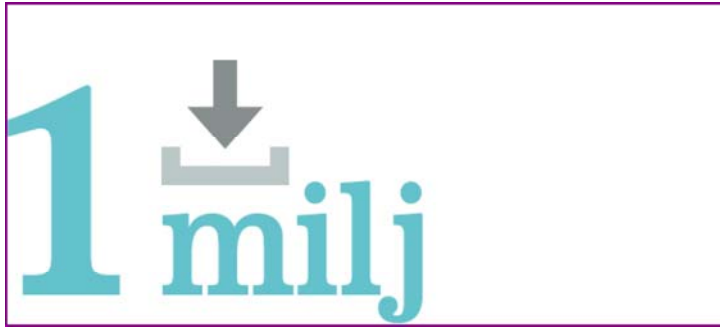
[Forskning](#)

[Vi provar tiotusentals drycker](#)

[För att kvalitetssäkra våra inköp provar vi många produkter varje år.](#)

[Inköpsprocessen](#)

[Nedladdningar av Promillekoll](#)

[Appen som hjälper människor att inte dricka för mycket har laddats ned en miljon gånger.](#)

[Hållbara val för kunden](#)

Sälja alkohol och värna om folkhälsan hur går det ihop?

[Sälja alkohol och värna om folkhälsan hur går det ihop?](#)

Därför är vi unika

Därför är vi unika

Därför är vi unika

Alkoholdrycker är inte som andra varor. För de flesta konsumenter förknippas alkohol mestadels med ett antal positiva aspekter på livet – umgänge, fest och måltider. Men det finns också många avigsidor. Sambanden är enkla, ju mer alkohol som konsumeras desto större negativa konsekvenser i form av dödsfall, sjukdomar, våld och missbruk (Ref.1). Flera hundra tusen barn har en pappa eller mamma som dricker för mycket (Ref. 3).

Vi finns till för alla i Sverige, inte bara de som handlar hos oss.

Målet för den svenska alkoholpolitiken, som beslutas av riksdagen, är att minska den totala konsumtionen av alkohol i samhället. Det är därför Systembolaget finns. De alkoholrelaterade problemen blir mindre om alkoholförsäljningen begränsas genom öppettider och antal försäljningsställen (Ref. 1). I vårt uppdrag ingår också att informera om alkoholens risker.

Vår vision

Vår vision är ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada. Sverige har kommit långt och vi har en alkoholkonsumtion som är bland de lägsta i EU (Ref. 21).

Vi finns till för alla i Sverige, inte bara de som handlar hos oss. Det är en viktig skillnad jämfört med många andra butikskedjor, vars mål är att öka försäljningen och göra så stor vinst som möjligt. Vi lockar inte kunder att köpa mer än de tänkt. Genom att inte använda extrapriser, mängdrabatt och varuexponering begränsar vi försäljningen och därmed de alkoholrelaterade problemen (Ref. 1).

Systembolaget kan bidra genom att göra det enklare och mer lustfyllt att göra medvetna val. Därför gör vi allt vi kan för att erbjuda god service och produkter och tjänster som kan hjälpa den som dricker alkohol att njuta på ett mer medvetet sätt. Vi vill vara en källa till kunskap och inspiration och våra kunder ska alltid känna sig välkomna och kunna lära sig något hos oss. Vi står för något mer än det som finns på våra hyllor. Vi står för en idé – mer medvetna val för individen och gränser för allas bästa.

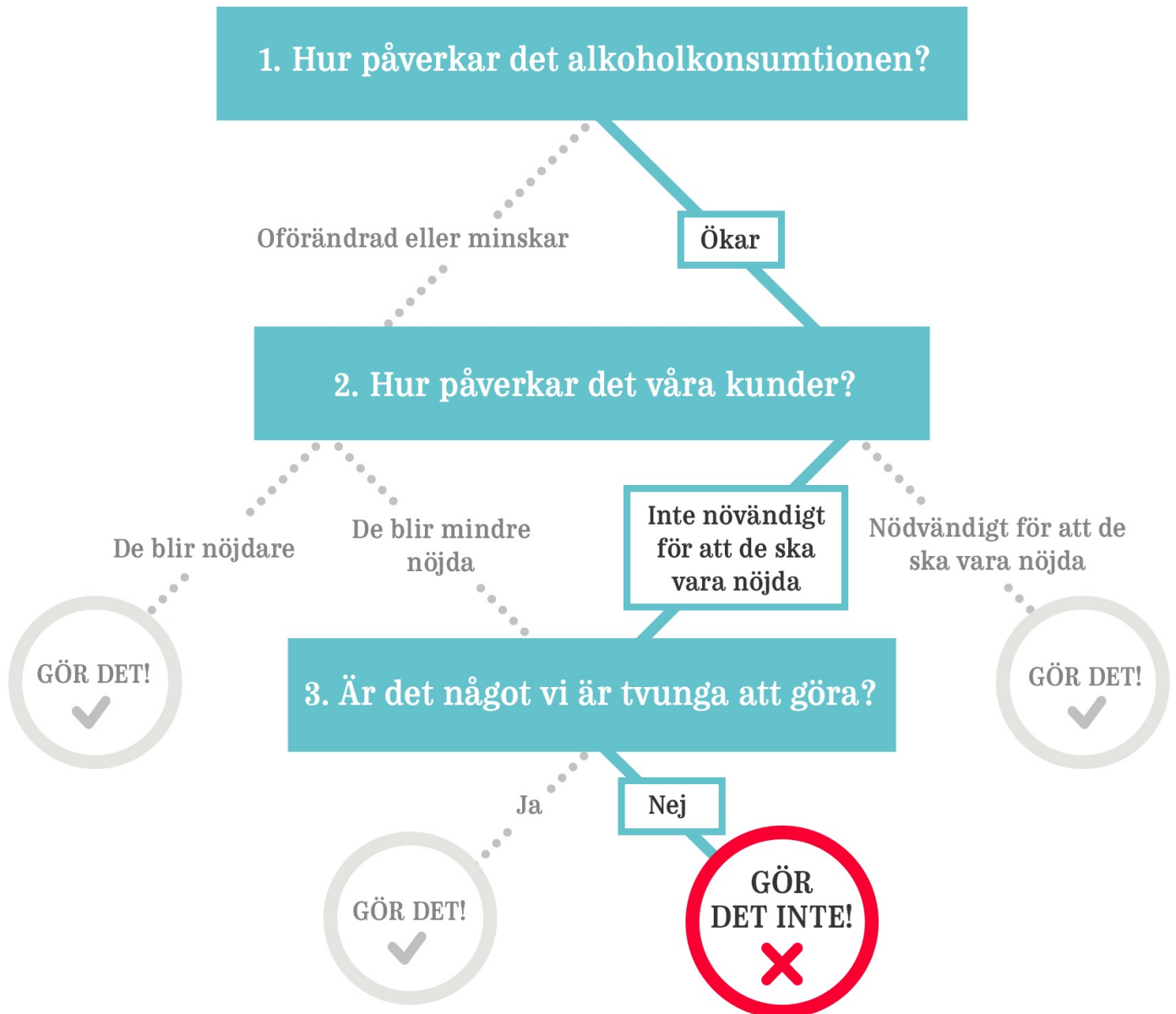
Vår kompass i vardagen

När vi fattar beslut finns det tre frågor som vägleder oss till rätt beslut. Vilket inte betyder att det blir enkelt, eftersom verkligheten ofta är rätt så komplicerad. Den första och överlägset viktigaste frågan är: *Hur påverkar det alkoholkonsumtionen?* Det är alltid i den änden vi börjar – vi finns till för att de alkoholrelaterade problemen ska vara så små som möjligt. Den andra frågan lyder: *Hur påverkar det våra kunder?* Våra kunder bryr sig om vårt sortiment och vår service, men vill också att vi tar vårt ansvar. Det är mellan första och andra frågan som de svåra avvägningarna måste göras. Om en åtgärd gör kunderna nöjdare, utan att öka konsumtionen, ska den så klart genomföras. Men om en åtgärd ökar alkoholkonsumtionen måste vi fråga oss: *Är det nödvändigt för att kunderna ska vara nöjda?* Och är det inte absolut nödvändigt så låter vi bli. Om inte tredje och sista frågan vänder upp och ner på allting. Den lyder: *Är vi tvungna att göra det?* Ibland kan det finnas lagar eller EU-krav som tvingar oss att göra något som varken är bra för folkhälsan eller för våra kunder.

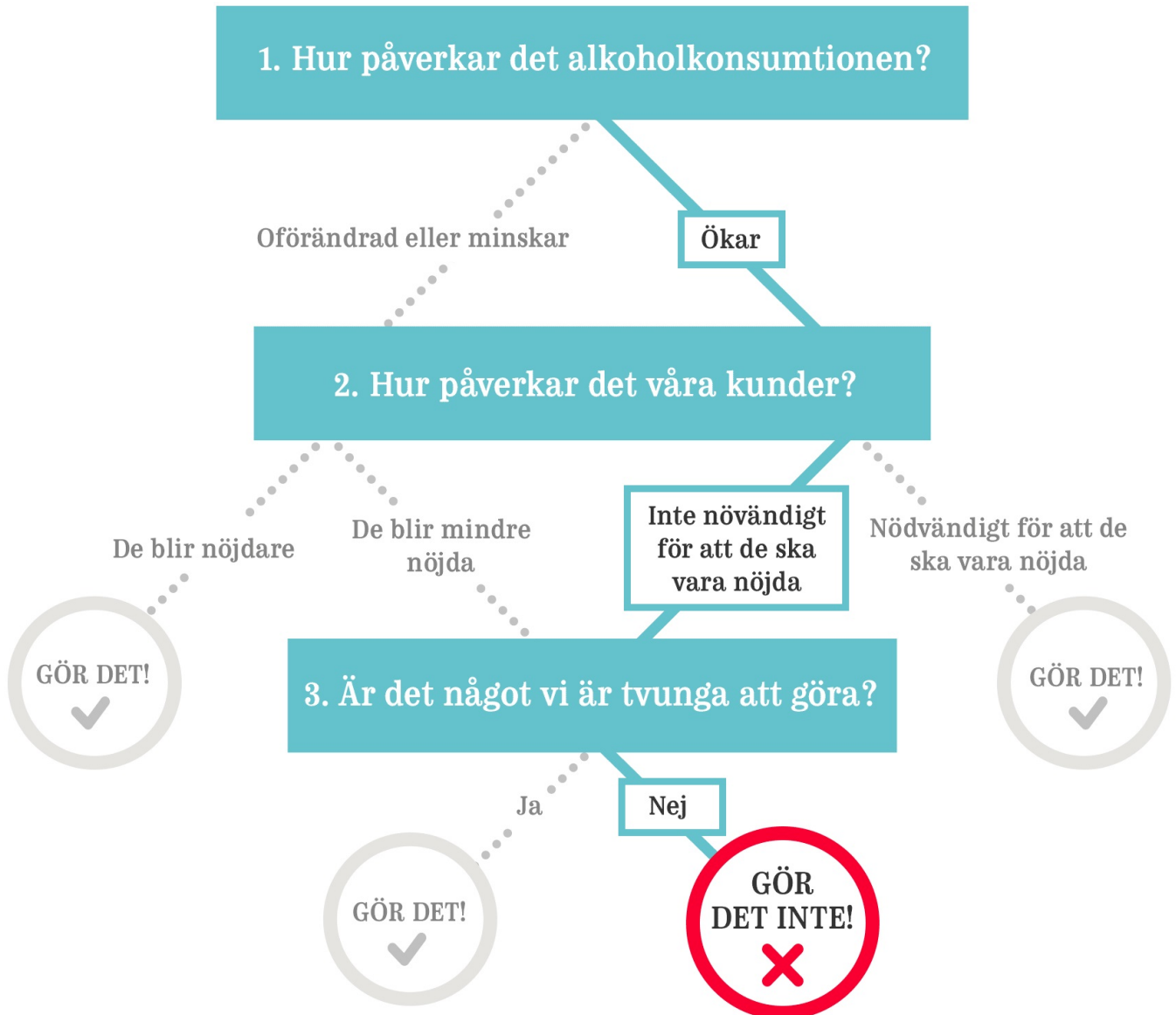
- [Kyldiskar](#)
- [Alkoläsk](#)
- [Självtjäningsbutiker](#)

Många kunder efterfrågar kyldiskar, speciellt under sommarhalvåret. Men de skulle öka alkoholkonsumtionen, det vet vi. Och kyldiskar är inte nödvändiga för att kunderna ska vara nöjda. Tvärtom skulle nog många reagera negativt. Att uppmuntra till omedelbar konsumtion går stick i stäv med allt vi står för. Och det finns ingen lag som tvingar oss att göra det. Så därför har vi inga kyldiskar i våra butiker.

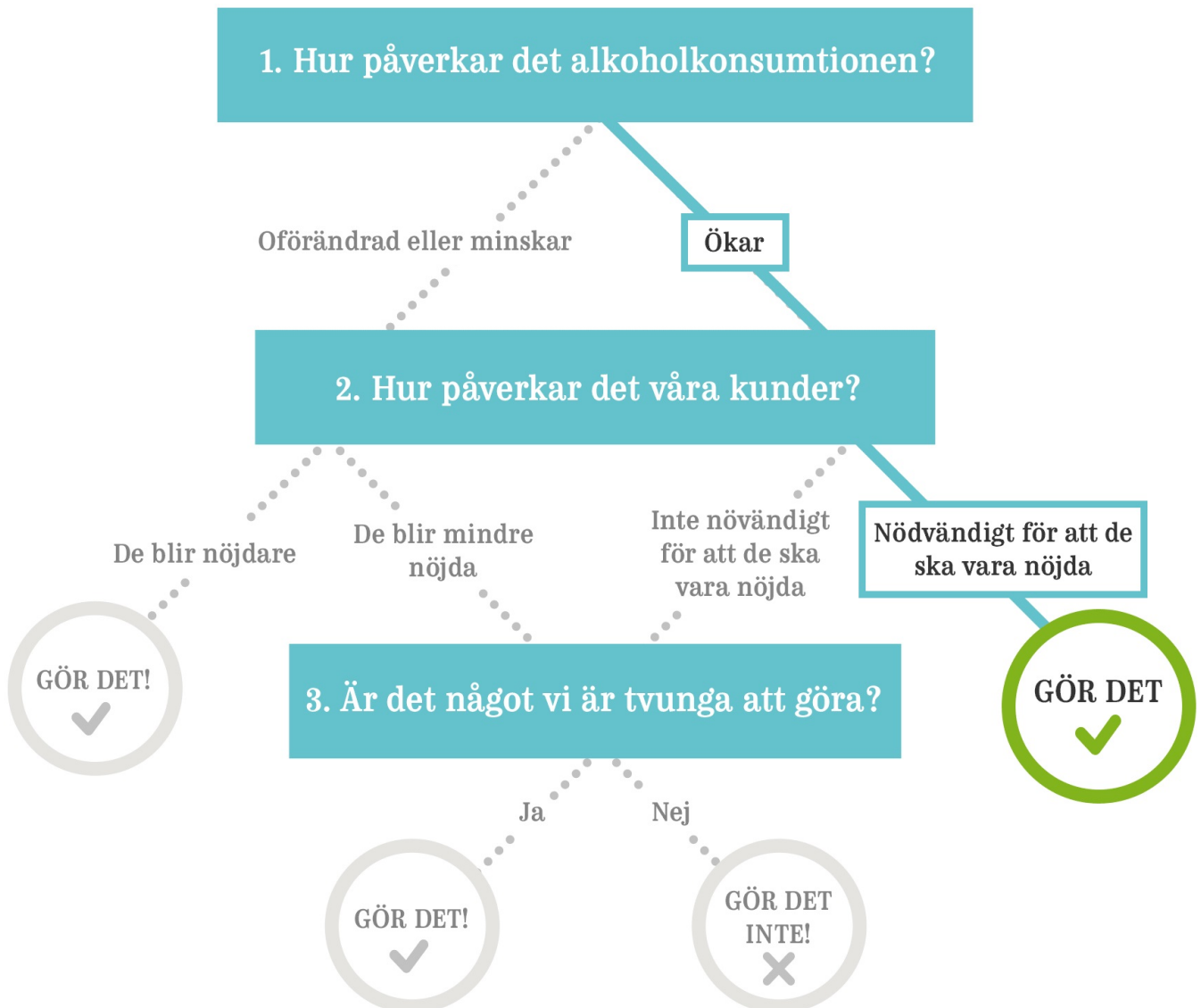
[Visa bild](#)

Alkoläsk är en helt olämplig produkt enligt vårt sätt att se, eftersom den riktar sig till ungdomar och med all säkerhet ökar deras alkoholkonsumtion. Och vi bedömde inte att den var nödvändig att ta in för kundernas skull. Tvärt om blev många föräldrar arga på oss när vi började sälja alkoläsk. Men vi var tvungna! Alkoholsortimentsnämnden ansåg att vi skulle göra oss skyldiga till diskriminering om vi vägrade att ta in alkoläsk.

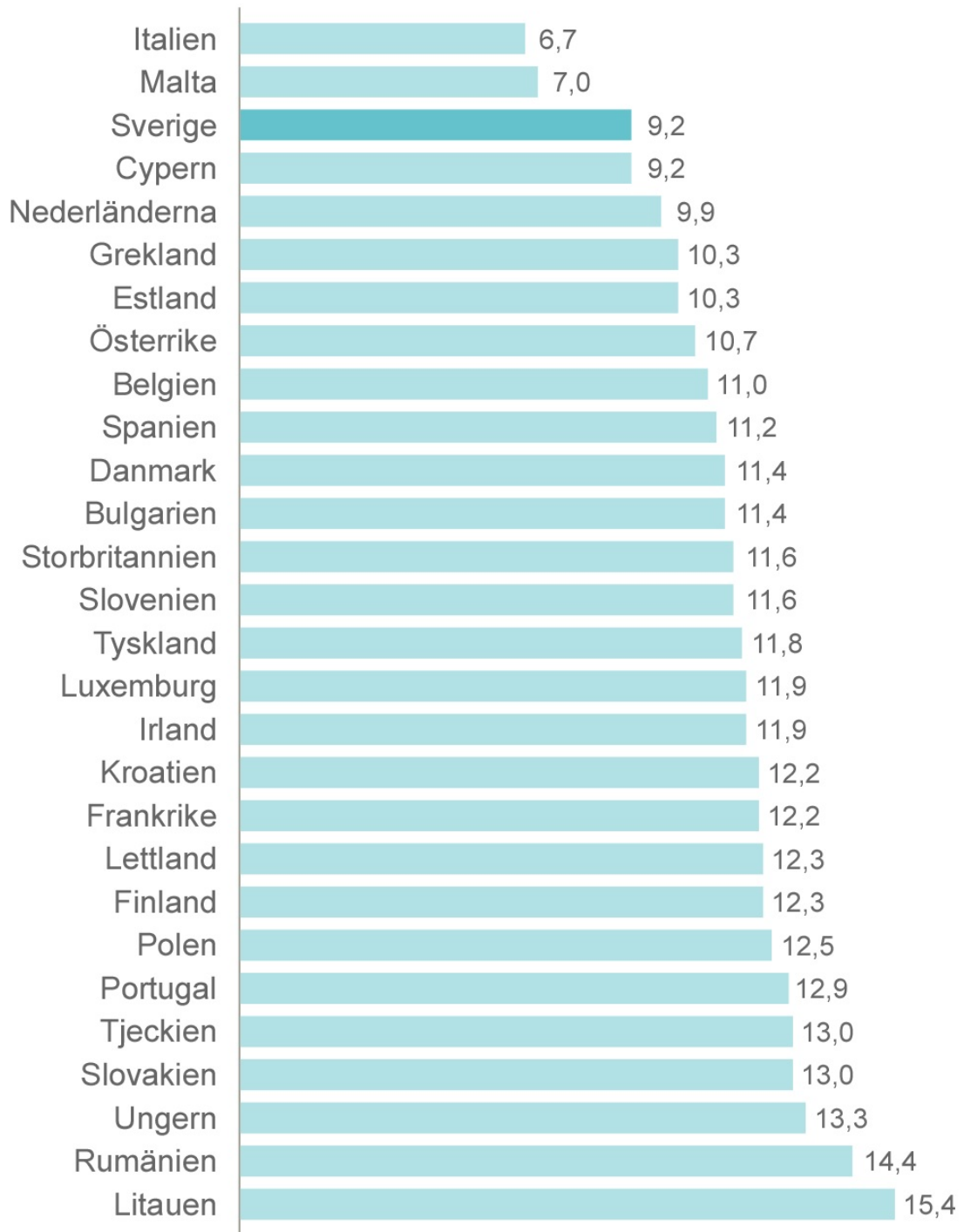

[Visa bild](#)

Innan vi införde självbetjäningsbutiker visste vi att de troligen skulle öka konsumtionen. Men vi bedömde att de var növäändiga för att våra kunder skulle vara nöjda på sikt. Och år 1991 införde vi självbetjäningsbutiker. Vi kan se att det är en av åtgärderna som har haft störst påverkan på vår mätning Nöjd Kund Index.

har i allmänhet en lägre total konsumtion (Ref. 8).

Relaterad information

[Vi bryr oss](#) (film)

Våra försäljningsregler

Våra försäljningsregler

Våra försäljningsregler

Förtroendet för Systembolaget baseras till stor del på att vi lever upp till alkohollagens regler för försäljning. Vi ska inte sälja till någon som är under 20 år, till någon som är märkbart påverkad eller till någon som vi misstänker langar (Ref. 4). Att bedöma ålder är svårt, därför har vi en intern säkerhetsregel som innebär att alla försäljare ber om legitimation när de bedömer att kunder är yngre än 25 år och nekar köp om kunden inte kan styrka sin ålder.

Hur utbildar vi våra medarbetare om försäljningsreglerna?

Redan vid rekryteringen beskriver vi vårt uppdrag och vårt ansvar utifrån alkohollagen. Därmed skapar vi tydliga förväntningar på medarbetaren och vikten av det personliga ansvaret att följa lagstiftningen. Introduktionen görs i dialog med närmaste chef för att förankra och skapa förståelse. Läraaktiviteten ”Ny i Systembolaget”, handledning i butik, filmer och webbaserad träning samt dialog i vardagen om hur vi kan, bör och ska agera är delar av de verktyg vi arbetar med för att introducera och vidareutveckla alla medarbetare. Våra ombud utbildas av ombudsansvariga och följs upp på samma sätt som våra butiker, genom testköp.

Hur kontrollerar vi att vi följer ålderskontrollen?

Vi använder oss av ett oberoende företag som låter unga personer (20–24 år) handla på prov i våra butiker. Testköpen genomförs löpande varje månad och under året genomfördes cirka 5 800 köp i butik och ytterligare cirka 600 hos våra ombud. Målet för 2014 var 95 procent godkända testköp och resultatet blev 97 procent, vilket kan jämföras med förra årets resultat på 96 procent. Vid hemleverans måste kunden alltid visa legitimation oavsett ålder och även här gör vi uppföljning genom testköp. I alla våra försäljningskanaler (butik, ombud och hemleverans) ska testköpen vara så trovärdiga och likna ett vanligt kundmöte och köp som möjligt.

97%

godkända testköp

Anledningen till det förbättrade resultatet är att alla från företagsledningen till butikscheferna har tydligt fokus på arbetet med ålderskontrollen genom att vi själva lyfter försäljningsreglerna i vardagen som en naturlig del i vårt arbete. Det handlar om det personliga ansvaret hos varje medarbetare och det gäller för oss att hålla frågan levande. Att lära av svårbedömda situationer och ständigt påminna varandra om vikten av rutiner och fokus. Arbetet med försäljningsreglerna är ett lagarbete. Resultaten följs upp kontinuerligt på alla nivåer i företaget. Alla medarbetare som deltagit i ett testköp får även återkoppling på hur kunden upplevde mötet. Om en medarbetare missar en ålderskontrollmätning förs en dialog mellan chef och medarbetare

om situationen och en behovsanpassad handlingsplan tas fram.

Hur arbetar vi mot langning?

En ung växande kropp tar inte bara mer stryk av alkohol än en vuxen. Dessutom utsätter sig unga oftare för risker och farliga situationer. Det är också vetenskapligt belagt att den som börjar dricka som ung ofta får problem med alkohol längre fram i livet (Ref. 5).

Valborg, midsommar och skolvslutningar är exempel på högtider då många ungdomar gör sin alkoholdebut (Ref. 6). Därför informerar vi särskilt vid dessa tidpunkter om antilangning för att öka medvetenheten om risken man utsätter någon för genom att köpa ut.

Informationen vänder sig främst till tonårsföräldrar som vi vill ge verktyg och argument för att inte köpa ut till sina barn. Tron bland många vuxna är att alkohol blir mer spännande om man säger nej och att ens barn lär sig dricka sundare om man får alkohol hemifrån (Ref. 25). Forskning visar att det inte stämmer (Ref. 5) och årets information syftade till att ge kunskap om det genom att väcka tankar och reflektioner i olika situationer. På systembolaget.se ger vi argument, fakta och råd till alla vuxna i deras roll som gränssättare. Vi visade också filmer på tv och IQ-initiativet skickade ut Tonårsparlören, en bok vars syfte är att göra det lättare att prata med tonåringar om alkohol (Ref. 25).

[Ålderskontroll](#)

	2014	2013	2012
Ålderskontroll, %	97	96	95

Relaterad information

- [Antilangning](#) (film)
- [Tonårsparlören](#)
- [IQ](#)

Information om alkoholens skadeverkningar

Information om alkoholens skadeverkningar

Information om alkoholens skadeverkningar

I vårt uppdrag ingår att informera om alkoholens skadeverkningar. Det gör vi på olika sätt och i olika kanaler. Våra mätningar Opinionsindex, Nöjd Kund Index och Alkoholindex – som vi noggrant följer upp – ger en indikation på hur väl vi lyckas och var vi har våra utmaningar.

I vårt uppdrag ingår bland annat att informera om alkoholens risker, på olika sätt och i olika kanaler för att nå så många som möjligt. Systembolaget är därför engagerat i en rad förebyggande aktiviteter och samarbeten. Bland annat samarbetar vi med polisen i samband med våra antilangningskampanjer. Informationen vänder sig främst till tonårsföräldrar som vi vill ge verktyg och argument för att inte köpa ut till sina barn.

Systembolaget har av staten fått ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning med starköl, vin och sprit i Sverige och ge kunskap om alkoholens risker och på så vis begränsa skadeverkningarna i Sverige. Forskningen visar att om alkoholförsäljningen skulle släppas fri skulle alkoholkonsumtionen öka med 17 procent och de indirekta samhällskonsekvenserna skulle bli stora (Ref. 1). För att vi ska uppnå informationsdelen i vårt uppdrag och ge kunskap om alkoholens skadeverkningar är forskningsresultat en väsentlig byggsten, och en stor del av vår kommunikation bygger på det. Vi ger årligen forskningsstöd till ett oberoende forskningsråd som väljer och fördelar ut stödet till olika forskningsprojekt inom alkohol och hälsa.

Vårt dotterbolag IQ-initiativet AB arbetar också för att förändra unga vuxnas attityd till alkohol i riktning mot en smartare syn på alkohol. Genom informationskampanjer uppmuntrar man till eftertanke och ökar medvetenheten om alkoholens risker. Ett sådant exempel är Tonårsparlören som är en bok som syftar till att göra det lättare för föräldrar att prata om alkohol med sin tonåring (Ref. 25).

[Opinionsindex](#), [Nöjd Kund Index](#) och [Alkoholindex](#) ger sammantaget en indikation på hur bra vi lyckats med vårt uppdrag. Vi följer och målsätter dessa men är samtidigt medvetna att vi är en av flera faktorer som påverkar resultatet.

Genom vårt dotterbolag IQ arbetar vi för att bidra till en smartare syn på alkohol. Detta tar sig bland annat uttryck i IQ-projekten – en mångfald av aktiviteter som bidrar till att förebygga problem med alkohol och inspirerar [fler att göra mer](#). Vi informerar också om alkoholens påverkan på hälsan på olika sätt och i olika kanaler. Under året har vi inlett ett långsiktigt arbete där målet är att öka både anställdas och kunders reflektion kring alkohol och hur den påverkar oss på olika plan. Läs mer om hur alkohol [påverkar kroppen](#).

För att följa upp hur väl informationen når ut använder vi oss av fem frågor i [Nöjd Kund Index-mätningen](#) som tillsammans genererar värdet för vårt samhällsansvar. Målet för 2014 var 77 och resultatet blev 78. De frågor som rör att Systembolaget står för bra värderingar samt att Systembolaget fyller en viktig funktion i samhället ökade med 1,6 enheter, och var de huvudsakliga anledningarna till ökningen.

[Förtroendet är avgörande](#)

[IQ & Alkoholindex](#)

Nu är det jul igen (IQ)

[Nu är det jul igen \(IQ\)](#)

Förtroendet är avgörande

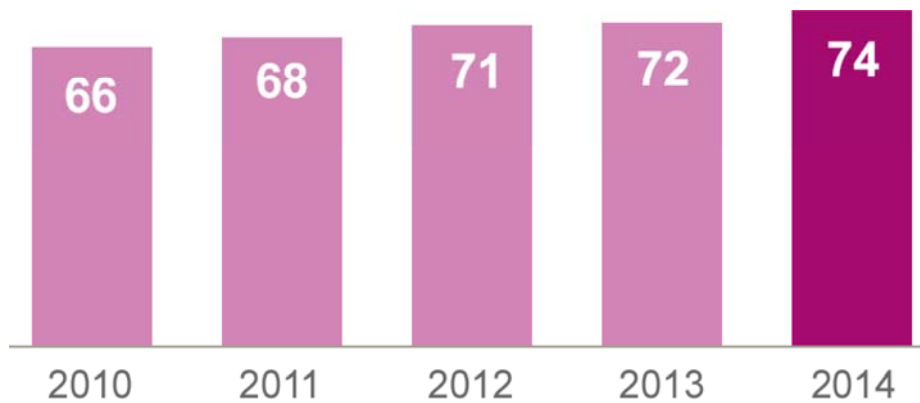
Förtroendet är avgörande

Förtroendet är avgörande

Systembolagets övergripande uppdrag är socialpolitiskt och kan bara bestå så länge det finns ett parlamentariskt och folkligt stöd. Medborgarnas förtroende är avgörande för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag. Vi målsätter och följer månadsvis upp allmänhetens stöd för Systembolaget genom en undersökning som vi kallar Opinionsindex. Genom den kan vi snabbt fånga aktuella rörelser i opinionen, vilka dock inte är speciellt stora från en månad till en annan, och viktiga tendenser som är av mer långsiktig karaktär. På årsbasis innebär det att vi genomför 18 000 intervjuer, vilket gör att resultatet får en hög statistisk tillförlitlighet och en felmarginal som maximalt ligger på 0,7 procent.

Resultatet för 2014 är 74 vilket är den högsta nivån som någonsin uppmätts och kan jämföras med förra årets resultat på 72. Stödet för ensamrätten är liksom tidigare starkare bland kvinnor än män. Uppgången beror på flera samverkande faktorer. Bidragande orsaker till uppgången kan vara vårt fokuserade arbete i butik kring alkohol och hälsa tillsammans med vår externa kommunikation, bland annat vår julkommunikation som uppmärksammades av 85 procent i populationen 18–59 år, vilket är en för Systembolaget ny rekordnivå.

Opinionsindex (OPI)

IQ & Alkoholindex

IQ & Alkoholindex

IQ & Alkoholindex

[IQ är ett fristående dotterbolag](#) till Systembolaget och grundades i maj 2005. IQ:s uppdrag är att arbeta för ett smartare förhållningssätt till alkohol som bidrar till att minska alkoholens skadeverkningar.

IQ verkar genom information om alkoholens risker för att uppmuntra till ett smartare förhållningssätt till alkohol. IQ:s nätverk samlar och inspirerar samhällsaktörer till goda insatser inom alkoholområdet samt genom att ta fram och sprida kunskap om aktuella alkoholfrågor.

Unga vuxna (18–35 år) respektive tonårsföräldrar är två prioriterade målgrupper för IQ:s informationskampanjer.

Tonårsparlören

Tonårsparlören är en bok som varje år ges ut av IQ och som syftar till att göra det lättare för föräldrar att prata om alkohol med sina tonåringar. Syftet är att ge fakta, råd och tips som stöttar föräldrar både i att samtala om alkohol med sina barn och i att sätta gränser, som leder till att ungdomars alkoholdebut skjuts upp (Ref. 25). Ju längre man väntar med att börja dricka, desto mindre är risken att man ska få problem med alkohol senare i livet (Ref. 5).

Lagom till valborgshelgen 2014 fick 97 000 föräldrar med barn födda år 2000 boken hem i brevlådan. För alla andra finns hela boken, med både text och ljud, på www.tonårsparlören.se.

Tonårsparlören har också en roll i det förebyggande arbete som bedrivs runtom i Sverige, exempelvis vid föräldramöten och i andra möten som anordnas av kommuner och högstadieskolor.

En uppföljning bland de föräldrar som fick boken i brevlådan 2014 visar att 87 procent känner till Tonårsparlören. 97 procent instämmer i att det är viktigt att samhället informerar om tonåringar och alkohol. 60 procent har läst boken och av dem anser 87 procent att Tonårsparlören fungerar bra för att väcka nya tankar och idéer i frågor om ungdomar och alkohol. 64 procent av föräldrarna har pratat med sin tonåring om innehållet i boken.

Systembolagets syfte är att bidra till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. Ett sätt för oss att mäta hur vi bidrar till att åstadkomma detta är att mäta svenskarnas attityder kring alkohol. Det gör vi genom Alkoholindex, som från och med 2013 är ett av våra strategiska hållbarhetsmål. Mätningen genomförs av vårt dotterbolag IQ. Indexet genereras utifrån svaren på nio frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol, med betoning på berusning. Frågorna ställs en gång per år och besvaras av 2 000 personer, 16 år och äldre. Ju högre index, desto mer återhållsam är attityden.

I 2014 års resultat ser vi för första gången en liten minskning av indexvärdet jämfört med 2013, 65 jämfört med 66. Syftet med Alkoholindex är att långsiktigt följa utvecklingen över tid, och därför går det inte att dra några slutsatser baserat på resultatet för 2014. Sett över perioden 2010–2014 har värdet på Alkoholindex dock ökat med cirka 3 enheter på totalnivå, vilket betyder att attityden blivit mer återhållsam över 5 år. Det är i de yngre åldersgrupperna vi ser den största ökningen, som är större bland män än bland kvinnor.

Systembolaget är en aktör bland flera som bidrar till svenskarnas attityder till alkohol. Alkoholindex är inte ett optimalt nyckeltal eftersom det inte särskiljer vad Systembolaget enskilt bidragit med för att påverka attityden, men i nuläget är det vårt bästa sätt att följa upp och målsätta hur väl vi bidrar till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället.

Alkoholindex

	2014	2013	2012
Alkoholindex	65	66	62

Alkoholindex bygger på en sammanvägning av svaren på nio frågor som berör vad man tycker är rätt eller fel i följande situationer:

- . Att någon gång emellanåt dricka så att man känner sig påverkad
- . Att någon gång emellanåt bli berusad på privata fester
- . Att någon gång emellanåt bli berusad på en firmafest
- . Att sälja öl och vin till publiken vid större sportevenemang
- . Att ge alkohol i present till någon man inte känner så väl
- . Att blir berusad när man äter middag på en restaurang
- . Att någon gång dricka så mycket att man mår dåligt dagen efter
- . Att bli berusad när barn är med
- . Att någon gång dricka så mycket, att man efteråt har svårt att komma ihåg hur mycket det faktiskt blev

Forskning

Forskning

Forskning

För att fullgöra vårt uppdrag på bästa sätt håller vi oss uppdaterade kring aktuella forskningsrön. Vi bevakar internationell alkoholforskning, finansierar en rad forskningsprojekt och anordnar egna alkoholforskningskonferenser.

Systembolaget deltar i och anordnar alkoholforskningskonferenser samt bevakar löpande internationell forskning som ger tillgång till aktuell information. Det är avgörande för att vi ska kunna leverera på vårt uppdrag och tillhandahålla kunskap som kan bidra till en mer medveten konsumtion. Vi använder bland annat forskningsresultaten i vårt långsiktiga arbete med att informera om alkohol och hälsa.

Systembolagets Alkoholforskningsråd är ett oberoende råd som ger stöd till både samhällsvetenskaplig och biomedicinsk forskning. Rådet beslutar om anslag utifrån projektens vetenskapliga kvalitet och samhällseliga relevans och har funnits sedan 1980-talet. För att möjliggöra ännu bättre kunskapsspridning och stödja forskning av mer långsiktig karaktär har Systembolagets styrelse beslutat att utöka satsningen på alkoholforskning under åren 2014–2016. I slutet av december beslutade Systembolagets Alkoholforskningsråd att 26 alkoholforskare får sammanlagt fem miljoner kronor för olika projekt under 2015. Vid nästa fördelning av projektanslag handlar det om sju miljoner kronor.

- . [Färska forskningsrön](#)
- . [Konsumtionen ökar](#)
- . [Viktigt med minskad konsumtion](#)

Alkoholforskningskonferens på Skarpö, 2014

[Alkoholforskningskonferens på Skarpö, 2014](#)

[Anslagen höjdes efter att filmen spelades in.](#)

Färska forskningsrön

Färska forskningsrön

Färska forskningsrön

Under årets alkoholforskningskonferens i Systembolagets regi presenterade Robin Room en rad fakta, bland annat att omkring hälften av alla vuxna i världen konsumerar alkohol i större eller mindre omfattning. Total avhållsamhet är vanligast i fattiga länder, medan man dricker överlag mest i Östeuropa och norra Asien med en årlig alkoholkonsumtion på mellan 15 och 21 liter, omräknat till ren alkohol per invånare 15 år och äldre (Ref. 21) (Sverige: 9,9 liter per person och år) (Ref. 2). Det är också i dessa områden som det farliga drickandet som syftar till kraftig berusning är mest utbrett. Länder som successivt tar sig ur fattigdom står inför nya utmaningar när det gäller folkhälsa. Minskad fattigdom leder generellt till ökad alkoholkonsumtion (Ref. 21). Robin Room har sedan 1960-talet bedrivit högkvalitativ alkoholforskning och under fyra decennier varit rådgivare till Världshälsoorganisationen, WHO.

Stora hälsorisker

Alkohol är den tredje främst bidragande orsaken till icke smittsamma sjukdomar. Totalt räknas cirka 60 olika typer av sjukdomar in, däribland många cancerformer, leversjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar. Det finns ett tydlig orsakssamband mellan alkohol och cancer och 10 procent av de totala cancerfallen bland män går att härleda direkt till alkohol. För kvinnor är motvarande siffra tre procent (Ref. 16).

Konsumtionen ökar

Konsumtionen ökar

Konsumtionen ökar

2013 års rapport från CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) visar att alkoholkonsumtionen 2013 ökade för första gången sedan 2004. Den totala alkoholkonsumtionen skattades till 9,9 liter per invånare (15 år och äldre). Konsumtionen ökade för alla större dryckeskategorier, såsom öl, sprit och vin. Enligt CAN är det för tidigt att avgöra om det är början på en trend eller om det är en tillfällig uppgång.

Det är framförallt reseinförseln och den smugglade alkoholen som står för ökningen, och det beror främst på att mängden införd alkohol per tillfälle ökat. En naturlig förklaring kan vara att den svenska kronan stärkts relativt kraftigt jämfört med andra valutor under senare år, vilket efter en tid får genomslag i köpbeteendet. Merparten av den alkohol som konsumeras kommer fortfarande från Systembolaget. Under 2014 var andelen 59 procent av försäljningen, jämfört med 63 procent, 2013.

Internethandeln står för en liten del av den totala försäljningen men den har ökat kraftigt procentuellt sett, från 0,5 procent 2013 till 1,7 2014. Det beror dels på att fler personer gjort beställningar, dels på att mängden per beställningstillfälle ökat.

En ytterligare förklaring till den generellt ökade alkoholkonsumtionen kan vara alkoholreklamerna, vars värde under 2014 för första gången uppgick till över 1 miljard kronor. Det innebär en ökning med 150 procent sedan 2009 (Ref. 2).

Viktigt med minskad konsumtion

Viktigt med minskad konsumtion

Viktigt med minskad konsumtion

På uppdrag av EU har Amphora (Alcohol Measures for Public Health Research Alliance) bedrivit ett omfattande forskningssamarbete inom medlemsländerna för att förse beslutsfattare med kunskapsunderlag i alkoholrelaterade frågor. I en jämförelse mellan medlemsländerna konstaterar Amphora att de länder som har en striktare och mer genomgripande alkoholpolitik i allmänhet har en lägre totalkonsumtion (Ref 18).

Sverige har kommit långt men det finns fortsatt mycket att göra. Flera tusen svenskar dör varje år av sjukdomar eller skador som har samband med alkoholkonsumtion, och närmare en tredjedel av de personbilsförare som omkommer i trafiken är påverkade av alkohol (Ref. 1). Att alkoholen också får konsekvenser för andra personer än den som dricker är ytterligare ett starkt skäl för att vidta åtgärder som kan minska de alkoholrelaterade problemen. Enligt Statens folkhälsomyndighet har ungefär 380 000 svenska barn en mamma eller pappa som dricker för mycket. Aggressivitet, misshandel och sociala problem är ofta följderna av ett alkoholmissbruk (Ref. 23).

Risken för att drabbas av problem är givetvis mindre om du dricker mindre alkohol. Men även en låg konsumtion kan leda till sjukdomar och skador. Merparten av de problem som alkoholen orsakar är relaterade till den stora gruppen låg- och medelkonsumenter. En stor del av de samlade problemen för befolkningen återfinns här. Detta är ett mycket viktigt skäl till att sträva efter minskad konsumtion i alla grupper, inte bara bland storkonsumenter (Ref. 8).

Att beräkna alkoholens totala kostnader för samhället är svårt. Olika intressenter har olika åsikter om hur en sådan beräkning ska göras. Det står emellertid klart att det rör sig om åtskilliga tiotals miljarder kronor årligen och att samhällets kostnader vida överstiger intäkterna från alkoholen i form av alkoholskatter. Regeringens särskilde utredare Gerhard Larsson uppskattar den samhälleliga notan för missbruket av alkohol i Sverige till 66 miljarder kronor per år (Ref. 24).

En internationell forskargrupp under ledning av Harold Holder vid Prevention Research Center i Berkeley, Kalifornien, har på uppdrag av Statens folkhälsoinstitut studerat vilka effekterna skulle bli om Systembolagets ensamrätt avskaffades.

Forskargruppen består av experter från sju forskningsinstitut i olika länder. Utgångspunkten för rapporten är att Systembolagets butiker skulle ersättas antingen med försäljning i licensierade butiker som enbart säljer alkoholdrycker, alternativt med försäljning i livsmedelsbutiker. Att ersätta Systembolagets cirka 400 butiker med 800 licensierade privata butiker skulle enligt rapporten öka alkoholkonsumtionen med cirka 17 procent. Det innebär att alkoholkonsumtionen skulle öka från 9,9 till 11,6 liter per person, det vill säga en ökning med 1,7 liter per person. Den ökade konsumtionen beräknas i sin tur, årligen leda till: (Ref. 1)

- . ökad dödlighet med ytterligare 770 fall
- . 8 500 fler fall av polisrapporterat våld
- . 2 700 fler rattfylleribrott
- . 4,5 miljoner fler sjukdagar

Om alkohol skulle säljas i landets alla 8 000 livsmedelsaffärer förväntar sig experterna en konsumtionsökning på 37 procent. Skadeverkningarna beräknas vid en sådan förändring öka med (Ref. 1):

- . ytterligare 2 000 dödsfall
- . 20 000 fler fall av polisrapporterat våld
- . 6 600 fler rattfylleribrott
- . 11 miljoner fler sjukdagar per år

Vi följer de indirekta samhällskonsekvenserna och kostnaderna som alkoholen orsakar och använder resultaten som underlag för att ge kunskap om alkoholens skadeverkningar. Det är däremot inget som vi målsätter.

En ansvarsfull strategi

En ansvarsfull strategi

En ansvarsfull strategi

Systembolagets strategiska plan för 2014–2017 har utgångspunkt i uppdraget från regering och riksdag. Den bygger på att vi långsiktigt ska kunna uppfylla vårt syfte som alkoholpolitiskt instrument. I den strategiska planen har vi formulerat vår vision, affärsidé, värderingar, mål och strategier. Här finns även en analys av förändringar i omvärlden. Planen ligger till grund för det årliga arbetet med att utarbeta verksamhetsplan och budget. I verksamhetsplanen bryts de övergripande strategierna och strategiska målen ner operativt i utvecklingsprojekt och strategiska aktiviteter.

Strategin omfattar ett antal områden som vi fokuserar på för att uppfylla vår roll som alkoholpolitiskt instrument och för att möta kundernas förväntningar på oss som detaljhandelskedja. Under 2014–2017 fortsätter vi utveckla vårt erbjudande genom ett ökat fokus på miljö och sociala frågor och genom att erbjuda produkter som möjliggör val som är bättre både för individen och för omgivningen. I det arbetet ingår vårt samarbete med leverantörer, sortiment, varuplacering, bemötande och kommunikation för att öka kunskapen och inspirera. Forskning är fortsatt viktig för oss och aktuella forskningsresultat ger oss möjlighet att informera om riskerna med alkohol för individer och samhälle, och därmed öka kunskapen om alkoholens skadeverkningar. Inom verksamheten ser vi över våra processer och samarbeten för att förenkla och effektivisera. Vi fortsätter även satsningen på våra ledare – som är nyckeln för att nå ett kundmöte som imponerar.

Strategiska måltal

Systembolaget har ett antal [strategiska måltal](#) som syftar till att följa upp hur väl Systembolaget genomför sin strategi.

Fokus på väsentliga hållbarhetsfrågor

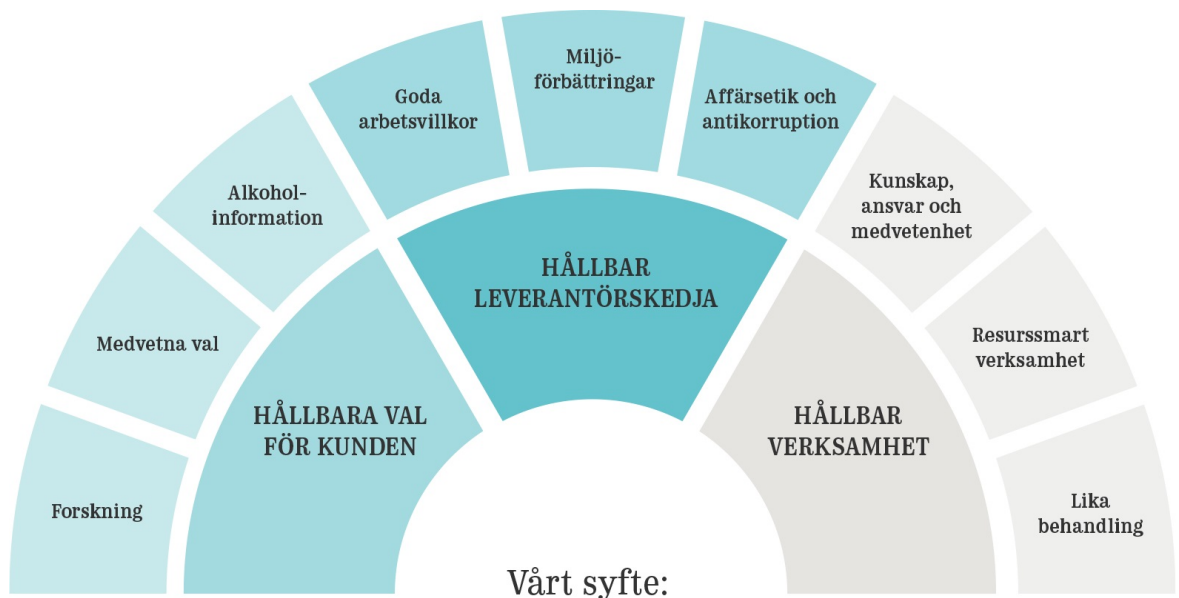
Fokus på väsentliga hållbarhetsfrågor

Fokus på väsentliga hållbarhetsfrågor

Våra intressenter, däribland kunder, samhälle och ägaren staten har höga förväntningar på oss när det gäller att ta ansvar för en

hållbar utveckling. Utifrån vårt uppdrag och en aktiv intressentdialog identifierar vi, driver och följer upp en rad väsentliga hållbarhetsområden.

Kunderna, samhället och ägaren staten har höga förväntningar på oss när det gäller att ta ansvar för en hållbar utveckling. Förväntningarna handlar självklart om själva idén med Systembolaget – att vi ska agera för färre alkoholskador och verka för att kunderna gör fler medvetna och hälsosamma val. Det handlar också om miljöhänsyn, mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, antikorrupktion, jämställdhet och mångfald – i hela den värdekedja som vi verkar i, inklusive oss själva.

...begränsa alkoholens skadeverkningar

Bilden visar vårt förhållningssätt till hållbarhet.

- [Hållbara val för kunden](#)
- [Hållbar leverantörskedja](#)
- [Hållbar verksamhet](#)

Systembolaget erbjuder produkter och information som möjliggör val som är bättre för både individen och omgivningen. Det innebär att vi satsar på ekologiska och etiskt producerade produkter, men även produkter med lägre alkoholhalt och produkter som är helt alkoholfria. Kunder som inte vill eller kan dricka alkohol ska alltid hitta alkoholfria alternativ som passar för alla tillfällen. Forskningsresultat om hur alkohol påverkar hälsan ligger till grund för hur vi väljer att utveckla vårt sortiment och vår kommunikation.

Systembolagets hållbarhetspåverkan, förutom den som kopplas till konsumtion av alkohol, är i hög grad förknippad med att vi säljer jordbruksprodukter. Det handlar dels om lantarbetares arbetsförhållanden, men även på miljöområdet, där jordbruksproduktion har stor påverkan. Som en betydande aktör på den internationella marknaden har vi möjlighet att vara med och driva utvecklingen för hållbar produktion inom dryckesindustrin.

Systembolaget bygger en hållbar arbetsplats där medarbetare och ledare har förutsättningar att både prestera väl och må bra på kort och lång sikt. Kunskap, ansvar och medvetenhet är centralt för att leverera ett kundmöte som imponerar. Det är också en

förutsättning för vårt interna arbete med antikorrupktion och etik, likabehandling och arbetsvillkor samt för att bedriva en resurseffektiv verksamhet, som innebär att tänka hållbart i alla våra processer.

Målbild hållbarhet

Tillsammans med våra kunder, nordiska kollegor, leverantörer och andra intressenter fokuserar vi vårt hållbarhetsarbete där vi ser att vi kan göra mest skillnad – vare sig det handlar om alkoholens skadeverkningar, förhållanden för människor och miljö i leverantörskedjan eller oss själva inom Systembolaget. Vårt hållbarhetsarbete inspirerar andra och vi driver verkligen förändring i vår strävan mot ett hållbart samhälle där ingen tar skada.

Under året har vi genomfört en väsentlighetsanalys enligt riktlinjerna i ramverket GRI G4, som resulterat i 16 väsentliga hållbarhetsområden för Systembolaget.

[Våra 16 väsentliga hållbarhetsområden](#)

Vill ni läsa mer om de 16 hållbarhetsområden samt indikatorer och nyckeltalen, se var information återfinns i [GRI-index](#).

* Beskrivning av varför och var i värdekedjan området är väsentligt

Väsentligt hållbarhetsområde	Företagsspecifikt nyckeltal	Utfall 2014	Mål 2014	Mål 2015	Mål 2017	GRI-indikator
Indirekt ekonomisk påverkan	Nej					EC8
De indirekta samhällskostnaderna för alkoholskador är stora.*						
Påverkan på lokalsamhället	OPI, %	74	72	75	73	SO1
	Alkoholindex	65	62	66	63	
Systembolaget har påverkan på samhället (Sverige) i och med att det övergripande syftet med vårt uppdrag är att begränsa alkoholens skadeverkningar i Sverige.*						
Säkerställa att alkohol inte säljs till minderåriga	Ålderskontroll, %	97	95	96	95	Nej
Våra försäljningsregler bygger på Alkohollagen och är centrala för vår verksamhet.*						
Uppföljning av kundnöjdhet	NKI	83	82	83	82,4	PR5
Att vi följer upp kundnöjdheten är av stor betydelse för att veta att vi levererar på vårt uppdrag.*						
Förändra samhällets attityd till alkoholkonsumtion	Alkoholindex	65	62	66	63	Nej
Att svenska folket får en mer återhållsam inställning (attityd) till alkoholkonsumtion påverkar sannolikt också beteendet.*						
Stödja forskning kring alkoholens påverkan	Nej					Delvis SO1
Forskningen är ett fundament för att kunna arbeta med fler av de andra väsentliga hållbarhetsfrågorna.*						
Information om alkoholens skadeverkningar	NKI, Samhällsdel	78	77	78	–	Nej
	Alkoholindex	65	62	66	63	
Information påverkar sannolikt både attityder och beteenden och det är centralt i vårt uppdrag. Det finns höga förväntningar på att vi ska informera om alkoholens skadeverkningar i olika kanaler.*						
Underlätta för kund att göra medvetna hälsoval	Utbud alkoholfria artiklar, antal ¹	51	50	50	—	Nej
	Försäljningsandel alkoholfria artiklar, % volym	2,760,4862,500,0002,600,000				
Ökad medvetenhet och reflektion kring den individuella alkoholkonsumtionen är en fråga för flera aktörer i samhället. Systembolagets roll att bedriva detaljhandel gör att vi möter de flesta som konsumerar alkohol och därigenom har möjligheter att visa på alternativ och komplement för mer medvetna val. Ett bra utbud av alkoholfria alternativ och lågalkoholprodukter liksom lättillgänglig information om dessa produkter.*						
Underlätta för kund att göra medvetna val av produkter som är ekologiskt eller etiskt	Försäljningsandel					

märkta	ekologiskt, % volym	5,6	5,5	6,0	–	Nej
	Utbud ekologiskt märkta artiklar, antal ¹	202	150	160	260	
	Utbud etiskt märkta artiklar, antal ¹	33	30	30	50	

Kunderna förväntar sig ekologiska och etiskt märkta produkter i allt större utsträckning. Sortimentet bidrar till en bättre miljö respektive bättre arbetsförhållanden i odlingen.*

Utvärdering av arbetsförhållanden och mänskliga rättigheter i leverantörskedjan	Nej					LA15, HR11
--	-----	--	--	--	--	------------

Riskbedömning, utvärdering och uppföljning är väsentligt för att öka vår kunskap om hur verkligheten ser ut och hur vi prioriterar våra initiativ, vår uppföljning och påtryckning på de olika aktörerna i leverantörskedjan. Väsentligt både på producent- och odlingsnivå men också utvärdera att leverantörerna (agenterna) tar ansvar för frågorna.*

Projekt och initiativ på sociala områden i leverantörskedjan	Nej, Vi arbetar med att ta fram nyckeltal som på ett relevant och transparent sätt visar hur vårt arbete för goda arbetsvillkor och mänskliga rättigheter i leverantörskedjan fortskrider					Nej
---	---	--	--	--	--	-----

Konkreta projekt i syfte att förbättra arbets- och levnadsvillkor för till exempel småodlare och skördearbetare i jordbrukssektorn.*

Utvärdering av leverantörskedjans miljöhänsyn	Nej, Vi arbetar med att ta fram nyckeltal som på ett relevant och transparent sätt visar hur vårt arbete för miljö i leverantörskedjan fortskrider					Nej
--	--	--	--	--	--	-----

Riskbedömning, utvärdering och uppföljning är väsentligt för att öka vår kunskap om hur verkligheten ser ut och hur vi prioriterar våra initiativ, vår uppföljning och påtryckning på olika delar i leverantörskedjan. Väsentligt att utvärdera både på producent- och odlingsnivå men också utvärdera att leverantörerna (agenterna) tar ansvar för frågorna.*

Projekt och initiativ på miljöområdet i leverantörskedjan	CO ₂ -utsläpp från primärförpackningar, ton ²	–	–	–1000	–7000	EN27
--	---	---	---	-------	-------	------

Konkreta projekt och initiativ syftar till att minska miljöbelastningen i olika delar av leverantörskedjan. Frågor som våra intressenter anser viktiga är vatten, kemikalier, klimat, avfall och biologisk mångfald.*

Etik och antikorrupcion	Nej					SO3, SO5
--------------------------------	-----	--	--	--	--	----------

Systembolaget har ett särskilt ansvar för svenska marknadens funktion och vi måste vara strikt märkesneutrala. Området är väsentligt både inom organisationen och i olika delar i leverantörskedjan.*

Kunskap, ansvar och medvetenhet	Sjukfrånvaro, %	4,7	4,4	4,0	3,7	LA10, LA11
	Prestationskultur	77	76	78	79,5	

Kunskap, ansvar och medvetenhet är ett väsentligt övergripande hållbarhetsområde inom organisationen för att vi ska

- Leverera ett kundmöte som imponerar,
- Jobba med antikorrupcion och etik
- Arbeta med likabehandlingsfrågorna i vår egen verksamhet samt
- Bedriva en resurseffektiv verksamhet*

Likabehandling	Nej					LA12
-----------------------	-----	--	--	--	--	------

Arbete med bland annat icke-diskrimineringsfrågor inom vår organisation är väsentligt då vi ska agera föredömligt i frågorna och det dessutom är ett lagkrav. Vi tror att det har en positiv inverkan på vår förmåga att genomföra vårt uppdrag.*

1) Med utbud artiklar menar vi artiklar i det fasta sortimentet

2) Ett av Systembolagets största bidrag för att minska klimatpåverkan är att verka för minskade vikter på våra glasflaskor. Vi ser att leverantörerna successivt byter till lättare glas, men av systemtekniska skäl kan vi inte beräkna den korrekta minskning av CO₂ som detta medfört. From 2014 har vi däremot bra utgångsvärden och kommer att kunna redovisa förändringar i vår klimatpåverkan from år 2015.

- [Intressentdialog](#)
- [Styrning](#)
- [Intressentengagemang](#)

Intressentdialog

Intressentdialog

Intressentdialog

Fördjupad intressentdialog och väsentlighetsanalys

I början av året genomfördes en intressentdialog i samarbete med en extern samarbetspartner. I den deltog ca 1 500 intressenter från nio olika intressentgrupper. Urvalet baserades på intressenternas kunskap om hållbarhetsfrågor och deras påverkan på Systembolaget.

Dialogen genomfördes via en webbenkät med två huvuddelar. Den första byggde helt på respondentens spontana tankar om vad Systembolaget bör ta ansvar för, medan den andra ställde ett antal förutbestämda frågor kring olika ansvarsområden. Resultatet visar att samtliga respondenter förväntar sig att Systembolaget tar ansvar för ett aktivt arbete mot alkoholens skadeverkningar. Vi noterar med intresse att kundernas förväntningar på vad Systembolaget bör ta ansvar för, handlar om vårt samhällsuppdrag. Nästan alla intressentgrupper förväntar sig att Systembolaget tar ansvar för utvärdering av leverantörskedjan. Merparten av intressenterna förväntar sig även att Systembolaget tar ansvar för att driva ett tydligt miljöarbete.

Process för väsentlighetsanalysen 2014

Processen för väsentlighetsanalysen har utvecklats från föregående år i linje med [GRI G4:s](#) metod för väsentlighetsanalys som grund. Utgångspunkten i analysen var en "bruttolista" med ett 50-tal hållbarhetsområden som rimligen har påverkan på hållbar utveckling. Flertalet områden är standardiserade hållbarhetsaspekter i GRI:s riktlinjer, men med tillägg av ett antal systembolagsspecifika områden, liksom områden som uppmärksammats i den genomförda intressentdialogen. För varje aspekt identifierades var i verksamhetens värdekedja som påverkan sker. En prioritetsordning genererades genom att väga samman hållbarhetspåverkan med ett intressentvärde som är baserad på den fördjupade intressentdialogen och ett så kallat ägarvärde med koppling till risker och strategier.

En utmaning i arbetet var att många av hållbarhetsfrågorna överlappar varandra. Vi behövde därför titta närmare på hur GRI definierar de olika hållbarhetsområdena och hur Systembolaget definierat hållbarhetsområdena i materialitetsanalys och intressentdialog. [Därefter listades 16 väsentliga hållbarhetsområden som fastställdes efter validering av företagsledning och styrelse.](#)

Processen för väsentlighetsanalysen har även använts som grund för Systembolagets hållbarhetsrapportering.

Styrning

Styrning

Styrning

Styrning av hållbarhetsarbetet

Enligt vår strategiska plan ska ansvaret för de olika hållbarhetsområdena vara en integrerad del av vår och våra leverantörers verksamhet. Det betyder att ansvaret för att styra upp och driva olika väsentliga hållbarhetsområden drivs av de i organisationen som ansvarar för utvecklingen av området. En ny tjänst som övergripande hållbarhetssamordnare tillsattes i mitten av augusti. Rollen innebär i första hand att koordinera arbetet och driva förändringsresan mot ett fullt integrerat hållbarhetsarbete.

En ny enhet inom vår inköpsorganisation har bildats under året. Den benämns Produktkvalitet och hållbarhet och här har vi samlat ansvar för hållbarhetsfrågor i leverantörskedjan, produktkvalitet och sensorik, laboratorium samt reklamation.

Frågor som rör arbetsmiljö och arbetstagarnas möjlighet att föra en dialog med företagsledningen hanteras av Arbetsmiljökommittén respektive Samverkansrådet, i vilka representanter från företagsledning och fackförbund deltar.

Vi har även ett tvärfunktionellt hållbarhetsråd vars övergripande uppgifter är strategisk planering, övergripande koordinering och uppföljning av vårt hållbarhetsarbete.

Styrelsen beslutar om Systembolagets strategiska hållbarhetsmål och hittills är två sådana mål beslutade:

1. Bidra till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället
Uppföljning: Alkoholindex (attitydmätning kring alkohol) ska år 2017 uppgå till 63, respektive 64, år 2020.
2. Vår klimatpåverkan ska år 2020 vara 14 000 ton CO₂e (koldioxidekvivalenter) lägre, jämfört med 2014 (inom definierat område).

Utöver våra strategiska måltal har vi ett antal taktiska och operativa nyckeltal för att driva och följa upp vårt arbete inom de väsentliga hållbarhetsområdena.

Intressentengagemang

Intressentengagemang

Intressentengagemang

Intressentengagemang

Vi för en löpande dialog med intressenter inom grupperna ägare, kunder, medarbetare och leverantörer och genomför enkätundersökningar minst en gång per år. Vi genomför även rundabordsamtal och undersökningar utifrån behov och specifika ämnesområden. Resultaten från enkätundersökningar och dialoger används bland annat i Systembolagets strategiska arbete och som indata till våra strategiska nyckeltal. Vi gör vanligen någon form av intressentkartläggning för att rikta in oss på rätt intressenter inom de olika intressentgrupperna för respektive tillfälle, och syftet med dialogen avgör vilka intressenter som anses kunna bidra. Inför 2014 års intressentdialog med hållbarhetsfokus gjordes en sådan kartläggning.

	Viktiga nyckelfrågor	Exempel på aktiviteter och dialoger för att hantera dessa
Samhälle	Säkerställa att alkohol inte säljs till ungdomar	Ålderskontroll
	Aktivt arbete mot alkoholens skadeverkningar	Kommunikationskampanjer om alkohol & hälsa
	Information om alkoholens skadeverkningar	Opinionsindex (OPI)
		Forskning
		IQ-initiativets arbete
		Alkoholindex
Kunder	Sortiment & utbud	Hållbara förpackningar samt erbjuda fler ekologiska och etiska produkter
	God service	Nöjd kund Index (NKI)
	Kunnig & proaktiv personal	Intern satsning på kundmötet, proaktivitet och erbjuda varje kund rätt service
Ägare	Alkoholpolitiska uppdrag	Ägardialoger ¹
	Strategiska mål	

Föredöme som ett statligt bolag		
Medarbetare	Kompetens & utveckling	Kontinuerliga medarbetarsamtal
	Prestationsvillkor	Arbetet med det goda ledarskapet (DGL)
	Befogenhet & förtroende	Etikdialoger
	Arbetsmiljöfrågor	Arbetsmiljökommitté ²
Leverantörer	Hållbarhetsarbete, så som nytt krav på lättviktsglas	Leverantörssträffar ³
	Uppförandekoden	Referensgrupp ⁴ bestående av representanter från branschorganisationerna Sprit- och Vinleverantörsföreningen (SVL) och Sveriges Bryggerier, liksom representanter från fristående leverantörer.
	Utvecklingsfrågor i branschen	Utformning av regelverk för övergång till lättviktsglas
	Sortiment & kvalitet	Studiebesök i producentländer

1) Vi har en kontinuerlig dialog med vår ägare för att säkerställa att vi uppfyller dennes förväntningar och krav. Det sker främst genom löpande möten (ungefär månatligen) mellan Systembolagets styrelseordförande och representanter för ägaren. Vid vissa möten deltar även Systembolagets verkställande direktör. Områden som diskuteras är såväl aktuella händelser som uppföljning av strategiska mål.

2) Systembolaget har en arbetsmiljökommitté som träffas fyra gånger per år. Där träffas arbetsgivar- och personalrepresentanter (från olika fackföreningar) för att lyfta strategiska arbetsmiljöfrågor. Det är båda parter ansvar att lyfta viktiga frågor. Systembolaget är noga med att hålla fackföreningarna informerade om den löpande utvecklingen på arbetsmiljöområdet samtidigt som deras bidrag är viktigt för slutresultatet. Likaså är det viktigt att facket informerar och signalerar om något inte fungerar, så att företaget kan agera.

3) Systembolaget genomför olika typer av leverantörsträffar varje år som leverantörerna är inbjudna till. Ämnen som tas upp på de olika träffarna kan variera och på vissa ligger fokus på hållbarhetsfrågor. Under året har exempelvis dialogmöten genomförts om Systembolagets införande av avgift på engångsglas.

4) Systembolaget har en särskild referensgrupp för hållbarhetsfrågor som vi träffar tre till fyra gånger per år. Gruppen består av representanter från branschorganisationerna Sprit- och Vinleverantörsföreningen (SVL) och Sveriges Bryggerier, liksom representanter från fristående leverantörer. I denna grupp diskuteras frågor som är under utveckling och där Systembolaget behöver få ta del av branschens perspektiv.

Vår inköpsprocess

Så väljer vi vårt sortiment

Så väljer vi vårt sortiment

Våra kunders kunskap och intresse för drycker, hållbarhet och hälsa har ökat de senaste åren. Det ställer höga krav på vårt sortiment. Vi vill på ett snabbt och bra sätt anpassa vad vi har i hyllan till kundernas önskemål. Vårt sortiment täcker in allt från vin producerat på små familjeägda vingårdar och öl från hantverksbryggerier till sprit från världsledande varumärken. Kundernas efterfrågan, liksom säsong, högtider och internationella trender lägger grunden för vilka drycker som tas in i sortimentet och kommer våra kunder till del. Våra inköpare provar varje år flera tusen produkter från hela världen. I Systembolagets kvalitetssäkrade fasta sortiment finns cirka 2 400 drycker. Dessutom har vi ett kvalitetssäkrat tillfälligt sortiment som varierar under året. Utöver det finns cirka 12 900 produkter tillgängliga hos våra leverantörer för beställning genom oss.

Inköpsprocessen

Vi analyserar trender och tar in insikter från omvärlden när vi bygger vårt sortiment. Sortimentet ska vara unikt i bredd och djup och anpassat efter kundernas efterfrågan. Det är också viktigt för oss att driva trender som möjliggör för våra kunder att göra mer medvetna val. Hälsotrenden är stark och går hand i hand med vad vi vill erbjuda. För oss innebär det att vi erbjuder produkter med lägre alkoholhalt och i mindre förpackningar och produkter som tar hänsyn till miljö och goda arbetsvillkor. För närvarande finns även en önskan bland konsumenter att "lyxa till det" då och då med exklusiva artiklar, och vi erbjuder därför produkter i alla prisklasser.

Varje år utformar vi en sortimentsstrategi som är grunden för systembolagets lanseringsplan. Lanseringsplanen styr vilken typ av drycker vi kommer att efterfråga. För varje lansering gör vi en offertförfrågan till dryckesleverantörer där vi specificerar vilken typ av dryck vi söker. Utifrån offerterna tar vi in varuprover som blindprovats (utan information om märke, leverantör eller producent) av våra provare som kvalitetsbedömer drycken. Ibland provas mer än hundra drycker, och den eller de som motsvarar efterfrågad stil och håller högst kvalitet köps in till lanseringen. Inför lanseringen i butik beskriver en provningspanel varorna med fakta, doft- och smakbeskrivning samt smakklockor i en så kallad karaktäristiskprovning. Före lansering görs även en omfattande kvalitetskontroll, där vi doftar, smakar och gör kemiska analyser av dryckerna i vårt eget laboratorium. Detta för att säkerställa att den produkt som hamnar på butikshyllan är samma produkt som provades i den första blindprovningen.

Strikt märkesneutralitet

Enligt konkurrensrättsliga regler måste Systembolaget agera icke-diskriminerande mot alla sina dryckesleverantörer. Sedan Sveriges EU-inträde har Konkurrensverket rapporterat om Systembolagets verksamhet till EU-kommissionen.

Dryckesleverantörer kan via Alkoholsortimentsnämnden överklaga vårt beslut om avvisad offert eller avlistning av produkt från sortimentet (Ref. 14). Systembolaget följer alltid nämndens beslut.

Märkesneutraliteten innebär att vi alltid ska vara (Ref. 14):

- . Transparenta. Exempelvis är inköpsvillkoren icke förhandlingsbara och samma för alla leverantörer.
- . Icke-diskriminerande. Alla leverantörer ska behandlas på samma sätt.
- . Objektiva. Vi tar bort varumärke och flaska i urvalsprocessen och fokuserar enbart på sensoriken.

Vi har tre krav att leva upp till:

Transparenta. Exempelvis är inköpsvillkoren icke förhandlingsbara och samma för alla leverantörer.

Icke-diskriminerande. Alla leverantörer ska behandlas på samma sätt.

Objektiva. Vi tar bort varumärke och flaska i urvalsprocessen och fokuserar enbart på sensoriken.

Vår inköspolicy

Vår sortimentsplan beskriver inriktning och målsättning för sortimentet och utgår från vår inköspolicy. Sortimentet ska enligt inköspolicyn;

- . Kännetecknas av omtanke, kunskap och inspiration
- . Vara anpassat efter den svenska kundens efterfrågan
- . Vara brett och mångsidigt
- . Vara kvalitetssäkrat, hållbart, lönsamt och kostnadseffektivt
- . Byggas märkesneutralt, likabehandlande och transparent

Nyheter och säsong

Våra nyheter lanseras i butik fyra gånger per år och vi märker ut dem med orange hyllkantsetiketter. Vi har också ett säsongutbud när det gäller mat och dryck, till exempel oktoberöl och juldrycker. För dem som önskar ett smalare och mer exklusivt sortiment finns små partier med ett begränsat antal drycker som lanseras nästan varje månad i ett antal butiker och på systembolaget.se. Dessutom erbjuder vi ett sortiment av lokalproducerat i butikerna närmast producenten.

Allt ryms inte i butiken – men kan beställas

Oavsett vilket utbud butiken har så kan allt beställas på systembolaget.se. Förutom vårt provade fasta sortiment, som är kvalitetssäkrat och beskrivet med smakklockor, smaktyper och karaktäristik, finns cirka 12 900 produkter tillgängliga genom det så kallade beställningssortimentet.

Relaterad information

- . [Hållbar leverantörskedja](#)
- . [Hållbara val för kunden](#)

Komplex leverantörskedja

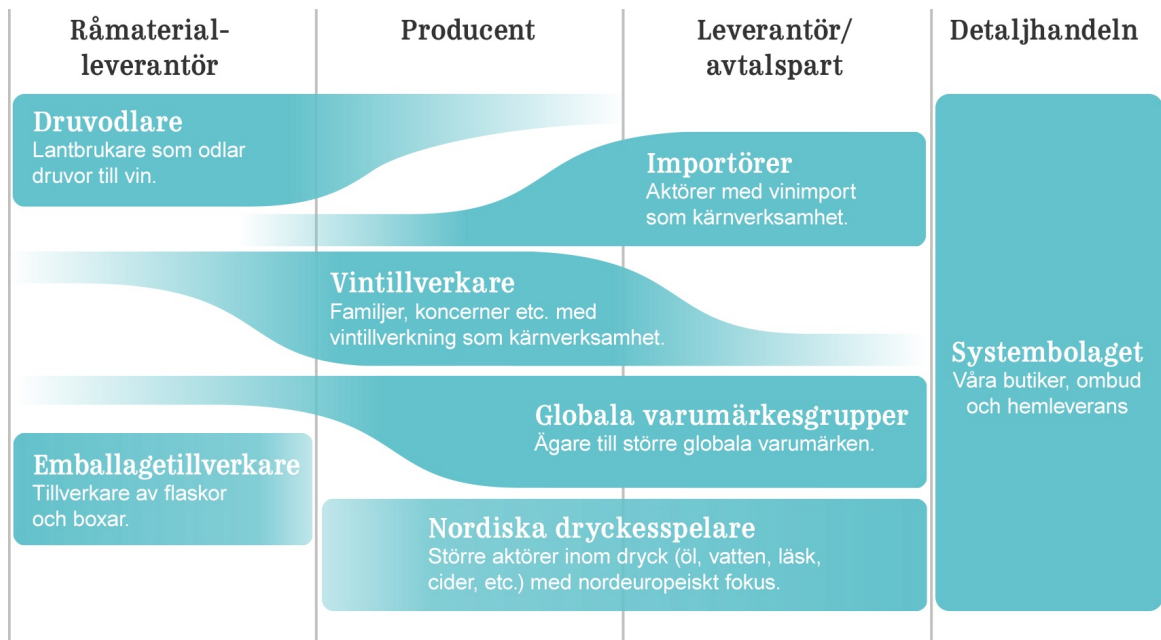
Komplex leverantörskedja

Komplex leverantörskedja

Systembolagets leverantörer består av småskaliga gårdsbryggerier, importörer av vin, sprit och öl och internationella dryckesaktörer med dotterbolag i Sverige. Samtliga måste vara godkända för partihandel enligt skatterättsliga regler. Under 2014 kom Systembolagets produkter från ungefär 670 olika leverantörer. I de fall Systembolagets leverantörer inte själva är producenter köper de in sina produkter antingen via mellanhänder (så kallade négocianter) eller direkt från producenter över hela världen. I Systembolagets olika sortiment finns produkter från mer än 5 000 producenter.

Det är mycket sällan som till exempel producenter av vin endast använder sig av egenodlade druvor. Druvor kan köpas direkt från ett större eller mindre antal odlare för att vinifieras av producenten. Särskilt i Europa är kooperativ vanligt. Enskilda kooperativ kan ha hundratals druvodlare som medlemmar. Producenten köper ofta även färdigt vin från andra producenter för att använda som komponenter i olika blandningar. På så sätt kan den produkt som konsumenten över tid upplever som densamma bestå av ett stort och över tid varierande antal viner. Dessa viner består i sin tur av druvor från ett ännu större och

över tid varierande antal vingårdar.

Hållbara val för kunden

Hållbara val för kunden

Hållbara val för kunden

Systembolaget erbjuder produkter och information som möjliggör val som är bättre för både individ och omgivning. Det innebär att vi satsar på ekologiska och etiskt producerade produkter, men även produkter med lägre alkoholhalt och produkter som är helt alkoholfria.

Kunder som inte vill dricka alkohol ska alltid hitta alkoholfria alternativ som passar för alla tillfällen. Forskningsresultat om hur alkohol påverkar hälsan ligger till grund för hur vi väljer att utveckla vårt sortiment och vår kommunikation.

Promillekoll

1 miljon

nedladdningar

Promillekoll – vill få dig att reflektera över din alkoholkonsumtion

Cirka en miljon personer i åldern 16-84 år beräknas ha riskabla alkoholvanor i Sverige (Ref. 26). Promillekoll lanserades hösten 2012 med syftet att få användarna att reflektera över sin alkoholkonsumtion. Appen räknar ut hur mycket alkohol man kan dricka innan man når en viss promillehalt i kroppen. Hittills har Promillekoll laddats ner av över en miljon människor.

I en användarundersökning som gjordes av YouGov under 2014 bland 1011 respondenter uppger 65 procent att appen fått dem att minska sin alkoholkonsumtion vid ett eller flera tillfällen. Och 88 procent av användarna uppger att Promillekoll fått dem att reflektera över hur olika alkoholdrycker påverkar den egna promillenivån.

Appen är gratis och finns för både iPhone och Android.

Vårt kundlöfte

- Du ska alltid känna dig välkommen
- Du ska alltid kunna lära dig något hos oss
- Du ska alltid kunna lita på att vi säljer med ansvar

Vad gör ni konkret för alla som vill göra smarta val?

Vad gör ni konkret för alla som vill göra smarta val?

Relaterad information

- [Så påverkar alkoholen din träning](#) (film)
- [Sverige i topp när det gäller drickande](#) (film)
- [Systembolaget – "Avdramatisera"](#) (film)
- [Det goda ledarskapet](#)
- [Pressmeddelande Service Score 2014](#)

Alkohol och hälsa

Alkohol och hälsa

Alkohol och hälsa

Alkohol är inte vilken vara som helst. Vi ser i olika studier att alkoholen fått en mer framträdande plats i många människors livsstil. Vi dricker inte bara på helger, utan även på vardagar. Omkring en miljon människor i Sverige beräknas ha en riskabel konsumtion av alkohol (Ref. 26). Eftersom Systembolaget är den enda detaljhandel som har tillstånd att sälja alkohol starkare än 3,5 volymprocent, ger det oss unika möjligheter att i varje kundmöte kunna inspirera till mer medvetna val och på så sätt minska alkoholens skadeverkningar. Genom bemötande, sortiment och kommunikation arbetar vi för att öka kundernas kunskap om de valmöjligheter de har, alltid utifrån kundens villkor och behov. Det är också det som är vår utmaning - att möta kundens behov av information om alkohol och hälsa vid rätt tillfälle.

Vi har under året inlett ett långsiktigt arbete där målet är att öka både anställdas och kunders reflektion kring alkohol och hur den påverkar oss på olika plan. Hösten 2014 genomförde vi två temaveckor där syftet var att ge alla anställda förutsättningar att lära mer om hur alkohol påverkar hälsan och skapa en tydlighet kring förväntningar i arbetet. Temaveckorna följdes av en kampanj för att få fler människor att reflektera över sin [alkoholkonsumtion](#). En film om appen [Promillekoll](#) kunde ses i såväl tv som på bio och på bloggar. I butikerna inspirerade vi bland annat kunderna till val av drycker utan alkohol eller med en lägre alkoholhalt.

Alkoholfritt sortiment

Vi har idag ett alkoholfritt sortiment av hög kvalitet och arbetar för att hela tiden utveckla vårt utbud av alkoholfria drycker som passar i alla sammanhang. Det är till exempel viktigt att hitta bra alkoholfria drycker anpassade till olika säsonger. Vårt mål är att den som inte vill dricka alkohol ska hitta drycker hos oss, med vuxen smak som passar för alla tillfällen. Vi ska överträffa kundernas förväntningar genom att fortsätta utveckla det alkoholfria sortimentet. Sedan 2010 har vi en positiv försäljningsutveckling och vi har sedan dess haft stort fokus på det alkoholfria sortimentet och arbetat igenom både innehåll

och grad av förnyelse. Sortimentet har en framträdande placering i butik och våra medarbetare lyfter fram alkoholfria drycker i möten med kund. Vi har idag 51 artiklar och det är en ökning med 13 artiklar jämfört mot 2012. Under 2014 sålde vi 2,8 miljoner liter alkoholfritt, vilket är en ökning med cirka 14 procent jämfört med föregående år.

Under 2014 sålde vi 2,8 miljoner liter alkoholfritt, vilket är en ökning med cirka 14 procent jämfört med föregående år

För att en dryck ska placeras i Systembolagets alkoholfria sortiment har vi dragit gränsen vid 0,5 procent alkohol. Anledningen till att vi inte tillämpar en nollprocentgräns är att alkohol är en smakbärare och även en mycket liten andel kan förhöja smaken. Alkoholfria drycker är alltså drycker med en alkoholhalt mellan 0,0 och 0,5 procent. Enligt EU:s märkningsregler för livsmedel måste alkoholhalten anges på etiketten om alkoholhalten är över 1,2 procent, men Systembolaget har satt en lägre gräns på max 0,5 procent vilket alltså är ett hårdare krav än vad regelverket kräver. För de allra flesta spelar inte 0,5 procent alkohol någon roll, till exempel för bilförare och för de som vill leva hälsosamt. När det gäller till exempel gravida rekommenderar vi 0,0 procent som genomgående gräns, då någon nedre gräns för påverkan på fostret inte går att fastställa (Ref. 27).

Utbud alkoholfria artiklar, antal

	2014	2013	2012
Utbud alkoholfria artiklar, antal*	51	48	38

* Med utbud artiklar menar vi artiklar i det fasta sortimentet

Försäljning alkoholfria artiklar, % volym

	2014	2013	2012
Försäljning alkoholfria artiklar, % volym	2 760	2 424	2 211
	486	619	548

Lägre alkoholhalt

Vi ska erbjuda våra kunder ett sortiment som innehåller produkter med lägre alkoholhalt inom de sortimentsområden där det är möjligt. För att hjälpa kunden till ett medvetet val utifrån smak och utifrån ett hälsoperspektiv, är det viktigt att vi även har produkter med lägre alkoholhalt i vårt sortiment. Genom att hjälpa kunden att hitta drycker med lägre alkoholhalt och genom att lansera nya produkter, kan vi hjälpa dem med alternativ till mer alkoholstarka vin- och ölsorter. Den genomsnittliga alkoholhalten i de drycker vi säljer har gått ned sedan 2010, men vi ser ett behov att fortsätta arbeta med sortimentet med lägre alkoholhalt.

Vårt sortiment idag med lägre alkoholhalt innefattar utifrån vår interna definition:

öl: max 4,5 procent

vin: max 9,5 procent.

Relaterad information

. [Vår inköpsprocess](#)

Ekologiska och etiska produkter

Ekologiska och etiska produkter

Ekologiska och etiska produkter

Som statligt företag har vi ett extra stort ansvar för att bidra till en hållbar värld – och som stor inköpare kan vi vara med och påverka dryckesbranschen till det bättre. I det här arbetet ingår vår satsning på eko och etiskt. Tillverkningen kännetecknas av mindre miljöpåverkan och bättre arbetsvillkor (Ref. 11, 12, 13). Vi breddar ständigt utbudet och förbättrar information och märkning.

Vi vill underlätta för våra kunder att hitta våra ekologiskt och etiskt certifierade produkter genom att märka ut våra hållbara val på hyllkanten i butik och i produktsortimentet på systembolaget.se.

Gemensamt för märkningarna

- . Produkten är certifierad av oberoende part.
- . Kraven på produkten är transparenta.
- . Certifikatet är tidsbegränsat.

Ekologiskt odlat

Ekologiskt odlat innebär att odlingen skett utan vare sig kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel. "Ekologiskt" betyder att tillverkningsprocessen dessutom uppfyller vissa miljökrav. EU-lövet, som är EU:s märkning för ekologiska produkter, är minsta gemensamma nämnare för märkningen Ekologisk odlat (Ref. 13). Från och med juni 2015 ersätter vi tilläggsbudskapet "ekologiskt odlat" med "ekologiskt".

Etiskt märkt

Kraven på produkten syftar till anständiga löner och arbetsvillkor för de människor som är involverade i samtliga led i produktens tillverkningskedja. Fairtrade och Fair for life är de etiska märkningarna som idag förekommer i vårt sortiment (Ref. 11, 12).

Eko

Under sommaren 2013 ökade debatten kring livsmedelskvalitet, vilket bidrog till att skapa ett succesivt växande intresse för ekologiska och närproducerade livsmedel. Intresset har sedan dess vuxit och under 2014 handlade vi i Sverige mer ekologisk mat och dryck än någonsin (Ref. 40).

Systembolaget ökade den ekologiska försäljningsandelen av den totala volymen från 3,1 procent 2013 till 5,6 procent 2014 - vilket är en ökning med 83 procent. Målet är att 10 procent av allt vi säljer ska vara ekologiskt år 2020. Därför fortsätter vi bredda det ekologiska utbudet för alla typer av drycker. Vi har bland annat en långsiktig plan att kunna erbjuda 350 ekologiska artiklar i vårt sortiment år 2020. 2014 hade vi 202 ekologiska artiklar i sortimentet mot 134 stycken 2013. Målet för 2014 var 150 artiklar.

Under 2014 utvecklade vi samarbetet med våra leverantörer genom dialog och genom att öka antalet ekologiska offertförfrågningar. Vi kommunicerade också både till medarbetare och kunder för att öka kunskapen och medvetenheten om vårt ekologiska sortiment. De åtgärder vi själva vidtagit med ökat sortiment, dialogen med våra leverantörer inklusive fler offertförfrågningar samt vår kommunikation till medarbetare och kunder har varit med och bidragit till den ökade försäljningsandelen.

Visste du att...

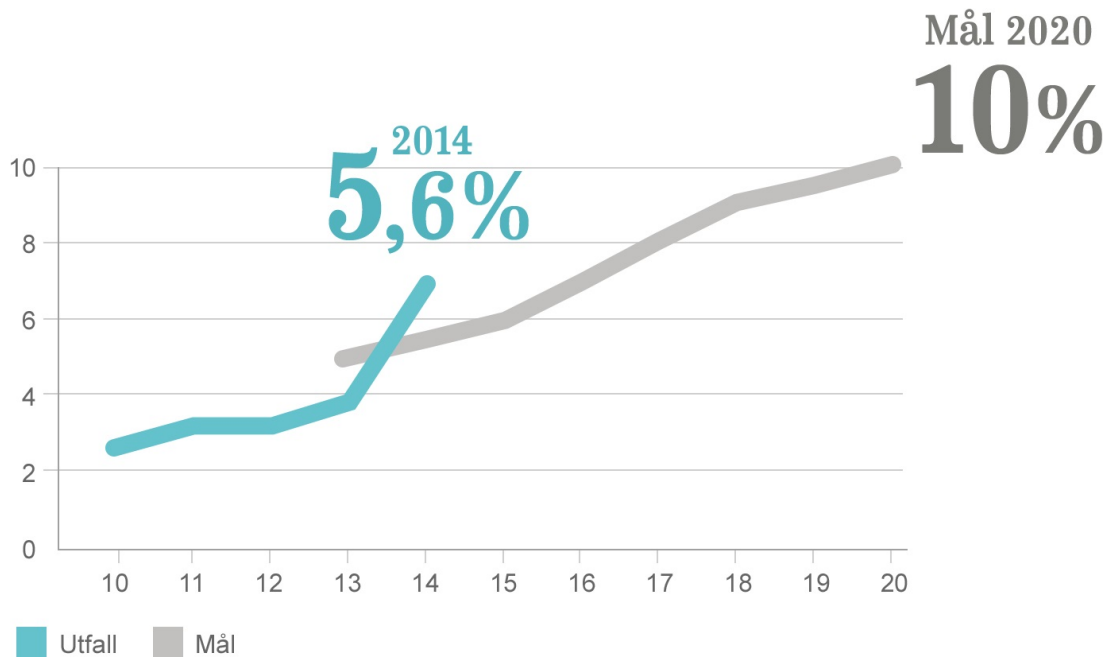
... 10 procent av Systembolagets försäljningsvolym ska vara ekologisk år 2020? 2014 var siffran 5,6 procent.

... ekomaten ökade med 38 procent i fjol? På Systembolaget var siffran 83 procent (Ref. 40).

... Systembolaget stod för 13 procent av den ekologiska livsmedelsförsäljningen i Sverige 2014? (Ref. 40)

... de första ekomärkta dryckerna dök upp på Systembolaget i mitten av 90-talet?

Försäljningsandel ekologiskt, % volym

Utbud ekologiskt, antal

	2014	2013	2012
Utbud ekologiskt, antal artiklar*	202	134	130

* Med utbud artiklar menar vi artiklar i det fasta sortimentet

Försäljningsandel ekologiskt, % volym

	2014	2013	2012
Försäljningsandel ekologiskt, % volym	5,6	3,1	3,2

Volymandel ekologiskt i respektive varugrupp, 2014

Vin	10,8%
Öl	1,6%
Sprit	3,2%
Alkoholfritt	6,6%

Vin är den produktgrupp där den ekologiska försäljningen ökat mest. Det beror på att våra kunder aktivt söker efter ekologiska viner och att vi har ett brett utbud. Under 2014 var drygt 11 procent av vår vinförsäljning ekologisk, jämfört med 5,4 procent 2013. På det ekologiska området har vi störst utmaningar när det gäller öl. Andelen ekologisk öl står för endast cirka 2 procent av den totala ölförsäljningen. Inom ljus lageröl har vi de största volymerna och de största utmaningarna. Bryter man däremot ut specialöl är andelen ekologiskt betydligt högre. Under 2014 har vi arbetat aktivt med att lyfta ekologisk öl, bland annat har vi anordnat fokusgrupper för att höra kundernas åsikter och under 2015 kommer vi att lansera ett stort antal ekologiska ljusa lager liksom ekologisk specialöl.

Ekologisk sprit står för cirka 3 procent av den totala spritförsäljningen 2014.

Varför välja ekologiskt?

Ekologiskt märkta produkter utmärker sig genom att det under odling av råvaran (druvan, spannmålet etc) råder starka begränsningar för vilka syntetiska bekämpningsmedel och gödselmetoder som får användas, och att konstgödsel med kväve inte är tillåten. Detta innebär stora fördelar för naturen i de områden där råvaran odlas – den biologiska mångfalden påverkas positivt och arbetarna vid odlingen utsätts inte för gifter (Ref. 9).

Fråga mig om Eko!

Under maj pågick kampanjen "Fråga mig om Eko". Syftet var att bland våra medarbetare öka kunskapen om vårt ekologiska sortiment och förmågan att prata med kunderna om dessa produkter. Våra medarbetare fick bland annat genomföra en webbaserad utbildning i ämnet. Bakgrunden är att vi tydligt, i såväl omvärldsbevakning som försäljning, ser det ökade intresset för ekologi och behöver möta det med ökad kunskap om ekologiska drycker. Vi ville även öka kundernas medvetenhet om vårt ekologiska sortiment och underlätta för dem att göra medvetna val, dels genom kunskap, dels genom att enklare hitta sortimentet i butik och på webben.

I oktober upprepade vi kommunikationen för att fortsätta synliggöra vårt ekologiska sortiment och få ännu fler medarbetare att genomföra vår utbildning. Kommunikationen kan tillsammans med vår satsning på sortimentet varit med och bidragit till att den ekologiska försäljningen tog fart under 2014.

Etiskt märkt

Vi vill göra det enkelt för våra kunder att välja produkter som bidrar till bättre arbetsförhållanden och därför arbetar vi aktivt med att bredda vårt etiskt märkta sortiment. Under 2014 utvecklade vi samarbetet med våra leverantörer genom dialog och genom att öka antalet offertförfrågningar. I Sverige säljs mer etiskt märkt vin per capita än i något annat land och Systembolaget köper upp 20 procent av allt Fairtrade-märkt vin i världen (Ref. 10, 17).

Systembolagets mål var för 2014 att erbjuda minst 30 artiklar med etisk märkning, och vid årsskiftet kunde vi erbjuda 33 artiklar. Målet för 2016 är att öka ytterligare, till minst 40 produkter och att till 2020 erbjuda 75 produkter i sortimentet. Vi ser också en positiv utveckling när det gäller försäljningen av etiskt märkta produkter. Från 2012 till 2013 ökade andelen med 96 procent. Mellan 2013 och 2014 var ökningen 57 procent.

Utbud etiskt, antal

	2014	2013	2012
Utbud etiskt, antal artiklar*	33	32	18

* Med utbud artiklar menar vi artiklar i det fasta sortimentet

Fairtrade

Ett Fairtrade-märkt vin bidrar till att vinodlarna och de anställda får bättre levnadsstandard och ökad ekonomisk trygghet. Fairtrades kriterier innebär ett minimipris som täcker produktionskostnaderna för odlare med egen mark och en minimilön för anställda på certifierade plantager. Fairtrade-premien som försäljningen genererar bidrar till utveckling av lokalsamhället. Kriterierna för märkning gäller även arbetsvillkor, barnarbete, organisationsfrihet, diskriminering, miljöhänsyn etc (Ref. 11).

Fair for life

Certifieringsprogrammet Fair for Life Social & Fair Trade erbjuder sociala ansvarsprojekt, neutrala inspektioner och certifiering av tredje part. Dels inom initial produktion, dels inom tillverkning och handel. Stränga sociala- och rättvisemärkningsnormer anpassas till lokala förutsättningar och systemet är utformat för såväl livsmedel som andra varor (som kosmetika, textilier och turismrelaterade tjänster) (Ref. 12).

Relaterad information

[Vår inköpsprocess](#)

[Komplex leverantörskedja](#)

Våra kundmöten

Våra kundmöten

Våra kundmöten

Vi har ett ansvar att ständigt utveckla oss och förbättra servicen utifrån kundernas och omvärldens förväntningar. För oss handlar det om att ge god service, förmedla kunskap och sälja med ansvar i varje kundmöte, och att göra det på ett sådant sätt att kundernas förtroende för oss förblir högt.

Vårt kundlöfte beskriver detta:

- . Du ska alltid känna dig välkommen
- . Du ska alltid kunna lära dig något hos oss
- . Du ska alltid kunna lita på att vi säljer med ansvar

Under 2014 har vi fortsatt arbetet med att utveckla kundmötet via ledarskapet för att nå ett kundmöte som imponerar. För att lyckas i vår roll har vi arbetat vidare med att skapa goda prestationsmiljöer för våra [chefer och medarbetare](#).

Systembolaget behövs men det gäller att inte slå sig till ro utan hänga med i utvecklingen och lyssna noga till konsumenterna.

Ingvar Kyrkander, Skövde

Nöjd Kund Index (NKI)

Hur man blir bemött som kund påverkar i hög grad vilken uppfattning man har om Systembolaget. För att mäta kundnöjdheten genomför vi mätningen Nöjd Kund Index, i samtliga butiker fyra gånger per år. Totalt genomförs 32 000 intervjuer årligen av en extern samarbetspartner. Intervjuerna säger oss vad som är viktigt för kunderna och hur vi lever upp till deras förväntningar. Butikerna får siffrorna på butiksnivå och arbetar vidare inom relevanta förbättringsområden. Två nyckelfaktorer för ett högt index är proaktivitet och bemötande, och vi arbetar hårt för att öka tillgängligheten i butik och vara kunskapsmässigt förberedda när kunderna behöver hjälp.

Resultatet för 2014 är 83, vilket kan jämföras med 2013 års resultat på 82, och visar att vi har lyckats med att ännu en gång förbättra NKI från en redan mycket hög nivå. Upplevelsen av vår personal där ökad proaktivitet, engagemang och kunnighet ingår är ett av de områden som ökade mest. Ett annat område är synen på [Systembolagets samhällsansvar](#). Sortiment och utbud är ett område där vi har potential att öka kundnöjdheten och framöver kommer vi att fortsätta med att utveckla vårt

sortiment i än mer [hållbar riktning](#). Exempelvis utvecklar vi [förpackningarna](#) på de produkter vi säljer och ökar utbudet inom [ekologiska och etiskt märkta produkter](#).

Diagrammet visar NKI:s utveckling under en tioårsperiod. Självbetjäning och satsningen på mötet med kund i butik har bidragit till uppgången. Tillväxten under de inledande åren handlade i stor utsträckning om utvecklingen av Systembolaget till en modern detaljhandel. Ombyggnationer och nyetablering av självbetjäningsbutiker uppskattades av kunderna. De upplevde att det blev enklare att överblicka sortimentet och att väntetiden i kassan blivit kortare. Genom att succesivt gå över till självbetjäning skapades också större utrymme för personalen att arbeta mer kundfokuserat och proaktivt gentemot våra kunder, vilket hade högt genomslag på kundnöjdheten.

81
2012

82
2013

83
2014

Sveriges bästa Serviceföretag

Systembolaget utsågs för andra året i rad till Sveriges bästa serviceföretag, i ServiceScore. Drygt 3 000 kunder har tillfrågats och utsett Systembolaget till Sveriges bästa serviceföretag i alla kategorier. Systembolaget vann även pris som detaljhandelns bästa serviceföretag, även det för andra året i rad. Detta är ett kvitto på att våra satsningar på ett kundmöte som imponerar ger resultat. Målet är att ta hem segern även 2015.

Relaterad information

- [Bäst på service igen](#)
- [ServiceScore](#)

Hållbar leverantörskedja

Hållbar leverantörskedja

Hållbar leverantörskedja

Den hållbarhetspåverkan som Systembolagets verksamhet har, förutom den som kopplas till konsumtion av alkohol, är i hög grad förknippad med att vi säljer jordbruksprodukter.

Lantarbetares arbetsförhållanden hör till de områden där utvecklingen ibland kan tyckas ha stått stilla. Problemen kan gälla arbetstider och ersättningar som inte lever upp till nationell lag eller internationella konventioner; rätten till en säker arbetsmiljö, exempelvis skyddsutrustning vid kemikaliehantering, rätten att organisera sig, rätten att förhandla kollektivt, och rätten till lämpligt boende och sanitet. Även på miljöområdet har jordbruksproduktion stor påverkan. Framst gäller det klimatet, tillgången till rent vatten och den biologiska mångfalden. Våra produkter odlas och produceras över hela världen och riskerna varierar geografiskt. Även andra delar av värdekedjan kan ha betydande miljöpåverkan, exempelvis förpackningar och transporter. Sammantaget innebär detta stora utmaningar för vår bransch. En utmaning, när det gäller både arbetsvillkor och miljö, är att en stor del av påverkan ligger flera steg bort i leverantörskedjan, hos aktörer som Systembolaget inte har någon direkt affärsförbindelse med. För många produkter är spårbarhet ett problem – det finns ingen information om var råvaran till en viss produkt är odlad. En annan utmaning ligger i att driva på en hållbar utveckling samtidigt som vi som monopol ska agera objektivt och icke-diskriminerande gentemot våra leverantörer. Som en betydande aktör på den internationella marknaden har vi ändå möjlighet att vara med och driva utvecklingen för hållbar produktion inom dryckesindustrin.

Vår strategi har alltid varit långa affärsrelationer med producenter och underleverantörer i hela världen. Vi besöker producenterna regelbundet, vilket ger oss möjlighet till kvalitets- och arbetsmiljökontroller. Utan långa relationer vore det inte möjligt att bidra till de ständiga förbättringar som ligger i linje med Systembolagets uppförandekod.

Takis Soldatos, vd, Oenoforos-koncernen

Vi har tre krav att leva upp till:

Transparenta. Exempelvis är inköpsvillkoren icke förhandlingsbara och samma för alla leverantörer (Ref. 14).

Icke-diskriminerande. Alla leverantörer ska behandlas på samma sätt (Ref. 14).

Objektiva. Vi tar bort varumärke och flaska i urvalsprocessen och fokuserar enbart på sensoriken (Ref. 14).

Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter

Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter

Arbetsvillkor och mänskliga rättigheter

Systembolagets uppförandekod grundar sig på internationella överenskommelser om arbetsvillkor och mänskliga rättigheter. Den finns med i avtalen med alla våra leverantörer. Genom revisioner, studiebesök, dialog och samverkan bidrar vi till en positiv utveckling och säkrar att koden efterlevs i hela leverantörskedjan.

Systembolaget har en uppförandekod, som sedan 2012 finns med i inköpsavtalen med alla våra leverantörer. Genom avtalet med Systembolaget förbinder de sig att uppfylla kraven i koden och att förmedla kraven vidare till sina underleverantörer.

Systembolagets uppförandekod grundar sig på (Ref. 28):

- . FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna,
- . FN:s konventioner om barns rättigheter och om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor,
- . ILO:s (International Labour Organization) konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet,
- . FN:s [Global Compact](#), OECD:s (Organization for Economic Co-operation and Development) riktlinjer för multinationella företag och andra relevanta internationellt erkända avtal.

Systembolagets uppförandekod och det tillhörande uppföljningssystemet är framtagna av BSCI (Business Social Compliance Initiative).

Mot bakgrund av den utveckling som sker i världen har uppförandekoden reviderats och en ny version fastslogs av BSCI i januari 2014. Exempelvis har Ruggieprinciperna (FN-rapport och rekommendation i form av vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter) fått stort gensvar sedan de antogs i FN (Ref. 29) och hänsyn till dessa har tagits i den nya koden. En väsentlig skillnad i den reviderade uppförandekoden är leverantörens tydliga ansvar för att säkerställa att koden efterlevs bakåt i leverantörskedjan. Koden är också något tydligare med miljökraven.

Uppföljning av efterlevnad

Sedan 2013 gör vi uppföljande revisioner hos ett urval av producenterna, utifrån kraven i uppförandekoden. Valet av producenter baseras dels på en risklandsanalys, dels på försäljningsvolym för produkter från respektive producent.

I linje med Systembolagets åtagande gentemot BSCI omfattar revisionerna för 2013 och 2014 producenter som står för minst två tredjedelar av försäljningsvolymen från riskländer.

Under 2013 genomfördes de första revisionerna i producentled och under 2014 har omrevisioner utförts hos samma producenter för att följa upp att förbättringsåtgärder vidtagits. Inga nya revisioner genomfördes under 2014, vilket beror på att revisionsverktygen mot den uppdaterade koden från BSCI inte var färdigställda. De uppföljande revisioner som Systembolaget genomförde gjordes utifrån den äldre versionen av uppförandekoden.

Resultat från revisionerna 2014

[Signifikanta avvikelser](#)

Av revisionerna 2013 kunde det utläsas att två producenter avvek från uppförandekoden signifikant avseende mänskliga rättigheter. Det var två fall av diskriminering som upptäcktes. Under omrevisionen 2014 avskrevs dock ett av diskrimineringsfallen. Under 2013 visade revisionerna att samtliga fjorton producenter avvek från uppförandekoden signifikant avseende arbetsvillkor. Avvikelseorna identifierades på arbetstid, avsaknad av ledningssystem samt hälsa och säkerhet. Vid omrevisionen 2014 avvek nio stycken fortfarande från uppförandekoden. Resultatet visar en stor förbättring vad gäller arbetstider och ledningssystem men att hälsa och säkerhet har haft en liten ökning beroende på att fler avvikelser upptäckts.

[Mindre kritiska avvikelser](#)

Tretton producenter hade 2013 mindre kritiska avvikelser från uppförandekoden avseende mänskliga rättigheter. Samtliga saknade policy mot barnarbete. Fyra åtgärdade detta under 2014 vilket kan utläsas från omrevisionerna där nio hade mindre kritiska avvikelser från uppförandekoden avseende mänskliga rättigheter.

Under 2013 års revisioner kunde det även utläsas att samtliga fjorton producenter hade mindre kritiska avvikelser från uppförandekoden avseende arbetsvillkor. Dessa gällde arbetstid, hälsa och säkerhet samt avsaknad av ledningssystem. Under 2014 hade fortfarande tretton av fjorton producenter mindre kritiska avvikelser från uppförandekoden avseende arbetsvillkor.

[Sammanfattning](#)

Vid revisioner där det framkommit att producenter har signifikanta eller mindre kritiska avvikelser från uppförandekoden har samtliga varit samarbetsvilliga och arbetat aktivt med åtgärder för de avvikelser som uppmärksammats. Därför har Systembolaget hittills inte behövt säga upp avtalet eller vidtagit tillfälliga sanktioner. Vi följer de rekommendationer som upprättats av BSCI och det är viktigt att påpeka att avslutat samarbete är den absolut sista utvägen som egentligen inte leder till förbättring för arbetarna. När signifikanta avvikelser uppmärksammas förväntas vi som medlem i BSCI ta ett större aktivt ansvar och säkerställa att de åtgärdas.

Vad händer 2015?

Under våren 2015 kommer vi att i Sydafrika och i Chile genomföra ytterligare ett tiotal omrevisioner utifrån den gamla uppförandekoden. Under hösten 2015 är planen att genomföra revisioner utifrån den nya uppförandekoden i bland annat Italien och Mexiko.

Systembolagets uppföljning har hittills inneburit att revisionerna skett på producentnivå och att underleverantörer, som farmare, inte berörts. Under 2015 kommer merparten av vår uppföljning att utföras enligt en annan metod, vilket innebär att två till tio underleverantörer kommer att inkluderas av den revision som utförs hos en producent.

Med intensifierade revisioner hos producenter, där vi även berör farmnivå hoppas vi kunna få en ännu klarare bild av hur vår uppförandekod efterlevs ned till tredje leverantörsled.

För att kraven i uppförandekoden ska få genomslag i hela leverantörskedjan är det viktigt att varje del i kedjan tar sitt ansvar. Detta förhållningssätt är tydligt i den reviderade uppförandekoden. Vi förväntar oss att våra leverantörer bedriver ett ansvarsfullt företagande och att de själva genomför en riskanalys och utifrån denna prioriterar och driver ständiga förbättringar.

Vi arbetar med att ta fram nyckeltal som på ett relevant och transparent sätt visar hur vårt arbete för goda arbetsvillkor i leverantörskedjan fortskrider.

Studiebesök och dialog med våra leverantörer

Systembolagets företagsledning reste i mars 2014 till Chile där de gjorde studiebesök hos leverantörer, intresseorganisationer och andra intressenter. Syftet med resan var att lyfta hållbarhetsfrågorna, bland annat genom att uppmana producenterna att delta i utbildningar arrangerade av BSCI. På så sätt vill vi visa att frågorna är viktiga för oss och att vi vill bidra till en leverantörskedja som är ansvarsfull mot såväl människor som miljö. Systembolagets styrelse gjorde en motsvarande resa till Sydafrika 2013. Vi kan konstatera att frågorna lyfts i de länder som vi besökt, och att olika hållbarhetsinitiativ faktiskt fått kraft tack vare dem.

En av många fördelar med en nordisk samverkan är att vi reviderar olika leverantörer, för att sedan samköra revisionerna, vilket gör att vi tillsammans uppnår ett avsevärt större resultat.

Nordisk samverkan 2013–2018

För att uppnå vårt mål när det gäller en hållbar leverantörskedja samverkar vi sedan 2008 med övriga nordiska alkoholmonopol. Tillsammans utgör vi en betydligt större aktör och det ökar våra möjligheter att göra skillnad. Vi tillämpar samma uppförandekod och delar med oss av resultat och erfarenheter från uppföljningar av uppförandekoden.

Vi behöver dock göra mer än revisioner för att uppnå en hållbar leverantörskedja. Därför planerar vi att tillsammans genomföra olika projekt bland producenterna, till exempel utbildning och rundabordssamtal. Vi vill skapa ett forum där olika parter, till exempel fackföreningar och producenter, kan mötas. Syftet är dels att ge arbetarna utbildning kring sina rättigheter, dels att våra producenter ska förstå syftet med vår uppförandekod och varför vi kräver att den efterlevs. Vårt mål är att genom dialog och samarbete driva på utveckling och förbättring.

Tillsammans med övriga nordiska monopol kommer Systembolaget även fortsättningsvis att genomföra årliga studie- och dialogresor till producentländer. Genom hårt arbete och dialog, tillsammans med bland annat lokala fackföreningar, kan vi ställa krav och bidra till en förändring på sikt. Vi vill lyfta standarden på hela branschen. Det är ett långsiktigt arbete, där vi är en aktör bland flera. Vi vet vad vi vill och vi arbetar strukturerat med de nordiska monopolen för att sätta kraft bakom kraven.

Socialt och miljömässigt hållbar leverantörskedja

[Visa bild](#)

Relaterad information

- [Vår inköpsprocess](#)
- [Komplex leverantörskedja](#)

Minskad miljöpåverkan

Minskad miljöpåverkan

Minskad miljöpåverkan

Vi arbetar för att minska vår miljöpåverkan. Dels i leverantörsledet, dels i den egna verksamheten. Det gör vi bland annat genom att kartlägga miljöproblem i leverantörskedjan, övergå till klimatvänliga förpackningar och minska elförbrukningen.

Systembolaget har en uppförandekod som i sin helhet följer BSCI:s kod. Vi anser dock inte att uppförandekoden har tillräckligt fokus på miljökrav i leverantörskedjan. Därför pågår ett arbete för att tillsammans med övriga nordiska länder kartlägga olika miljöproblem i leverantörskedjan, för att därefter genomföra gemensamma miljöprojekt i syfte att stärka miljöarbetet och minska miljöpåverkan. Målet är att genomföra fyra miljöprojekt fram till år 2018.

Socialt och miljömässigt hållbar leverantörskedja

Minskad klimatpåverkan från Systembolagets verksamhet

Enligt Systembolagets miljöutredning från 2011 står förpackningarna för den största delen av vår totala klimatpåverkan, sett till hela värdekedjan. Ungefär en tredjedel av klimatpåverkan härrör från förpackningar. Detta är också ett område där vi ser att vi kan påverka i en positiv, mätbar riktning. Därför har vi under året förtydligat vår handlingsplan för att minska klimatpåverkan från förpackningar. Livscykelanalyser visar att engångsflaskan är mest klimatbelastande och att mängden material och förpackningens vikt är avgörande. Systembolaget inför nu en modell som i ett första steg ska minska vikten på glasflaskor för stilla vin och ambitionen är att på sikt expandera modellen till att omfatta samtliga glasflaskor i sortimentet.

Lättviktsflaskor

Vi har under 2014 tagit fram en handlingsplan för krav på lättviktsflaskor. I ett första steg införs ett krav på lättviktsflaska för allt stilla vin från och med skörden 2016. På sikt ska hela sortimentet omfattas. LCBO (vinmonopolet i Kanada) har redan infört lättviktsflaska på stilla vin, och vi tar lärdom av dem. Lättviktsflaska innebär att en glasflaska på 75 centiliter maximalt får väga 420 gram. De leverantörer som inte växlar om till lättviktsflaska kommer att få kompensera med en avgift. Vi hoppas och tror att det kommer gälla ett fåtal leverantörer. Eventuell kompensation som Systembolaget får in kommer att gå vidare till något eller några hållbarhetsprojekt – vilka det blir har ännu inte beslutats.

Klimatvinsten för en omställning till lättviktsflaska för allt stilla vin kan rent teoretiskt innebära en minskning av CO₂ på ca 10 000 ton. Detta baserat på 2014 års siffror.

Övergripande klimatmål

Vi har konkretiserat vårt övergripande klimatmål och förtydligat vilka områden i vår värdekedja som klimatmål och uppföljning i dagsläget omfattar. Förutom klimatpåverkan från förpackningar arbetar vi även med klimatpåverkan från elförbrukning och interna resor. Om du vill läsa mer om vårt arbete för minskad klimatpåverkan från vår elförbrukning och våra interna resor, [läs här](#).

När det gäller klimatpåverkan från distributionen finns det en del att kartlägga innan vi kan börja målsätta. Det gäller både möjligheterna att ytterligare minska klimatpåverkan från vår egen logistik samt möjligheterna att minska klimatpåverkan från den distribution som sker av våra leverantörer.

Utsläpp av total ton CO₂ från interna resor, el och förpackningar

	2014
El	823
Förpackningar	169 162
Interna resor	1 105
Total CO ₂ ton	171 090

Vår sammanlagda klimatpåverkan 2014 från förpackningar, interna resor och elförbrukning uppgick till 171 090 ton.

Klimatmål

Vårt klimatmål för år 2020: minskade utsläpp med 14 000 ton CO₂-ekvivalenter, jämfört med 2014.

Delmål för 2017: minskade utsläpp med 7 000 ton CO₂-ekvivalenter jämfört med 2014.

Målet omfattar utsläpp från förpackningar, elförbrukning och interna resor och utgångsvärdet inom dessa områden är 171 090 ton/år.*

* Fotnot: Vi hade ett mål att år 2014 minska klimatpåverkan med 1 000 ton genom olika initiativ och projekt, varav skifte till lättare glasvikt var det viktigaste projektet. Vi ser att leverantörerna successivt byter till lättare glas, men av systemtekniska skäl kan vi inte beräkna den korrekta minskning av CO₂ som detta medfört. Fr.o.m. 2014 har vi däremot bra utgångsvärden och kommer att kunna redovisa förändringar i vår klimatpåverkan fr.o.m. år 2015.

Etik och anti-korruption

Etik och anti-korruption

Etik och anti-korruption

Systembolaget driver ett systematiskt och långsiktigt arbete för att motverka korruption, såväl i vår egen verksamhet som i hela vår leverantörskedja. Systembolaget har nolltolerans mot mutor och andra former av korruption. Vi accepterar inte någon form av direkt eller indirekt försök till otillbörlig påverkan från leverantörer eller samarbetspartner gentemot våra medarbetare. Inte heller får någon medarbetare begära, godta ett löfte om eller ta emot, och inte heller lämna, utlova eller erbjuda någon form av otillbörlig ersättning eller annan förmån. Vi har också en extern uppförandekod, som utarbetats av organisationen [BSCI \(Business Social Compliance Initiative\)](#), och som finns med i våra inköpsavtal. Våra leverantörer åtar sig att säkerställa att uppförandekoden tillämpas i hela leverantörskedjan. Risken för att Systembolaget utsätts för korruption identifieras i vår företagsövergripande riskanalys varje år, och vår interna revision granskar området kontinuerligt.

Organisation och ansvar

Varje chef i Systembolaget ansvarar inom sitt område för de risker som tas eller uppstår i verksamheten och för hur de hanteras, inklusive risken för korruption och andra oegentligheter. Systembolaget har också en kontrollfunktion som säkerställer att risker identifieras, analyseras, värderas, kontrolleras, följs upp och rapporteras till företagsledning och styrelse. Under 2015 kommer Systembolaget att förstärka kontrollorganisationen genom att anställa en compliance-ansvarig jurist som ska ansvara för identifiering, värdering, uppföljning och rapportering av risken för att regler och förväntningar inte iakttas inom exempelvis anti-korruption och affäretik. Därtill upphandlar Systembolaget sedan länge en internrevisionstjänst som utgör en självständig funktion för granskning av bland annat effektiviteten i företagets riskhantering.

Systembolaget har två etiska rådgivare som medarbetarna kan vända sig till för att diskutera etiska frågeställningar och dilemman. För att tidigt kunna upptäcka och hantera eventuella oegentligheter har Systembolaget även ett externt system för så kallad whistle-blowing, visseblåsarsystem. Detta utgör ytterligare en kanal där såväl anställda som externa parter, till exempel leverantörer, anonymt kan rapportera allvarliga oegentligheter, exempelvis ekonomisk brottslighet, beträffande personer i nyckelposition eller ledande ställning.

Risken för att Systembolaget utsätts för korruption identifieras i vår företagsövergripande riskanalys varje år, och vår interna revision granskar området kontinuerligt.

Exempel på hur vi arbetar förebyggande mot korruption

Nedan listar vi exempel på åtgärder som Systembolaget vidtagit, och som ingår i vårt förebyggande arbete för att motverka korruption:

- Vi agerar transparent, icke-diskriminerande och objektivt i vår inköps- och försäljningsprocess. Detta betyder bland annat att vi har:
 - En centraliserad och transparent inköps- och utvärderingsprocess. Exempelvis tillämpar vi samma villkor gentemot alla dryckesleverantörer och vi förhandlar inte om inköpsvillkorens utformning enbart med någon eller några individuella leverantörer.
 - Centralt beslutade exponerings- och placeringsregler som alla butiker följer.
- Vi har rutiner för att anmäla incidenter när vi upplever eller misstänker oegentligheter.
- Vi har interna styrdokument som innefattar:
 - Arbete mot korruption och oegentligheter
 - Regler för externa kontakter
 - Regler för bisysslor
 - Regler för extern representation
 - Regler för studiebesök hos producent
 - Regler för provningar och mässor
 - Regler för anställning av närstående
 - Regler för pengabidrag
 - Regler för ekonomiska befogenheter
- I samband med anställning hos Systembolaget måste samtliga anställda skriva på ett dokument som intygar att de är införstådda med vårt regelverk gällande externa kontakter.
- I det årliga medarbetarsamtalet ska alla chefer underteckna ett intyg om att de är införstådda med vårt regelverk gällande externa kontakter.
- I medarbetarsamtalet följer cheferna upp att medarbetaren är införstådd med de regler som gäller för externa kontakter. Medarbetaren ges också tillfälle att ventilera etiska dilemman som man kan ha ställts inför.
- Etikdialoger genomförs två gånger per år. Dialogerna ska skapa utrymme och möjligheter för öppna och ärliga samtal om frågor som särskilt rör etik och ledarskap och hur vi upplever vår arbetssituation. Syftet är att stärka organisationens

förmåga att agera i enlighet med våra regler, riktlinjer och policyer.

Under året har flertalet anställda genomfört en e-utbildning inom hållbarhet. En viktig del i utbildningen är Systembolagets arbete med etik & antikorruption.

Systembolagets kvalitets- och spårbarhetsarbete

För Systembolaget är det viktigt att vi kan säkerställa såväl en produkts ursprung som produktens kvalitet. Det innebär att den produkt som vinner en offertprovning också är den som leverantören faktiskt levererar och som hamnar på hyllan. Vissa produkter som Systembolaget avser köpa in och lansera i fast sortiment kan av kvalitetskontrollskäl få en specifik klassificering i offertförfrågan. Det kan innebära att vi besöker leverantören för att säkra produktens spårbarhet och kvalitet. Vid ett sådant besök görs kontroller av kvalitet och offererad volym och vi säkerställer också att all nödvändig dokumentation finns på plats. Vid vissa besök uppmärksammas brister som innebär att vi exempelvis inte kan säkra spårbarheten. När så sker går vi vidare och följer upp de leverantörer som kom tvåa eller trea i offertprovningen. Om inte heller någon av dem uppfyller kraven på kvalitet och spårbarhet innebär det att lanseringen dras in.

Utmaningar och förbättringsområden

Generellt behöver samtal och dialog om antikorruption hållas återkommande och vara aktuella. Vi har draghjälp av kravet på märkesneutralitet (Ref. 14), men det är endast en av flera frågor som företaget ska fokusera på samtidigt. Vi arbetar ständigt för att uppnå en hög etisk medvetenhet, även om en sådan inte kan eliminera all risk för oegentligheter. Vårt arbete med värderingar måste därför alltid kompletteras med rutiner och förebyggande åtgärder. En av våra utmaningar är den höga personalomsättningen i våra 431 butiker runt om i landet. Den hänger samman med behovet av extraanställda under semester- och högsäsong och innebär att vi måste säkerställa att alla nya medarbetare utbildas och får samma information.

Förbättringar under 2014–2015

Vi har sedan hösten 2014 två etiska rådgivare, från tidigare en. Som tidigare nämnts har vi under 2014 inrättat ett nytt system för så kallad whistle-blowing och i början av 2015 har vi anställt en compliance-ansvarig jurist. Vi har under 2014 integrerat vårt interna arbete gentemot våra leverantörer och har en grupp medarbetare som tillsammans arbetar med produktkvalitet och hållbarhet. Detta gör att vi i våra kontakter och uppföljningar hos våra leverantörer säkerställer både produktkvalitet och hållbarhet.

[Fördjupning etik och antikorruption](#)

Relaterad information

[Komplex leverantörskedja](#)

Fördjupning etik och antikorruption

Fördjupning etik och antikorruption

Fördjupning etik och antikorruption

Korruption

Att ta emot, godta löfte om eller begära en otillbörlig förmån, för sig själv eller för annan, kopplat till sin anställning/uppdrag bedöms som tagande av muta. En förmån, oavsett vad den består av, är straffbar om den kan bedömas som otillbörlig.

Detta gäller oavsett om:

- handlingen begåtts innan mottagaren börjat sin anställning/uppdrag, eller efter sådan upphört.
- någon förmån verkligen överlämnats. Det räcker att förmån utlovats och löftet accepterats.
- förmånen/löftet om förmån verkligen har påverkat mottagarens tjänsteutövning (exempelvis genom att en motprestation har lämnats).

Att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån bedöms som givande av muta.

När grund finns för misstanke om mutbrott gör Systembolaget en polisanmälan, och arbetsrättsliga åtgärder kan komma att vidtas.

Med jäv menas att en medarbetare kan dra personlig nytta av ett ärende som denne arbetar med. Då det är viktigt att ingen ska ges anledning att misstänka att personliga intressen kan komma att påverka Systembolagets beslut och åtgärder, får jäv inte förekomma för den som arbetar med eller deltar i beslut rörande ett visst ärende.

Andel och antal affärsenheter som analyserats avseende risk och korruption

I maj 2014 fastställdes den årliga riskanalysen. Eftersom riskanalysen är verksamhetsövergripande omfattar den hela Systembolaget, inklusive dotterbolag. Systembolagets kärnverksamhet är organiserad i två verksamhetsområden, Kommunikation – Erbjudandeutveckling – Inköp – Varuförsörjning (KEIV) och verksamhetsområde Försäljning. Risk för korruption i butik har under 2014 granskats närmare av Systembolagets externa internrevision. Butikerna är en del av verksamhetsområde Försäljning. Granskningen resulterade i några förbättringsförslag, men inga iakttagelser av några allvarliga brister gjordes.

Andel affärsenheter som analyserats avseende risk och korruption: 50 procent

Antal affärsenheter som analyserats avseende risk: 1 affärsenhet

Bekräftade incidenter av korruption* där åtgärd vidtagits

I detta nyckeltal mäter vi incidenter då vi har upptäckt att medarbetare brutit mot de *förebyggande rutiner* vi har mot korruption. Ingen händelse har varit så allvarlig att misstanke om mutbrott funnits. Inga polisanmälningar har gjorts. Påföljden har istället varit en disciplinär åtgärd från Systembolaget som arbetsgivare – en skriftlig erinran.

2014 års korruptionsrelaterade incidenter består av; registreringar av kundförfrågningar utan förekomst av reell kundförfrågan, inköp av artiklar från beställningssortimentet till butik utan centralt gokännande och/eller reell kundefterfrågan, medverkan i PR-event åt leverantör och ej agerat märkesneutralt i förekomst i sociala medier.

Ökningen av antalet incidenter 2014 jämfört med 2013 beror på Systembolagets nya sortimentsmodell som infördes september 2013. En rad nya kontroller infördes kring årsskiftet 2013/2014 som medfört ökningen.

	2014	2013	2012
Totalt antal bekräftade incidenter av korruption*	10	3	7
Totalt antal bekräftade incidenter där anställda blivit arbetsrättsligt disciplinerade pga. av korruption*	10	3	7
Totalt antal korruptionsincidenter som medfört uppsägning av affärsavtal pga. brott mot avtalsvillkor	0	0	-
Antal rättsprocesser som anhängiggjorts vid allmän domstol eller förvaltningsdomstol på grund av korruptionsincident.	0	0	-

*I detta nyckeltal mäter vi incidenter då vi har upptäckt att medarbetare brutit mot de *förebyggande rutiner* vi har mot korruption. Ingen händelse har varit så allvarlig att misstanke om mutbrott funnits. Inga polisanmälningar har gjorts. Påföljden har istället varit en disciplinär åtgärd från Systembolaget som arbetsgivare – en skriftlig erinran.

Hållbar verksamhet

Hållbar verksamhet

Hållbar verksamhet

Systembolaget bygger en hållbar arbetsplats där medarbetare och ledare har förutsättningar att både prestera väl och må bra på kort och lång sikt. Vi arbetar aktivt med likabehandling, arbetsvillkor och arbetsmiljö och vi strävar efter att bedriva en resurssmart verksamhet – vilket innebär att tänka hållbart i alla våra processer.

Våra värderingar

- Kunnig
- Omtänksam
- Inspirerande

Kunskap, ansvar och medvetenhet

Kunskap, ansvar och medvetenhet

Kunskap, ansvar och medvetenhet

Våra medarbetare och ledare är nyckeln för att med rätt kompetens kunna ta ansvar för Systembolagets uppdrag och mötet med våra kunder och leverantörer. Det handlar om att vi ska ta ansvar för hela den värdekedja som vi verkar i, inklusive oss själva. Systembolaget ska agera för färre alkoholskador och bidra till att kunderna gör fler medvetna och hälsosamma val. Vi ska också ta ansvar för miljö, mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, antikorrupktion, jämställdhet och mångfald.

Det personliga ledarskapet är därför viktigt för oss, vilket bland annat innebär att våra medarbetare förstår att de som individer har en viktig roll i helheten för Systembolaget. Vi levandegör och arbetar aktivt med våra värderingar: kunnig, omtänksam och inspirerande. Bland annat genom att alla får reflektera över vad de här orden betyder just för mig som medarbetare.

Vi har under året fortsatt satsningen på en processororienterad verksamhet och kartlagt stora delar av verksamheten. Vi har även påbörjat en översyn av huvudkontorets organisation för att genom bättre samarbete och effektivitet skapa kundnytta. Dessa aktiviteter ska bidra till att säkerställa att vi har rätt person på rätt plats vid rätt tillfälle.

I samband med det årliga medarbetarsamtalet säkerställer vi att våra medarbetare har en utvecklingsplan som ansvarig chef följer upp, dels löpande under året tillsammans med medarbetaren i den dagliga dialogen, dels vid specifika uppföljningssamtal. Vi har identifierat och fokuserat på ett antal kompetenser under året, till exempel personligt ledarskap, kundorientering, att prestera resultat, kommunikation och relationer, omvärldsorientering samt att arbeta målorienterat. Syftet med att fokusera på ett antal gemensamma kompetenser är att stödja att alla i verksamheten arbetar utifrån vår målbild – att säkerställa ett kundmöte som imponerar.

Medarbetarsamtal

Alla medarbetare på Systembolaget ska ha årliga medarbetarsamtal (så kallat fokussamtal), där vi följer upp och bedömer våra gemensamma kompetenser samt individuella mål. De prioriterade kompetenserna ska stötta oss att nå vårt mål – ett kundmöte som imponerar. Vi har valt att genomföra vårt medarbetarsamtal årligen med kvartalsvisa kortare uppföljningar med tonvikt på mål och utvecklingsplan.

Under året har vi gjort ett större omtag kring process, mallar och uppföljning kring hur många som har genomfört ett medarbetarsamtal. Arbetet har resulterat i att vi nu har uppdaterade mallar som är sammansvetsade med vår medarbetarundersökning. Vi har också följt upp mål, måluppfyllelse och kompetenser och utifrån detta gjort individuella utvecklingsplaner för samtliga medarbetare.

Resultatet från medarbetarundersökningen visar att 77 procent har genomfört sitt samtal under den senaste tolv månadersperioden, vilket kan jämföras med 81 procent 2013. Under året införde vi ett nytt arbets sätt med ett coachande medarbetarsamtal, vilket innebär att cheferna kontinuerligt i vardagen går igenom de delar som innefattas i fokussamtalet. Det kan ha gjort att många inte uppfattat samtalet som ett fokussamtal. Det gamla sättet innebar att varje medarbetare hade två inplanerade möten under året med sin chef.

Resultat från vår medarbetarundersökning

Vår medarbetarundersökning är ett verktyg för våra chefer att utveckla goda prestationer och ständiga förbättringar i samtliga medarbetares arbete. Verktyget bygger på en utvecklingsprocess och styrkan är att den bryter ned våra övergripande mål till faktiska förbättringsaktiviteter. Under 2014 har vi arbetat aktivt för att uppmuntra fler chefer att använda verktyget löpande i sina arbetsgrupper.

På Systembolaget arbetar vi för och pratar om goda prestationsmiljöer. Det är ett sätt att beskriva vilka förutsättningar som behövs för att vi ska kunna göra ett bra jobb och en god prestation. När vi känner att vi kan prestera bra så mår vi också bra. Med begreppet prestation menar vi att klara av, bidra och utföra – det vill säga lyckas med en uppgift. Vi har alla behov av att tillhöra ett sammanhang, ha möjlighet att bidra och utvecklas samt bli bekräftade för det vi gör. Människor som presterar bra upplever välbefinnande, lust, hälsa och starkt självkänsla. När vi sedan presterar tillsammans blir vi effektiva och bidrar både till vår egen och gruppens utveckling.

I vår medarbetarundersökning anger medarbetarna i vilken grad de upplever att de får sina prestationsvillkor tillgodosedda. Resultatet från årets undersökning visar att våra medarbetare överlag upplever att de har goda villkor för att kunna prestera. Av de prestationsvillkor som undersöks finns det potential att förbättra medarbetarnas upplevelse av att de har befogenheter och mandat. Upplevelsen är tillräckligt stor för att den ska betraktas som ett hinder för prestation i arbetssituationen. Resultatet visar också att man upplever att gruppens effektivitet är lägre än den individuella effektiviteten – även där har vi potential att utveckla oss.

Från och med 2014 har vi ett nytt nyckeltal som mäter medarbetarnas upplevelse av att de i sitt arbete har förutsättningar att prestera och får sina basbehov tillgodosedda, så kallad prestationskultur.

Nytt nyckeltal för 2014 för att mäta prestationskultur

Vad som undersöks och analyseras i ”Prestationskultur” är medarbetarnas förutsättningar för prestation samt upplevelsen av tillhörighet, förutsättningarna att få bidra, att bli bekräftad i och utvecklas genom sitt arbete.

Nyckeltalet är definierat som andel medarbetare som upplever en prestationskultur över 75.

Målet för 2014 var 76 och utfallet blev 77. Ingen jämförelse kan göras med tidigare år, då detta är ett nytt nyckeltal.

Våra chefer - nyckeln till ett kundmöte som imponerar

Vi ser ledarskap som en nyckel till ett kundmöte som imponerar. För att nå dit behöver vi chefer med rätt kompetens och engagemang. Hos oss är ledarskapet en profession och vi vill att våra chefer ska vara riktigt bra. Därför startade vi 2012 arbetet med Det Goda Ledarskapet, som präglas av passion och personligt ansvar. Vi utvärderar löpande vårt ledarskap och justerar utifrån vad vi kommer att satsa på framöver.

Under 2013 och 2014 fortsatte vi arbetet med att fokusera på Det Goda Ledarskapet i alla ledarutvecklingsaktiviteter och vi har sett över introduktionen av våra nya chefer. Vi har bland annat genomfört ett ledarmöte för företagets samtliga 500 chefer. Vi arbetade där fram en samsyn runt [Systembolagets strategiska plan](#) och vad det kommer att kräva av oss som ledare. Ledarskapet är ett fortsatt prioriterat område och det viktigaste verktyget för att även fortsättningsvis överträffa våra kunders förväntningar.

Vårt kundlöfte

- . Du ska alltid känna dig välkommen
- . Du ska alltid kunna lära dig något hos oss
- . Du ska alltid kunna lita på att vi säljer med ansvar

Kundlöftet ska vara vägledande i vårt arbete och hjälpa oss att fatta rätt beslut. Samtidigt genomsyras hela verksamheten av våra värderingar; omtänksam, kunnig och inspirerande, liksom det sätt på vilket vi förhåller oss till vårt arbete, vårt ansvarstagande och våra kunder.

[Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet sam bistå anställda vid anställningens slut](#)

Systembolaget har en strukturerad och väletablerad metod för att arbeta med kompetensutveckling. Alla medarbetare ska omfattas av ett gemensamt arbetssätt från rekrytering till dess att de lämnar företaget. Vi har tydliggjort vilka kompetenser som är avgörande för att vi ska nå vår vision och utifrån dessa säkerställer vi att våra medarbetare erbjuds den kompetensutveckling

som var och en behöver för att kunna agera i sin vardag och inom ramen för sin befattning. Vi har ett antal verktyg som vi utbildar våra chefer i och som vi använder i det vardagliga arbetet för att säkerställa att vi har rätt kompetens på rätt plats vid rätt tid. Bland dessa verktyg finns rollprofiler för alla arbetsuppgifter, intervjufrågor kopplade till rollen vid anställningsintervjuer, ett kompetensbibliotek med beskrivningar av de olika kompetenser som en medarbetare ska behärska samt utbildningsaktiviteter (interna och externa) kopplade till utveckling av de olika kompetenserna. Hos oss är det viktigt att våra medarbetare själva ansvarar för sitt lärande. Chefernas roll är att leda och coacha så att våra medarbetare uppnår högsta möjliga kompetens i relation till sin roll. När en medarbetare lämnar Systembolaget på företagets initiativ, kan vi i vissa fall erbjuda extern hjälp för att hitta en ny anställning. I de fall medarbetare sägs upp på grund av arbetsbrist omfattas de av omställningsavtalet och har därmed möjlighet till stöd från Trygghetsrådet. Trygghetsrådet arbetar med omställningsskydd, vilket innebär råd, stöd och vägledning vid uppsägning på grund av arbetsbrist. Den som sagts upp kan i vissa fall få ett inkomstskydd i form av avgångsersättning (AGE). Det finns inte några särskilda program för planering, hjälp och stöd vid pensionsavgångar.

[Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärutveckling](#)

Andelen som svarat att de haft fokus-samtal under de senaste 12 månaderna

2014	Ja (antal)	%	Nej (antal)	%	Totalt antal svar ¹
Huvudkontoret	331	84	64	16	395
Butikschef ²	-	-	-	-	-
Butiksmedarbetare ³	2914	77	890	23	3804
Totalt %		77		23	
Totalt	3246		953		4199

1) Totalt svarade 4 199 medarbetare av 5 234 medarbetare

2) Särredovisas ej

3) 2014 ingår även butikschef och områdeschef

Avgränsning: Uppdelning på kön inom varje kategori som haft fokus går inte att få fram.

Kommentar 2014

Siffran över antal medarbetarsamtal baseras på Systembolagets Agerus-undersökning. Det är de anställda själva som har fått svara på frågan om de under året har haft medarbetarsamtal med sin chef.

Andelen som svarat att de haft FOKUS-samtal under de senaste 12 månaderna

2013	Ja (antal)	%	Nej (antal)	%	Totalt antal svar ¹
Huvudkontoret	301	89	38	11	339
Butikschef ²	-	-	-	-	-
Butiksmedarbetare ³	3002	81	722	19	3724
Totalt %		81		19	
Totalt	3303		760		4063

1) Totalt svarade 4 063 medarbetare av 5 151 medarbetare

2) Särredovisas ej

3) 2013 ingår även butikschef och områdeschef

*Avgränsning:
Uppdelning på kön inom varje kategori som haft fokus går ej att få fram.*

Kommentar 2013

Siffran över antal medarbetarsamtal baseras på Systembolagets Agerus-undersökning. Det är de anställda själva som har fått svara på frågan om de under året har haft medarbetarsamtal med sin chef.

Andelen som svarat att de haft FOKUS-samtal under de senaste 12 månaderna

2012	Ja (antal)	%	Nej (antal)	%	Totalt antal svar ¹
Huvudkontoret	316	92	27	8	343
Butikschef ²	-	-	-	-	-
Butiksmedarbetare ³	2927	81	686	19	3613
Totalt %		82		18	

Totalt	3243	713	3956
---------------	-------------	------------	-------------

- 1) Totalt svarade 3 956 medarbetare av 5 103 medarbetare.
- 2) Särredovisas ej
- 3) 2012 ingår även butikschefer och områdeschefer

*Avgränsning:
Uppdelning på kön
inom varje kategori
som haft fokus går
ej att få fram.*

Kommentar 2012

Undersökningen genomfördes i oktober och november 2012 i samband med Agerus-medarbetarundersökning. Svarsfrekvensen var 93,6 %. Organisationsstruktur, utifrån vilken vi analyserar resultatet är uppdelat på huvudkontor och butik. I butik ingår även områdeschefer. Dataanalysen kommer från en modul i Agerus IT-stöd.

Relaterad information

- . [Alexander de Groot - Projektledare](#) (film)
- . [Lisbeth Nivala - Försäljare](#) (film)
- . [Stina Thorgerzon - Chef Erbjudandeutveckling](#) (film)
- . [Kim Isaksson - Butikschef](#) (film)

Likabehandling

Likabehandling

Likabehandling

En viktig framgångsfaktor för Systembolaget är att våra medarbetare speglar samhällets sammansättning väl när det gäller olikheter utifrån ett likabehandlingsperspektiv. Systembolaget finns till för alla, och det ska våra kunder och medarbetare känna. Om igenkänningen saknas har budskapet om varför vi finns svårare att nå ut. Vår ägandeform och vår särställning medför ett extra stort ansvar – vi ska ligga i framkant inom likabehandling och agera på ett föredömligt sätt. Dessutom finns diskrimineringslagen som det åligger oss att följa. Med diskriminering eller kränkande särbehandling avses enligt lagen, sådant uppträdande som kränker arbetstagarens integritet och som har samband med dennes kön, könsidentitet, etnicitet, sexuella läggning, funktionsnedsättning, religion eller trosuppfattning eller ålder. Diskriminering eller kränkande särbehandling kan innefatta såväl fysiskt som verbalt och icke-verbalt beteende. Lagen förbjuder all diskriminering (Ref. 15).

Under 2014 har vi fokuserat på att bygga in likabehandlingsperspektivet tydligare i hela vår rekryteringsprocess. Vi har bland annat påbörjat ett arbete med att se över och förändra våra annonser, och arbetet fortsätter under 2015. Vi har också förtydligat likabehandlingsperspektivet i våra ledarskapsutbildningar. För att se hur väl vår personal speglar samhället i stort följer vi årligen (med stöd av SCB och Nyckeltalsinstitutet) ett antal variabler kopplade till utländsk bakgrund. Resultatet visar att vi kan göra mer för att bättre spegla Sveriges befolkning. Cirka 20 procent av befolkningen har utländsk bakgrund medan Systembolaget har cirka 10 procent anställda med utländsk bakgrund. För att förändra det kommer vi under 2015 att arbeta med att sätta tydligare målbilder kopplade till alla diskrimineringsgrunder i diskrimineringslagen, och vår ambition är att ha mätetal inom ett antal diskrimineringsområden.

Vi har även arbetat med att kartlägga könsfördelningen mer detaljerat inom ramen för de aktiviteter som ligger i vår likabehandlingsplan. Bland annat genom att göra en nulägesbeskrivning av könsfördelningen i butikernas ledningsgrupper, när det gäller olika anställningsformer och sysselsättningsgrader. Nästa steg är att utifrån analysen ta fram och genomföra riktade aktiviteter och åtgärder.

Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupp tillhörighet och andra mångfaldsindikatorer

[Uppdelning av anställda efter kön och åldersgrupp \(pdf\) se bilaga 3](#)

De mångfaldsindikatorer Systembolaget använder för intern uppföljning är kön, ålder och utländsk/svensk bakgrund/härkomst. Definitionen för utländsk bakgrund är att personen själv är född utomlands eller att båda föräldrarna är födda utomlands (Norden, Europa eller utom Europa). Om föräldrarna är födda i olika områden – till exempel Norden och utom Europa – utgår man från var personen själv är född. Systembolaget skickar uppgifter till Statistiska centralbyrån som samkör våra listor med befolkningsregistret och på så sätt får fram vilken utländsk bakgrund våra medarbetare har. Uppgifterna är helt avidentifierade. Vi har i år börjat följa upp utländsk bakgrund utifrån flera variabler i syfte att se att vi inte diskriminerar medarbetare med utländsk bakgrund. Detta arbete har genomförts med hjälp av Nyckeltalsinstitutet som i sin tur samarbetar med Statistiska centralbyrån. I och med framtagandet av nya nyckeltal inom likabehandlingsområdet har nyckeltalet för utländsk bakgrund

förändrats jämfört med tidigare år. Det finns därför inga jämförande siffror i år.

I styrelse och företagsledning (ingår i kategorin HK-anställda) ingår 10 kvinnor och 9 män. Inga personer i styrelse- och företagsledningen är i åldersgruppen <30 år, 4 personer är 30–50 år och 15 personer är >50 år.

Avgränsning: Vi kartlägger inte mångfaldsindikatorer för inhyrd personal då det i denna roll är svårt att vara anonym. Det gäller även uppgift om utländsk bakgrund för styrelse och företagsledning.

Andel anställda med respektive bakgrund, %

	2014	2013
Sverige	89,8	89,8
Norden	2,8	3,0
Europa	3,2	3,2
Utom Europa	4,1	4,0

Arbetet med likabehandling avseende utlandsfödda är påbörjat men det går inte att ännu se något resultat. Det kan förklara att 2014 års siffror inte skiljer sig markant från 2013 års siffror.

Hälsa och arbetsmiljö

Hälsa och arbetsmiljö

Hälsa och arbetsmiljö

Arbetsmiljö och hälsa är viktiga frågor inom Systembolaget och vår aktiva dialog med medarbetarna inkluderar bland annat arbetsmiljödagar och hälsoenkäter. Ergonomi, säkerhet och sjukfrånvaro är några av de områden vi fokuserar på.

Vi vill att människor ska kunna arbeta hos oss till sin pension. För att det ska vara möjligt är frågor som rör arbetsmiljö och hälsa viktiga och vi har ett systematiskt arbetsmiljöarbete där vi samarbetar med fackföreningarna. Vi har stor inverkan på folkhälsan i landet och vi vill öka kunskapen om alkohol kopplat till hälsa, såväl hos våra kunder som hos våra medarbetare.

Vi är medvetna om att daglig hantering och exponering av alkoholhaltiga drycker ökar risken för att hamna i missbruk, vilket gör hälsofrågorna än viktigare för oss. Under året har vi inlett ett långsiktigt arbete där målet är att öka både anställdas och kunders reflektion kring alkohol och hur den påverkar oss på olika plan. Som ett led i arbetet genomförde vi under hösten två temaveckor i syfte att ge våra anställda förutsättningar att lära mer om hur alkohol påverkar hälsan och skapa en tydlighet kring [förväntningar i arbetet](#).

Varje år genomför vi arbetsmiljödagar runt om i landet. Vid årets arbetsmiljödagar fokuserade vi på psykisk hälsa och ohälsa. I det löpande arbetet har vi fortsatt fokus på fysisk belastning och säkerhet. Våra interna ergonomihandledare utbildas inom de områden som vi vill utveckla så att de kan stötta den förändring som vi vill åstadkomma. Under 2014–2015 arbetar vi med förändrade arbetssätt i våra butiker för att minska den fysiska belastningen och öka säkerheten.

Resultaten visar att en hög andel av våra medarbetare upplever en stark livsglädje.

Varje medarbetare på Systembolaget genomför årligen en hälsoenkät i samarbete med företagshälsovården och medarbetare som löper ökad risk att drabbas av ohälsa erbjuds samtal med en hälsocoach och/eller hälsosamtal hos en sjuksköterska. Under 2013–2014 lanserade Systembolaget en ny intern hälsoenkät. Hälften av medarbetarna erbjöds att genomföra den i slutet av 2013 och resterande i början av 2014. Enkäten, som är frivillig, genomförs vartannat år och ger alla en möjlighet att reflektera över sin egen hälsa och hur arbetet påverkar hälsan. Resultaten visar att en hög andel av våra medarbetare upplever en stark livsglädje, att de har goda nära relationer, är engagerade i arbetet och känner sig effektiva, trivs på arbetet samt har ett bra samarbete med kollegor. Det finns även ett antal utvecklingsområden kopplade till upplevelse av stress, som dålig ork, otillräcklig återhämtning och sömn samt låg grad av påverkansutrymme och uppskattning på arbetet. Många upplever även att den fysiska belastningen på arbetet är hög.

Sjukfrånvaro

Den totala [sjukfrånvaron](#) under 2014 var 4,7 procentenheter. Nivån låg relativt konstant under första halvåret, för att efter sommaren öka kontinuerligt. Jämfört med 2013 låg den totala sjukfrånvaron 0,2 procentenheter högre. Systembolaget följer den generella samhällsutvecklingen när det gäller sjukfrånvarons utveckling. Ökningen tror vi till viss del beror på skärpta sjukersättningsregler.

Under året har vi säkerställt att alla butikschefsgrupper fått utbildning i rehabiliteringsprocessen vilket innebär att samtliga har uppdaterade kunskaper om hur de ska arbeta med sjukfrånvaron. Förutom en tydlig rehabiliteringsprocess har vi tydliga rutiner även för det förebyggande arbetsmiljö- och hälsoarbetet. Inför 2015 utgör sjukfrånvaron ett område för särskilda satsningar inom Systembolaget.

[Fördjupning sjukfrånvaro](#)

Sjukfrånvaro, %

Antal anställda	2014		2013		2012	
	AntalSjukfrånvaro, anställda	%anställda	AntalSjukfrånvaro, anställda	%anställda	AntalSjukfrånvaro, anställda	%
Systembolaget	5 234	4,7%	5 087	4,5%	5 032	4,5%
Försäljare	4 343	5,1%	4 237	4,9%	4 182	4,8%
Butikschef	460	3,8%	442	3,5%	444	4,0%
Lokalvårdare	26	5,1%	29	8,9%	37	9,9%
HK personal	405	2,9%	379	2,7%	369	2,3%
Totalt	5234	4,7%	5087	4,5%	5036	4,5%

Anställda som ingår i beräkningen av sjukfrånvaro är tillsvidareanställda, visstidsanställda, provanställda och vikarier. IQ:s personal redovisas inte i denna siffra.

Under året har Systembolaget arbetat med att kvalitetssäkra sjukfrånvarostatistiken. Vi har gått igenom alla variabler som tidigare inkluderades i statistiken vilket resulterat i att vi beslutat om en ny definition. Vi har valt att gå över till Ekonomistyrningsverkets definition, vilket innebär att sjukfrånvaron nu ligger på en annan, lägre nivå. Det har i sin tur medfört att vi även behövt revidera målnivån. Målnivån som tidigare var fastställd till 5,0 procent för 2014 har nu reviderats till 4,4 procent. Ny definition: (timmar sjukfrånvaro/timmar tillgänglig tid) x 100.

Internt miljöarbete

Internt miljöarbete

Internt miljöarbete

Miljöpåverkan från Systembolagets interna verksamhet är inte väsentlig i relation till den påverkan som sker i produkt- och leverantörsledet. Den är dock inte försumbar, och vi arbetar aktivt med att minimera vår miljöpåverkan från verksamheten i butik, på lager och från kontor.

Klimatpåverkan

När det gäller klimatpåverkan ligger den stora förbättringspotentialen i [förpackningsledet, som står för 32 procent av vår totala miljöpåverkan](#). Cirka 2 procent av vår totala klimatpåverkan kommer från den interna verksamheten och vårt klimatmål inkluderar utsläpp från såväl elförbrukning som våra interna resor.

Vi har en policy för våra tjänstebilar med maxgränser för CO₂-utsläpp samt riktlinjer för interna resor. Vi klimatkompenserar också alla interna resor. Arbetet med att byta ut belysningen i alla hyllor fortsätter och vi är nu uppe i cirka 150 butiker som i slutet av år 2014 hade LED i hyllorna. För 2015 har vi budgeterat för byten i ytterligare 45 butiker, varav två nyöppnade.

CO₂-utsläpp, el

	Skarpö		Depå, Depå,		Summa		CO ₂ -utsläpp (ton)
	ButikLärcenter	Huvudkontor	Sundsvall	Örebro			
	Elektricitet (
Källa (ej förnybar)							
Kol	-	-	-	-	-	-	
Naturgas	-	-	-	-	-	-	
Bränsle från råolja (t ex diesel, bensen)	-	-	-	-	-	-	
Kärnkraft	-	-	-	-	-	-	
Källa (förnybar)							
Solkraft	-	-	-	-	-	-	
Vindkraft	-	-	-	-	-	-	
Vattenkraft	24 349 ²	805	772	245	214	26 385	0
Biobränsle	-	-	-	-	-	-	
Schablonberäkning ¹	9 733	0	0	0	0	9 140	
Summa MWh förbrukad indirekt energi							35 525
Summa CO ₂ -utsläpp (ton)							

1) För butiker som saknar mätning eller som har avtal där elen ingår i hyran har förbrukningen räknats ut enligt en schablon. Dessa gäller 107 stycken av 431 butiker. Schablonen beräknas enligt: Snittförbrukning per yta beräknat på butiker med el från TelgeKraft * yta på butiker där el inkluderas i

2) Antal butiker som ingår är 324 stycken av 431 butiker

3) Beräkning av CO₂ har gjorts med hjälp av Klimatkompassens kalkyl

För fullständig tabell se bilaga 4

CO₂-utsläpp, interna resor

Färdsätt:	2014		
	CO ₂ -utsläpp kg/km (2014)	Km	Ton
Flygresor			
Utanför Europa	0,11	706 919	78
Sverige	0,20	1 914 217	383
Europa	0,14	394 741	55
Hyrbilar			
Bensin	0,20	18 689	4
Etanol	0,10	728	0
Diesel	0,16	123 873	20
Miljöbil	0,12	287 787	35
Naturgas/metangas	0,17	1 372	0
Tåg	<0,01	1 811 117	0
Arlanda Express	<0,0,	85 488	0
Flygbuss	0,0600	24 910	1
Flygtaxi	0,20	43 495	9
Tjänstebil			
Bensin	0,20	127 600	26
Etanol	0,10		0
Diesel	0,16	1 885 190	302
Miljöbil	-	-	-
Egen bil i tjänsten			
Bensin	0,20	731 928	146
Etanol	0,10	52 281	5
Diesel	0,16	250 947	40
Miljöbil	0,12	10 456	1

Summa km

Summa utsläpp	8 471	
av växthusgaser	736,88	1 105

Siffrorna är beräknade enligt NTM:s beräkningsmetod för beräkning av CO₂-utsläpp.

Återvinning i butik

Samtliga Systembolagets butiker, liksom laboratorium, reklamationslager och varudepåer, källsorterar nu i nio fraktioner:

- . Wellpapp
- . Mjukplast
- . Papper (kontorspapper, tidningar, kvitton)
- . Färgade glasförpackningar
- . Ofärgade glasförpackningar
- . Metallsprot
- . Pantförpackningar
- . Farligt avfall (ljuskällor, lysrör separat, batterier)
- . Hushållssopor/brännbart

Varje fraktion går till materialåtervinning, utom farligt avfall och hushållssopor. Farligt avfall omhändertas av specialiserade anläggningar för att minimera miljöpåverkan. Hushållssopor går till energiåtervinning. Reklamerade varor (dryck) skickas till en rötningsanläggning där de blir till jordförbättring och biogas.

Systembolaget säljer idag många produkter i PET-flaskor och andra returförpackningar. Vi tar alltid emot tomma eller fulla blåa och röda backar från Systembolagets kunder, men tar inte emot PET-flaskor, metallburkar eller lösa glasflaskor. Att installera pantautomater är frivilligt och vi har valt att inte ha pantautomater i butikerna. Detta ställningstagande gör vi mot bakgrund av att vi inte vill driva extra besök till våra butiker, särskilt inte minderåriga. Vi har däremot sedan flera år ett aktivt samarbete med Returpack i syfte att öka pantningen av aluminiumburkar och PET-flaskor i samhället. Under året har samarbetet fokuserats på att öka pantningen i studentbostäder, genom uppsättning av så kallade pantrör. Under 2015 avser vi att genomföra fokuserade insatser för att öka pantningen i citylägen.

Internt miljöarbete/hållbara inköp

Utöver inköp av drycker har Systembolaget en omfattande inköpsverksamhet av tjänster och indirekt material. Det gäller allt från presentförpackningar till arbetshjälpmedel, byggtreprenader och tjänster. För oss är det viktigt att även dessa varor tillverkas, och att tjänsterna utförs, under goda förhållanden för både människa och miljö. Sedan 2012 inkluderas därför alltid vår uppförandekod till avtalet med alla våra leverantörer. Som en del av vårt kontinuerliga arbete med en hållbar leverantörskedja påbörjades under året ett arbete med en riskbedömning av leverantörer av indirekta material. En inköpskategori med hög risk är våra arbetskläder och därför följer vi upp denna kategori på plats.

Så arbetar vi med återvinning

[Så arbetar vi med återvinning](#)

Ekonomisk redovisning

Ekonomisk redovisning

Ekonomisk redovisning

74%

Starkt stöd i årets opinionsundersökning

Stödet för vår ensamrätt har ökat från 55 till 74 procent på tio år.

Tioårsöversikt

251 MSEK

Årets resultat

Systembolaget är inte ett vinstmaximerande företag.

Finansiella rapporter

Försäljning i liter per varugrupp

Försäljningen av alkoholfritt ökar. Detsamma gäller öl, medan vin och sprit minskar.

Förvaltningsberättelse

14,4%

[Avkastning på eget kapital](#)

[Ägarens, svenska staten, mål för 2014 var 8,7 procent. Vårt utfall blev 14,4 procent.](#)

[Tioårsöversikt](#)

God Jul önskar Systembolaget

[God Jul önskar Systembolaget](#)

Förvaltningsberättelse inkl. bolagsstyrningsrapport

Verksamheten

Verksamheten

Verksamheten

Styrelsen och verkställande direktören för Systembolaget AB, org. nr 556059-9473, avger härmed årsredovisning, inklusive bolagsstyrningsrapport för räkenskapsåret 2014.

Företagets uppdrag

Systembolaget AB är ett statligt ägt aktiebolag som innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. Systembolagets uppdrag är att sälja med ansvar och god service och att informera om alkoholens risker. Syftet är att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Systembolagets verksamhet styrs främst av alkohollagen, Systembolagets avtal med staten och statens ägaranvisning. Utifrån dessa styrande dokument ansvarar Systembolaget för; att försäljningen sker på ett ansvarsfullt sätt genom tydliga försäljningsregler och genom att inte driva merförsäljning, att i kundmötet ge god service och kunskap om hur man gör medvetna val och att ha ett brett sortiment. Systembolaget ska vara strikt märkes- och konkurrensneutralt och får inte favorisera någon producent framför någon annan. Det gäller även svenska producenter och produkter i förhållande till utländska.

Eftersom Systembolagets verksamhet utgår från ett tydligt definierat samhällsuppdrag är syftet inte att maximera vinsten. Detta är en viktig skillnad jämfört med andra detaljhandelsföretag vars mål ofta är att göra så stor vinst som möjligt. En annan viktig del är att motverka skador genom att begränsa tillgängligheten till alkohol genom att Systembolaget kontrollerar antal försäljningsställen och öppettider och därtill har en allmänt restriktiv hållning. Det är riksdagen som beslutar om ramarna för öppettiderna i olika kommuner.

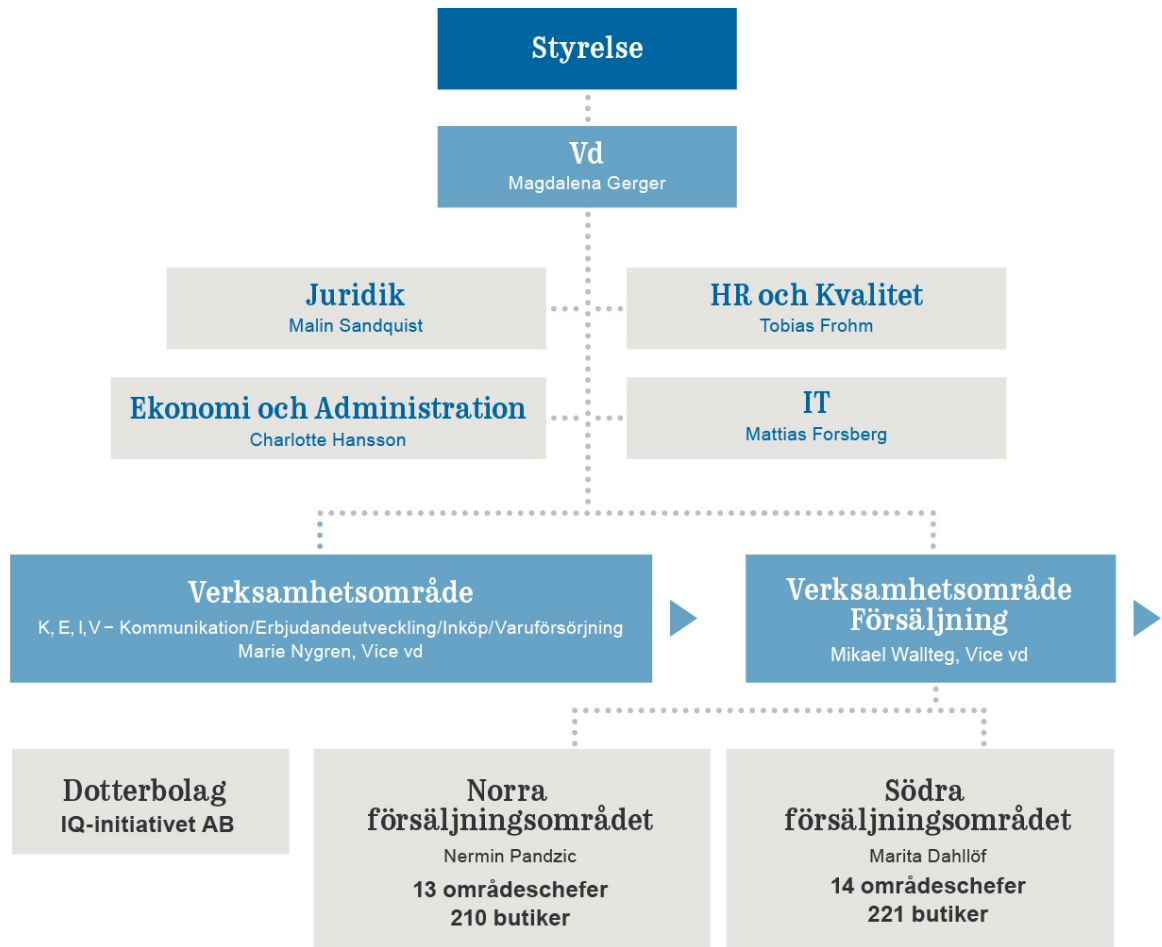
Som statligt ägt företag ska Systembolaget agera föredömligt inom området hållbart företagande.

Organisation

Verksamheten bedrivs via 431 butiker i Sverige, vilka 119,8 (119,9) miljoner kunder¹ besökte under året. Under 2014 har fem nya butiker etablerats. Två nyetableringar gjordes i Stockholmsregionen, två i Västsverige och en i mellersta Norrland. I juni beslutade Systembolagets styrelse om ytterligare fyra nyetableringar under 2015 och 2016. Utöver butikerna finns cirka 500 ombud runt om i Sverige, där kunderna kan beställa varor för avhämtning. Systembolaget erbjuder även hemleverans till ett antal områden i Sverige. Verksamheten bedrivs i Systembolaget AB och de helägda dotterbolagen IQ-initiativet AB och AB K14 Näckströmsgatan. IQ-initiativet arbetar med information i syfte att förebygga och minska alkoholrelaterade skador. K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastigheter.

Systembolaget AB ägs till 100 procent av svenska staten och antalet aktier är 360 000.

1) Antal genomförda köp i butik.

Väsentliga händelser 2014

Under 2014 har stort fokus legat på dialog. I början av året genomförde Systembolagets ledning en [dialogresa till Chile och Argentina](#) med målet att fördjupa kunskaperna och förankra målsättningarna kring hållbarhet. Dialogerna, med bland annat vinproducenter, myndighetsrepresentanter och intresseorganisationer, fokuserade på bättre arbetsvillkor och anställdas rättigheter. I början av året genomförde Systembolaget en fördjupad [intressentdialog](#) där drygt 1 500 intressenter deltog via webbenkäter. Huvudfrågan i intressentdialogen var ”Vad bör Systembolaget ta ansvar för?”. Intressenterna ansåg att det viktigaste var att arbeta aktivt mot alkoholens skadeverkningar, att ha en strikt ålderskontroll och att informera om alkoholens effekter. I augusti genomfördes rundabordsamtal med den Sydafrikanska organisationen WIETA, där även fackförbund och intresseorganisationer deltog. Exempelvis lyftes frågor kring att medvetandegöra arbetares rättigheter i hela leverantörskedjan. Under hösten förde Systembolagets medarbetare dialog kring [alkohol och hälsa](#) i samband med två temaveckor i samma ämne. Tanken med temaveckorna var att medarbetarna både skulle få fördjupade kunskaper om alkoholens påverkan på hälsan och ökade kunskaper om hur de ska agera och inspirera i kundmöten för att hjälpa kunder till en mer medveten konsumtion.

I september lämnade Systembolaget ett remissvar angående betänkandet Privat införsel av alkoholdrycker (Tydligare regler i konsekvens med svensk alkoholpolitik) (Ref. 20). De principer som utredningen bygger på, det vill säga att aktörer med kommersiella intressen ska hållas utanför detaljhandeln med alkoholdrycker, ligger i linje med den grund som den svenska alkoholpolitiska modellen vilar på. Systembolaget anser dock att vissa av utredningsförslagen bör justeras något och har därför i remissvaret bland annat lyft fram vikten av att endast införsel av privatpersoner i samband med resor tillåts och att det blir en reell begränsning för rent kommersiell transport- och införselverksamhet.

För att möta ett stort intresse för lokalt och småskaligt producerade drycker lanserade Systembolaget i september ett nytt sortiment. Syftet med det nya sortimentet är att kunderna ska få ett brett och kvalitetssäkrat sortiment av öl, vin och sprit över

hela landet.

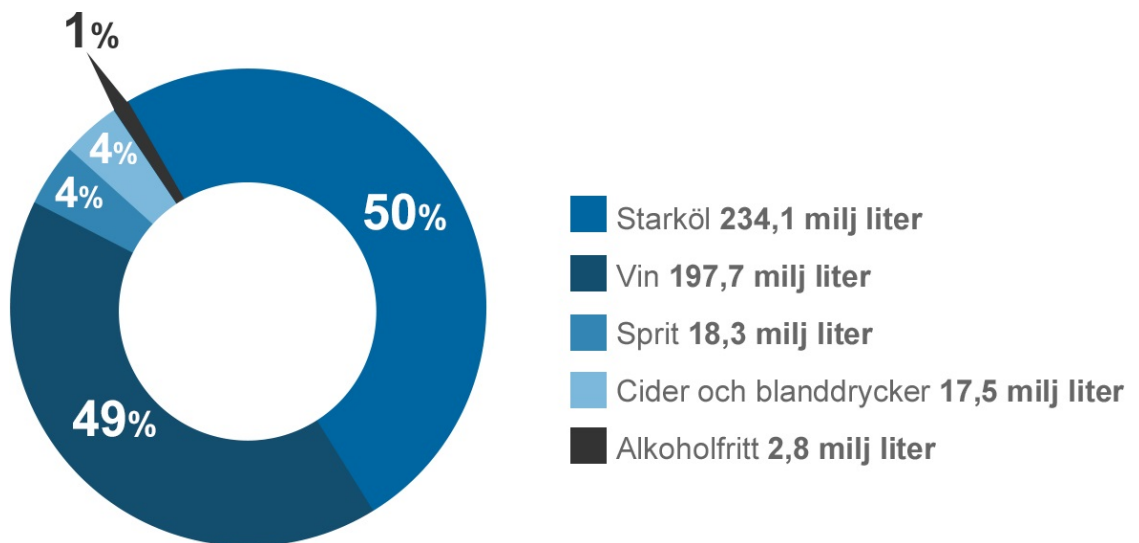
Den 1 januari 2014 höjdes punktskatten med 7 procent på öl och vin, och med 1 procent på sprit. Någon tydlig effekt på såld volym till följd av skattechöjningen har inte kunnat konstateras under året. Den av riksdagen i december 2014 beslutade statsbudgeten för 2015 innebär ökad alkoholskatt med 9 procent för vin och öl samt med 1 procent för sprit från den 1 januari 2015.

Systembolaget utsågs för andra året i rad till Sveriges bästa serviceföretag, alla kategorier, i [ServiceScore](#). Systembolaget vann även pris som detaljhandelns bästa serviceföretag, även det för andra året i rad. Systembolaget levererar mycket bra service enligt de drygt 3 000 tillfrågade kunderna.

I april lämnade en leverantör in en ansökan om överprövning till Förvaltningsrätten i Stockholm och yrkade att Systembolaget ska göra om en upphandling avseende rörlig media och tillämpa lagen om offentlig upphandling (LOU). Systembolaget har bestritt leverantörens ansökan med hänvisning främst till att LOU inte är tillämpligt på Systembolaget. Till grund för denna inställning har Systembolaget bland annat åberopat ett beslut från EU-kommissionen den 9 juli 2003 där EU-kommissionen fann att Systembolaget inte omfattas av LOU. I dom den 16 oktober 2014 avvisade förvaltningsrätten leverantörens ansökan om överprövning eftersom rätten funnit att Systembolaget inte är skyldigt att genomföra upphandlingar enligt LOU. Leverantören har därefter överklagat domen till Kammarrätten i Stockholm och Systembolaget avvaktar nu Kammarrättens avgörande.

Under 2014 har Systembolaget och de fackliga parterna träffat överenskommelse om att medarbetare med mer än fem år kvar till pensionen från och med den 1 november omfattas av den kollektivavtalade ITP-planen. Systembolaget är som arbetsgivare nöjd över att kunna erbjuda sina medarbetare ett tidsenligt pensionsavtal som delas av många parter på den svenska arbetsmarknaden.

Försäljning i liter per varugrupp

Försäljning

Systembolagets [försäljning](#) uppgick till 26 431 (25 709) MSEK, en ökning med 2,8 procent jämfört med 2013. Försäljningen av vin uppgick till 13 879 MSEK. Ökningen på 3,2 procent beror bland annat på en fortsatt förskjutning i sortimentet mot dyrare produkter. Starkölsförsäljningen ökade med 5,4 procent till 6 272 MSEK. Försäljningen av spritdrycker minskade med 1,2 procent och uppgick till 5 335 MSEK. Cider och blanddrycker ökade med 2,7 procent till 692 MSEK. Försäljningen av ekologiska produkter ökade med 81,7 procent till 1 787 MSEK och utgjorde 6,8 procent av den totala försäljningen i MSEK. Det fanns vid årsskiftet 202 (134) ekologiska artiklar i Systembolagets fasta sortiment. Omräknat till ren alkohol minskade den totala försäljningen med 0,2 procent, till 46,3 miljoner liter. En förklaring är att försäljningsvolymen av öl har ökat medan försäljningsvolymen av vin och sprit, som har högre alkoholhalter, har minskat.

Intresset för det alkoholfria sortimentet fortsätter att öka. Försäljningen av alkoholfritt ökade med 16,5 procent och uppgick till 129 MSEK. Detta är en utveckling som Systembolaget vill driva på ytterligare. Idag kan Systembolaget erbjuda ett sortiment med 51 (37) stycken alkoholfria artiklar i det fasta sortimentet.

Rörelseresultat

Systembolagets rörelseresultat uppgick till 370 (168) MSEK. I 2013 års rörelseresultat ingick en avsättning till Systembolagets Pensionsstiftelse på 162 MSEK. Systembolagets pensionsåtagande ökade 2013 på grund av Finansinspektionens sänkning av diskonteringsräntan vilken låg till grund för beräkning av pensionsskuld. Samtidigt har årets pensionskostnader varit lägre till följd av överkonsolidering i Systembolagets pensionsstiftelse varför behov av ytterligare avsättningar inte har funnits. Försäljningskostnaderna minskade till 2 449 (2 607) MSEK, beroende av minskade pensionskostnaderna. Samtidigt har kostnaderna för personal ökat till följd av försäljningsökning och lönervidering. Även kostnader för fler butikslokaler och IT-projekt har ökat medan kostnaderna för avskrivningar, frakter och skyltning i butik har minskat. Administrationskostnaderna ökade till 569 (542) MSEK. Det härrör sig främst ifrån satsningar på information om alkohol och hälsa, ökade kostnader för IT-projekt och ett ökat antal anställda på huvudkontoret. Rörelsemarginalen exklusive alkoholskatt ökade till 2,3 (1,1) procent.

Finansnetto och resultat före skatt

[Resultat före skatt](#) uppgick till 324 (317) MSEK. Finansnettot uppgick till 56 (208) MSEK. I jämförelsesiffran från 2013 ingår en anteciperad utdelning på 171 MSEK från AB K14 Näckströmsgatan. Finansnettot från ränteportföljen samt likvida medel uppgick till 56 (37) MSEK. Ökningen beror främst på att portföljen ökat i värde under året samt på att de orealiserade marknadsvärdesförändringarna under året genererat ett positivt resultat på 10 (-8) MSEK.

Kassaflöde

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 632 (456) MSEK. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -416 (-530) MSEK och bestod av nettoinvesteringar i finansiella tillgångar på -457 (-443) MSEK samt investeringar i materiella anläggningstillgångar på -130 (-105) MSEK. Investeringen i materiella anläggningstillgångar avsåg främst ombyggnation av butiker samt butiksindredningar. Dessutom erhöll Systembolaget en utdelning på 171 MSEK från AB K14 Näckströmsgatan som under 2013 sålde en fastighet i Jordbro.

Finansiell ställning

Det egna kapitalet uppgick per 2014-12-31 till 1 574 MSEK, vilket är 36 MSEK lägre än 2013-12-31. Förändringen bestod av årets resultat reducerat med utdelning till ägaren, vilken 2014 uppgick till 287 MSEK.

Ägarens mål

Vid bolagsstämman den 24 april beslutade ägaren om ändrade ekonomiska mål mot bakgrund av att Systembolaget inte längre upprättar koncernredovisning. Enligt ägaranvisningen ska avkastningen på eget kapital (räntabiliteten) på lång sikt motsvara den genomsnittliga tioåriga statsobligationsräntan med ett tillägg av 7 procentenheter. Under 2014 motsvarade det 8,7 procent. Avkastningen på eget kapital uppgick till 14,4 (18,0) procent.

Systembolaget är inte ett vinstmaximerande företag och om avkastningen långsiktigt överstiger ägarkravet ska den komma kunderna tillgodo genom sänkt bruttomarginal. Systembolagets pensionsstiftelse är överkonsoliderad varför årets kostnad för pensioner är betydligt lägre än 2013, vilket har medfört att avkastningen överstiger målnivån.

Även soliditetsmålet ändrades på stämman och ska enligt ägaranvisningen uppgå till 20–30 procent. Soliditeten uppgick till 30,6 (31,5) procent.

Enligt statens riktlinjer för statligt ägda bolag ska bolaget ha fastställda mål inom Hållbart företagande. Systembolagets styrelse har fastställt två övergripande hållbarhetsnyckeltal – [Alkoholindex](#) och Minskad klimatpåverkan. Dessa ingår i de [strategiska nyckeltalen](#).

Finansiell ställning i relation till ägarens direktiv och finansiella krav

%	2014	2013	2012	2011	2010
Avkastning på eget kapital ¹	14,4	18,0	12,6	15,6	14,6
mål enligt ägaranvisningen per 31/12	8,7	6,1	5,6	6,6	6,9
Soliditet	30,6	31,5	28,6	27,6	28,4
mål enligt ägaranvisningen	20–30	35	35	35	35
Utdelning av resultat efter skatt ²	100	100	50	71	135
mål enligt ägaranvisningen, minst ³	80–100	50	50	50	50

1) Systembolagets Pensionsstiftelse är överkonsoliderad varför årets kostnad för pensioner är betydligt lägre än 2013. Det har varit den viktigaste faktorn bakom en högre avkastning i jämförelse med målet.

2) Utdelning av 2014 års resultat enligt styrelsens förslag

3) Med beaktande av soliditetsmålet

Strategiska nyckeltal

Utöver ägarens mål har Systembolaget ytterligare [strategiska mål och nyckeltal](#). Dessa är:

- . Nöjd Kund Index (NKI)
- . Ålderskontroll
- . Alkoholindex
- . Opinionsindex (OPI)
- . Prestationskultur
- . Total sjukfrånvaro
- . Kvalitetsleverantörsindex
- . Minskad klimatpåverkan

Framtida utveckling

Strategi

[Systembolagets strategiska plan](#) löper mellan 2014 och 2017. Några prioriterade områden under denna period är fortsatt fokus på kunden i form av proaktivitet, kvalitet i kundmötet och kvalitet, bredd och djup i sortimentet. Att öka individens medvetenhet och reflektion kring den egna alkoholkonsumtionen samt satsningar på alkoholforskning är också prioriterade områden. Även utveckling av Systembolagets hållbarhetsarbete och att förenkla och effektivisera verksamheten kommer att vara områden i fokus de närmaste åren. [Läs mer här](#).

Försäljning

Trenden tyder på svagt ökande försäljningsvolymerna under de närmaste åren. Vi bedömer att det framförallt är befolkningstillväxten (Ref. 32, 35) som påverkar försäljningsutvecklingen då den totala alkoholkonsumtionen omräknat till ren sprit per person minskar i Systembolagets försäljning. Försäljningsvolymen är relativt okänslig för konjunktursvängningar. Trenden mot dyrare produkter tros fortsätta även under de närmaste åren, främst bland ölkunderna där en viss ökning av den totalt sålda volymen förmodas. Vinförsäljningen bedöms vara oförändrad men troligtvis kommer dyrare alternativ att öka. Spritförsäljningen beräknas även de närmaste åren att minska men några kategorier, främst maltwhisky, tros ligga på oförändrad eller svagt ökande nivå. Ekologiskt märkta produkter har haft en väldigt stor tillväxt (Ref. 40) under året och även om tillväxten sannolikt mattas av tros ökningen bli stor även under kommande år, inte minst inom ljus lageröl där ett flertal större lanseringar görs till sommar och höst 2015.

Den av riksdagen i december 2014 beslutade statsbudgeten för 2015 innebär höjd alkoholskatt. Förändringar i försäljningsvolymerna har tidigare inte kunnat hänföras specifikt till höjning av alkoholskatten. Det finns andra faktorer som har haft större påverkan på försäljningsvolymerna såsom när högtider infaller och vädereffekter.

Begränsning alkoholskador

Trenden går mot en utveckling med ökad marknadsföring av alkoholdrycker (Ref. 2), ökad exponering för barn och unga och avsaknad av tillsynsinslag, vilket är oroande. Förhoppningen är därför att de förslag på åtgärder för en bättre fungerande tillsyn som föreslogs av den statliga utredningen (Ref. 41) omsätts till lagstiftning snarast möjligt.

Vi menar dock att utredningens kartläggning av läget visar att fler åtgärder behövs för att begränsa möjligheterna att marknadsföra alkoholdrycker - inte minst med hänsyn till skyddet för barn och unga.

Omvärld

Det finns flera trender i omvärlden som kommer att påverka förväntningarna på Systembolagets framtida utveckling. Fyra av dem är urbaniseringen, den demografiska utvecklingen, den ökade digitaliseringen och intresset för ekologiska produkter (Ref. 30, 32, 37, 39).

En stark makrotrend i Sverige är inflyttningen till storstadsregionerna och den lokala urbaniseringen som sker utanför storstadsregionerna. Den innebär att små kommuner och orter blir ännu mer glesbefolkade, medan de större städerna växer i snabb takt. Detta kommer innebära en utmaning för Systembolaget, när det gäller att kunna fortsätta att erbjuda en god service, både i storstadsområdena och i de områden som nu succesivt avfolkas (Ref. 30, 31, 32).

Något som också kommer att inträffa på makronivå under de kommande åren är att Sveriges befolkning blir äldre. Vid ingången av året var nästan hälften av Systembolagets potentiella kunder 50 år eller äldre och en fjärdedel över 65 år. De kommande tre åren kommer ytterligare drygt 340 000 människor att ansluta sig till gruppen över 65 år (Ref. 30, 32, 33, 34, 35). Det kommer sannolikt skapa nya förväntningar på Systembolaget, exempelvis på hur butikerna är utformade och hur information tillhandahålls.

Den snabbt ökade användningen av avancerad teknik som smarta mobiler, skapar nya möjligheter att nå fram till människor. Köpprocessen är ständigt närvarande och fler och fler aktörer satsar på att möta sina kunder genom en kombination av fysiska och digitala ytor, vilket även kommer att påverka förväntningarna på Systembolaget. Kunderna kommer i allt högre utsträckning förvänta sig en upplevelse där e-handelsdel och butiksdel är integrerade (Ref. 36, 37, 38, 39).

Under sommaren 2013 ökade debatten kring livsmedelskvalitet, vilket bidrog till att skapa ett succesivt växande intresse för ekologiska och närproducerade livsmedel. Intresset har sedan dess vuxit och Systembolaget, liksom aktörerna inom svensk

dagligvaruhandel, ser nu successivt ökade förväntningar på att man erbjuder ett sortiment som visar ett föredömligt agerande inom hållbarhetsområdet (Ref. 40).

Relaterad information

[Bolagsstyrningsrapport](#)

[IQ](#)

Risker och osäkerhetsfaktorer

Risker och osäkerhetsfaktorer

Risker och osäkerhetsfaktorer

Till grund för Systembolagets riskhantering ligger en årlig verksamhetsövergripande riskanalys. Utöver finansiella risker har även verksamhetsrisker identifierats och prioriterats utifrån konsekvens och sannolikhet.

Finansiella risker

De finansiella riskerna som ränte-, kredit- och likviditetsrisk är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög [lageromsättningshastighet](#) som matchar inköps- och betalningsvillkoren.

Systembolaget saknar räntebärande skulder. All försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor. Företaget är i mycket liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker. Ytterligare information om Hanteringen av finansiella risker framgår av not 13, Finansiella instrument.

Verksamhetsövergripande risker

Systembolaget genomför årligen en verksamhetsövergripande riskanalys. Vartannat år görs en identifiering och värdering och vartannat år görs endast en omvärdering. Risk definieras som ”händelser som hindrar Systembolaget att nå sina uppsatta mål”. Riskanalysen identifierar risker i förhållande till Systembolagets mål, där samhällsansvaret är centralt. Systembolaget driver ett strategiskt hållbarhetsarbete inom områden som mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption, vilket innebär att även hållbarhetsrelaterade risker är inkluderade i den verksamhetsövergripande riskanalysen.

Vi definierar risk som händelser som hindrar Systembolaget att nå sina mål.

Riskanalysen 2014 identifierade ett trettiotal betydande risker som prioriterats avseende konsekvens och sannolikhet. Konsekvensen avser inverkan på förmågan att nå befintliga mål. Av de identifierade riskerna har tio ansetts vara nyckelrisker. Det innebär att de har en relativt sett hög konsekvens och sannolikhet, därför bedöms de vara kritiska. De tio nyckelriskerna finns främst inom området omvärldsrisker, det vill säga risker som uppstår genom förändringar i Systembolagets omvärld. Systembolaget kontrollerar inte dessa men måste förhålla sig till och hantera dem. De viktigaste identifierade riskerna är; otydligheten i alkohollagstiftningen gällande e-handel, ökande marknadsföring av alkohol och risken att den alkoholpolitiska debatten nedprioriteras.

Arbetet med riskhantering

Det samordnade ansvaret för riskhanteringen ligger hos Ekonomi & Administrationsavdelningen. Verksamheten har ett tydligt ansvar för det löpande kontrollarbetet. Ansvaret för att hantera de identifierade nyckelriskerna har fördelats ut i verksamheten i samband med affärsplaneringen för 2015. I övrigt förebyggs och hanteras många av företagets risker i de dagliga rutinerna. Riskcontroller genomför årligen en systematisk och analytisk granskning av butikernas risker med hjälp av självskattningsenkäter och butiksnöckeltal.

Den ligger till grund för riktade granskningar av butiker och övrig verksamhet och i förekommande fall för andra typer av kontroller, till exempel kontrollinventeringar. Internrevisionen, som utförs av ett externt företag, granskar och utvärderar Systembolagets verksamhet inklusive hur identifierade risker hanteras.

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapport

Systembolaget AB är helägt av svenska staten. Ägandet förvaltas av regeringen genom Socialdepartementet. Ansvaret för Systembolagets ledning och kontroll fördelas mellan ägaren, styrelsen och den verkställande direktören.

Ägaren

Utgångspunkten för styrelsens arbete och ansvar är avtalet mellan Systembolaget och staten samt ägaranvisningen, där ägarens krav på företaget preciseras. Avtalet och ägaranvisningen anger grunden för företagets verksamhet när det gäller det sociala uppdraget, kravet på ekonomisk effektivitet och kraven på verksamheten i övrigt. Genom bolagsordningen fastslår ägaren företagets verksamhetsföremål.

[Systembolagets roll](#) är att sälja alkohol med ansvar och god service samt att informera om alkoholens risker. Syftet är att bidra till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Systembolaget har ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin- och spritdrycker i Sverige.

Möten äger rum löpande (ungefär månatligen) mellan representanter för ägaren och Systembolagets styrelseordförande. Vid vissa möten deltar även Systembolagets verkställande direktör. Områden som diskuterats vid dessa möten är bland annat styrelsearbetet, verksamhetsuppföljning, uppföljning av hållbarhetsmålen och verksamhetsmålen, årsstämman, lokalproducerade varor, hemleveransförsöket, utredningen om privat införsel av alkoholdrycker (Ref. 20), aktuella juridiska frågor, alkoholskattehöjningen, ändring av ägaranvisningen och nya ekonomiska mål och uppdragsmål för Systembolaget. Ägaren utövar sina rättigheter som aktieägare på årsstämman.

[Principer för bolagsstyrning](#)

Systembolagets bolagsstyrning bedrivs främst utifrån:

- . aktiebolagslagen
- . annan tillämplig svensk lagstiftning
- . svensk kod för bolagsstyrning (Koden)
- . statens ägarpolicy, vilken även inkluderar riktlinjer för extern rapportering och riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare
- . avtalet mellan Systembolaget och staten
- . statens ägaranvisning för Systembolaget (ägaranvisningen)
- . bolagsordningen
- . styrelsens arbetsordning
- . vd-instruktionen
- . interna styrdokument

[För ytterligare information](#)

- . Svensk kod för bolagsstyrning: bolagsstyrning.se
- . Statens ägarpolicy: regeringen.se
- . Avtalet mellan Systembolaget och staten, ägaranvisningen
- . Bolagsordningen: systembolaget.se

[Avvikelser från Koden](#)

Systembolaget tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning med följande avvikelser:

Kodregel	Avvikelse	Förklaring/kommentar	
1.1	Publicering av information om aktieägares initiativrätt	Publiceras ej	Regelns syfte är att ge aktieägarna möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämman och få ärende upptaget i kallelsen till årsstämman. I statligt helägda bolag saknas skäl att följa denna kodregel.
2	Bolaget ska ha en valberedning som representerar bolagets aktieägare vid val och arvodering av styrelse och revisor.	Valberedning finns inte inrättad	Beredning av nomineringsfrågor i statligt ägda bolag sker på sätt som närmare beskrivs i statens ägarpolicy.
10.2	Styrelseledamöters oberoende i förhållande till större aktieägare ska redovisas.	Redovisas ej	Syftet är att skydda minoritetsägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas därför skäl att redovisa sådant oberoende.

Årsstämma

Årsstämma ska enligt statens ägarpolicy äga rum före den 30 april varje år. Riksdagens ledamöter har efter anmälan rätt att närvara vid årsstämman. Även allmänheten erbjuds möjlighet att delta. Styrelsen ansvarar för att kallelse till årsstämman skickas ut senast fyra veckor och tidigast sex veckor före stämman.

Årsstämman 2014

Årsstämman 2014 hölls den 24 april i Stockholm och var öppen för allmänheten. Ägaren företrädades av departementsrådet Per-Anders Sunesson, Socialdepartementet. Från ägaren var också barn- och äldreministern Maria Larsson, Socialdepartementet och rättschefen Lars Hedengran, Socialdepartementet närvarande.

På årsstämman fattade aktieägaren beslut om bland annat följande:

- nyval av Kenneth Bengtsson som ordförande i styrelsen
- omval av styrelseledamöterna Thord Andersson, Crister Fritzon, Carl B Hamilton, Mona Sahlin och Kerstin Wigzell samt nyval av styrelseledamöterna Pia Fagerström, Håkan Leifman och Viveca Bergstedt Sten
- arvoden till stämموvalda styrelseledamöter, styrelseutskottsledamöter och revisorer
- ändring av bolagsordningen
- ändrad ägaranvisning (de ekonomiska målen ändrades)
- godkännande av de av styrelsen föreslagna ”[Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i Systembolaget AB](#)”
- fastställande av resultat- och balansräkningen
- disposition av företagets vinst
- beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören

[Protokollet från årsstämman](#) finns på Systembolagets webbplats.

Årsstämman 2015

Årsstämma 2015 äger rum den 23 april i Stockholm. Kallelse till årsstämman skickas ut i mars.

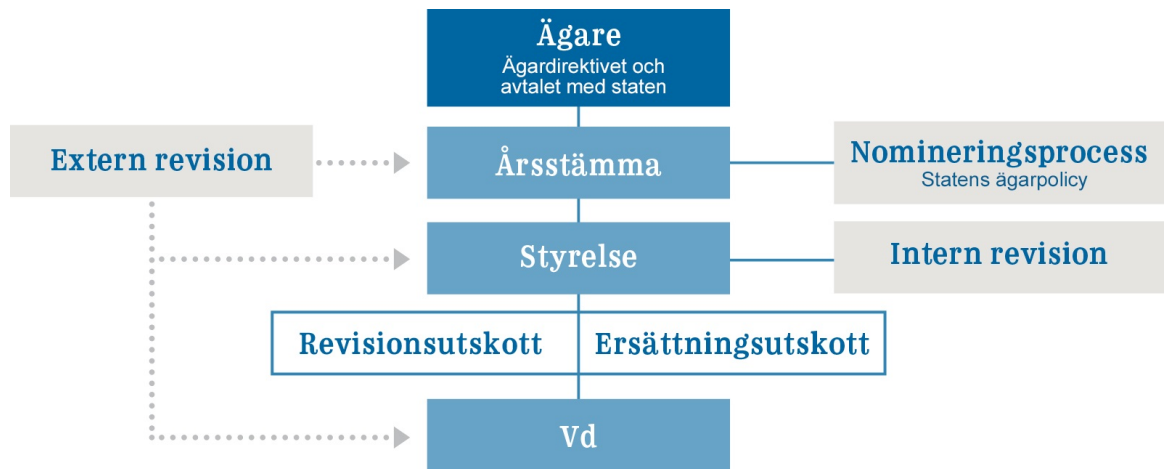
Styrelsenomineringsprocessen

Styrelsens tillsättning följer den nomineringsprocess som beskrivs i statens ägarpolicy. Processen koordineras av Näringsdepartementet. Kompetensbehovet analyseras utifrån företagets verksamhet, situation och framtida utmaningar respektive befintlig styrelsesammansättning och genomförda styrelseutvärderingar. För att komma i fråga för ett styrelseuppdrag krävs hög kompetens inom relevant löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller inom andra relevanta områden. Därutöver krävs en stark integritet och förmåga att se till företagets bästa. Urvalet sker utifrån en bred rekryteringsbas.

Styrelsen

Systembolagets styrelse ansvarar enligt aktiebolagslagen för företagets organisation och förvaltningen av företagets angelägenheter. I statens ägarpolicy anges att styrelsen, i de bolag där staten har ägarintressen, ansvarar för att bolagen sköts föredömligt inom de ramar som lagstiftningen, företagets bolagsordning, ägarens anvisningar och statens ägarpolicy ger. En del i arbetet med att säkerställa att verksamheten åtnjuter offentligt förtroende är att fastställa för verksamheten nödvändiga policydokument, samt att årligen utvärdera gällande policyer.

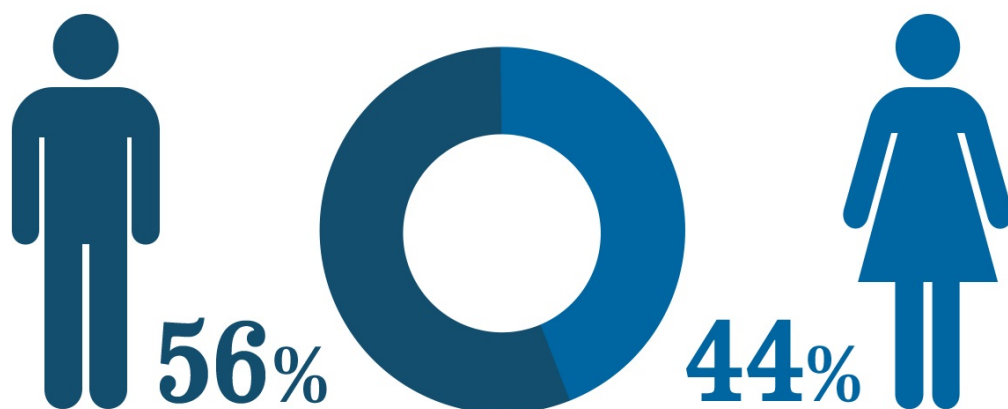
Ansvar för bolagsstyrning inom Systembolaget

Styrelsens sammansättning

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst sex och högst nio ordinarie ledamöter som utses av bolagsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna rätt att utse ledamöter till styrelsen. Enligt statens ägarpolicy ska styrelsens sammansättning vara sådan att styrelsen alltid har branschkunskap eller annan kompetens som är direkt relevant för företaget, även när företaget utvecklas och omvärlden förändras. Vidare krävs det att styrelsen har förmågan att arbeta strategiskt med frågor rörande hållbart företagande. Styrelsens sammansättning ska vara sådan att balans uppnås vad gäller bakgrund, kompetensområde, erfarenhet och kön. I ägarpolicyen anges även att målsättningen för könsfördelningen är minst 40 procent av vardera kön.

Systembolagets styrelse består sedan årsstämman 2014 av nio stämموvalda [styrelseledamöter](#). Av dessa ledamöter är fyra kvinnor och fem män. Därutöver ingår i styrelsen två arbetstagarrepresentanter med två suppleanter som utsetts av arbetstagarorganisationerna. Från och med oktober har dock en av arbetstagarrepresentanterna avgått så sedan dess ingår en arbetstagarrepresentant med två suppleanter i styrelsen. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i företagsledningen.

Systembolagets styrelse har en bred sammansättning med branschkunskap och insyn i de omvärldsfrågor som påverkar företagets utveckling.

Verkställande direktören, vice verkställande direktörerna och ekonomidirektören deltar vid styrelsesammanträdena. Övrig företagsledning deltar vid behov. Systembolagets chefsjurist, som ingår i företagsledningen, är sekreterare i styrelsen.

Styrelsens ordförande

Styrelseordföranden ska enligt aktiebolagslagen leda styrelsens arbete och bevaka att styrelsen fullgör sina uppgifter. Enligt Kodex ska styrelseordföranden också ansvara för: att styrelsens arbete bedrivs effektivt och är väl organiserat, kontakter i ägarrelaterade frågor, att styrelsen får erforderlig information och beslutsunderlag för sitt arbete, att tillsammans med verkställande direktören fastställa förslag till dagordning för styrelsens sammanträden, kontroll av att styrelsens beslut verkställs, samt att styrelsens arbete utvärderas varje år. Ordföranden samråder fortlöpande med verkställande direktören i strategiska frågor och företräder företaget i frågor som rör ägarförvaltningen. Ordföranden har även ytterligare uppgifter som anges i styrelsens arbetsordning.

Styrelsens arbete

Styrelsen har antagit en arbetsordning som anger hur arbetet ska fördelas mellan styrelse, ägare, utskott och verkställande direktör. Arbetsordningen ses över årligen och under 2014 justerades och fastställdes den vid det konstituerande styrelsesammanträdet i april. Enligt arbetsordningen ska styrelsen i regel hålla minst fem sammanträden per verksamhetsår utöver det konstituerande sammanträdet.

Styrelsen genom ordföranden bör enligt arbetsordningen samordna sin syn med företrädare för ägaren vid frågor av avgörande betydelse, såsom vid större strategiska verksamhetsförändringar, större förvärv, fusioner eller avyttringar och beslut som innebär väsentligt förändrad balansräkning eller riskbild för Systembolaget. Utöver de två styrelseutskotten finns ingen uppdelning av styrelsearbetet mellan ledamöterna.

Styrelsen är ytterst ansvarig för förvaltningen av företaget och beslutar om strategisk plan, affärsplan, budget med mera. Därtill beslutar styrelsen om ett antal företagsövergripande policydokument som bland annat har sin utgångspunkt i lagar, regler och ägaranvisning.

Till stöd för styrelsens arbete har utarbetats en dokumentsamling ("Lagar, styrdokument m.m. för Systembolaget AB"). Samlingen innehåller verksamhetsrelevant lagtext, handlingar från EU, bolagsrelaterade handlingar, ägarrelaterade handlingar och avtal, placeringsreglementen, den strategiska planen, Systembolagets uppförandekod, policyer, interna riktlinjer och regler samt information om Systembolagets dotterbolag. Undvikande av intressekonflikter i styrelsen sker i enlighet med de krav som uppställs i aktiebolagslagen (ABL 8:23).

Samtliga styrelseledamöter i Systembolaget arbetar aktivt med de frågor som ligger hos styrelsen och i övrigt med de frågor som föredras för styrelsen. Styrelsen träffar årligen företagens revisorer.

Strukturen för styrelsens arbete anges i styrelsens arbetsplan, vilken fastställs årligen. Arbetsplanen utgör grunden för planeringen av styrelsens arbete och anger vid vilken tidpunkt under verksamhetsåret som särskilda ansvarsområden ska behandlas av styrelsen.

I den strategiska planen lägger styrelsen fast den långsiktiga inriktningen för Systembolaget. Den strategiska planen sträcker sig fyra år framåt i tiden och revideras vart tredje år. Den strategiska plan som gällt under 2014 antogs vid styrelsesammanträdet i juni 2013 och gäller för åren 2014–2017.

Den [strategiska planen](#) innehåller fyra framgångsfaktorer, vilka är prioriterade områden för de kommande åren.

1. Utveckla vårt erbjudande på ett hållbart sätt
2. Bidra till en mer medveten konsumtion av alkohol
3. Förklara och ta ansvar för nyttan med Systembolaget
4. Utveckla arbets sätt, ledarskap och samarbete, internt och externt

Ett antal strategiska nyckeltal som är kopplade till våra fyra framgångsfaktorer utgör kvantitativa mål för den aktuella fyraårsperioden och finns även nedbrutna årsvis i affärsplanen. Dessa nyckeltal redovisas löpande för styrelsen.

- . Nöjd Kund Index (NKI)
- . Ålderskontroll
- . Alkoholindex
- . Opinionsindex (OPI)
- . Prestationskultur
- . Total sjukfrånvaro
- . Kvalitetsleverantörsindex
- . Minskad klimatpåverkan

Styrelsens arbete 2014

Under 2014 hölls [åtta styrelsesammanträden](#). Styrelsen genomförde löpande sedvanliga uppföljningar av såväl den ekonomiska utvecklingen i företaget som av de sociala och miljömässiga aspekter som uppkom i verksamheten. Uppföljningen av verksamheten sker genom redovisning av strategiska nyckeltal, soliditet, avkastning på eget kapital samt genom styrelse-pm om aktuella frågor.

I februari träffade styrelsen företagens revisorer utan företagsledningen i enlighet med Kodens krav. Sammantaget gav denna information styrelsen möjlighet att löpande bedöma verksamhetens resultat även inom hållbart företagande.

Utöver den löpande uppföljningen av strategiska nyckeltal arbetade styrelsen bland annat med:

- . ansvarsredovisningen
- . etableringsfrågor
- . frågor hänförliga till Systembolagets nya pensionslösning
- . strategiska planen
- . hållbarhetsrelaterade frågor inklusive frågor rörande hållbarhetsmålen
- . remissyttrande över betänkandet privat införsel av alkoholdrycker (Ref. 20)
- . försöket med hemleverans
- . pågående rättsprocesser
- . frågor rörande revidering av ägaravvisningen och nya ekonomiska mål och uppdragsmål för Systembolaget

Arvoden till styrelseledamöter och utskottsledamöter

[Styrelseledamöternas arvoden](#) och arvoden för ledamöterna i de särskilt inrättade styrelseutskotten bestäms av bolagsstämman. Arvodena ska enligt statens ägarpolicy vara konkurrenskraftiga men inte marknadsledande.

Utvärdering av styrelsen

Enligt Koden, statens ägarpolicy och arbetsordningen för styrelsen ska styrelsen årligen genom en systematisk och strukturerad process göra en utvärdering av styrelsens arbete. Det åligger styrelseordföranden att tillse att en sådan utvärdering görs. Utvärderingen behandlar såväl processerna för styrelsearbetet som styrelsens egna prestationer i olika frågor, däribland hur styrelsen hanterar relevanta teman och ärenden som ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor.

Årets utvärdering genomfördes genom enkäter som besvarades av styrelsen. Sammanfattningsvis kunde konstateras att styrelsearbetet, styrelseordföranden och verkställande direktören överlag fungerar väl men att styrelsen har identifierat några utvecklingsområden som man kommer att arbeta vidare med.

I enlighet med statens ägarpolicy informerade styrelseordföranden Regeringskansliet i februari 2015 om utvärderingens resultat. I Regeringskansliets arbete med nomineringsprocessen görs dessutom löpande utvärderingar av de statliga bolagens styrelser. Under hösten har ägaren även genomfört en styrelseutvärdering med fokus på hållbart företagande genom enkäter som besvarades av styrelsen och verkställande direktören.

Närvaro styrelse- och utskottsmöten 2014

Namn	Styrelsefunktion	Styrelse- sammanträden ¹	Revisions- utskott ²	Ersättnings- utskott ²	Ev del av år
Cecilia Schelin Seidegård ³	Ordförande	2/2		3/3	Avgick vid årsstämman
Kenneth Bengtsson ³	Ordförande	6/6		5/5	Tillträdde vid årsstämman
Kerstin Wigzell ^{4,6}	Vice ordförande	8/8	4/5	8/8	
Sven Andréasson	Ledamot	2/2			Avgick vid årsstämman
Johan Gernandt	Ledamot	2/2			Avgick vid årsstämman
Carl B Hamilton	Ledamot	6/8			
Thord Andersson ⁶	Ledamot	8/8	5/5		
Mona Sahlin	Ledamot	6/8			
Crister Fritzon ⁵	Ledamot	6/8	5/5		
Pia Fagerström	Ledamot	6/6			Tillträdde vid årsstämman
Viveca Bergstedt Sten	Ledamot	5/6			Tillträdde vid årsstämman
Håkan Leifman	Ledamot	6/6			Tillträdde vid årsstämman

Anna Holgersson	Arbetstagarrepresentant (ledamot)	6/6	Avgick 30/9
Berit Morén	Arbetstagarrepresentant (ledamot)	7/8	
Karin Larsson	Arbetstagarrepresentant (suppleant)	7/8	
Jenny Svensson	Arbetstagarrepresentant (suppleant)	6/8	

- 1 Under 2014 har åtta ordinarie styrelsesammanträden hållits.
 2 Under 2014 har fem sammanträden hållits i revisionsutskottet och åtta i ersättningsutskottet.
 3 Ordförande i ersättningsutskottet.
 4 Ledamot i ersättningsutskottet.
 5 Ordförande i revisionsutskottet.
 6 Ledamot i revisionsutskottet.

Revisionsutskottet

Sammansättning

Revisionsutskottet bestod under 2014 av styrelseledamöterna Crister Fritzon (ordförande i utskottet), Kerstin Wigzell och Thord Andersson. Ingen av ledamöterna i utskottet ingår i företagsledningen. Systembolagets verkställande direktör, ekonomidirektör och chefsjurist tillika sekreterare i utskottet deltar vid revisionsutskottets sammanträden, liksom vid behov företagets revisor.

Ansvar

Revisionsutskottet är ett beredningsorgan för styrelsen och övertar eller påverkar inte styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt. Utskottets arbete minskar inte heller kravet på revisorns kommunikation till styrelsen som helhet. Utskottet bereder styrelsens arbete med att kvalitetssäkra Systembolagets finansiella och operationella rapportering.

Utskottet ska övervaka den finansiella rapporteringen och effektiviteten i Systembolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering. Utskottet har också till uppgift att hålla sig informerad om revisionen av årsredovisningen samt att granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och därvid särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller företaget andra tjänster än revisionstjänster.

Arbetet 2014

Under året höll revisionsutskottet [fem sammanträden](#). Uppföljning av den ekonomiska utvecklingen och av ett antal strategiska nyckeltal för verksamheten gjordes löpande. Systembolagets revisorer föredrog väsentliga redovisnings- och revisionsfrågor samt interna kontroll- och processfrågor. Vidare behandlade utskottet frågor avseende bland annat internrevision, riskanalys, väsentliga hållbarhetsområden, GRI-indikatorer, revidering av ägaranvisningen och Systembolagets ekonomiska mål, policyer, ansvarsredovisningen och ny pensionslösning. Utskottets ordförande informerade löpande styrelsen om utskottets arbete.

Ersättningsutskottet

Sammansättning

Ersättningsutskottet består av två ledamöter. Utskottets ledamöter har sedan det konstituerande styrelsemötet i april 2014 varit styrelsens ordförande Kenneth Bengtsson och Kerstin Wigzell. Ingen av ledamöterna i utskottet ingår i företagsledningen. Systembolagets verkställande direktör deltar vid utskottets möten och HR-direktören deltar vid behov.

Ansvar

Ersättningsutskottet har till uppgift att bereda frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Utskottet får inom ramen för av årsstämman fastställda riktlinjer självständigt förhandla med verkställande direktören och vice verkställande direktörerna om ersättning och övriga anställningsvillkor. Det är dock styrelsen, som efter beredning av utskottet, beslutar i frågor rörande ersättning och andra anställningsvillkor för verkställande direktören och de två vice verkställande direktörerna.

Ersättningsutskottet äger även självständig rätt att tillsammans med verkställande direktören rekrytera och förhandla om ersättning och övriga anställningsvillkor avseende andra ledande befattningshavare än verkställande direktören och vice verkställande direktörerna. Beslut om anställningsavtal för ledande befattningshavare (undantaget verkställande direktören och vice verkställande direktörerna) fattas slutligen av ersättningsutskottet.

Arbetet 2014

Under året höll [ersättningsutskottet åtta sammanträden](#). Utskottet har gjort en utvärdering av tillämpningen av gällande riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare och övriga anställda i Systembolaget och kunde konstatera att anställningsvillkoren i allt väsentligt följer riktlinjerna med undantag för pensionsplanen för delar av företagsledningen.

Granskning av pensionsvillkoren som genomfördes konstaterade att pensionsvillkoren för några i företagsledningen på smärre sätt skulle kunna anses avvika från riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare. Pensionsplanen kommer därför att ses över i samband med övergång från PA91 till ITP-planen. Utskottet har vidare tagit fram förslag till riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i Systembolaget AB samt bland annat behandlat frågor rörande lönerevision, pensioner, samt årlig uppdatering av vissa policyer.

Verkställande direktören och ledande befattningshavare

Den verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen av företaget och leder verksamheten enligt aktiebolagslagen, andra lagar och förordningar, statliga riktlinjer och ägaranvisning, Koden, bolagsordningen samt inom de ramar som styrelsen lagt fast bland annat i vd-instruktionen. Verkställande direktören tar i samråd med styrelseordföranden fram information och dokumentation som underlag för styrelsens arbete och för att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut, samt rapporterar till styrelsen om företagets utveckling.

Systembolagets lednings- och styrningsstruktur

Utöver den verkställande direktören består Systembolagets [företagsledning](#) av [sju personer](#). Företagsledningen sammanträder regelbundet (varannan vecka) och arbetet leds av verkställande direktören, som i samråd med företagsledningen fattar beslut avseende den löpande verksamheten.

Verkställande direktörens och företagsledningens beslut utgår från styrelsens beslutade riktlinjer och anvisningar. På grundval av dessa upprättar verkställande direktören och företagsledningen bland annat underlag för övriga chefer inom Systembolaget. Dessa underlag anger ramarna för den löpande verksamheten och har formen av interna styrdokument som interna regler, riktlinjer, samt process- och informationsmodeller.

Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare

Systembolaget följer i allt väsentligt regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande med undantag för pensionsplanen. Vid granskning konstaterades att pensionsvillkoren för några i företagsledningen på smärre sätt skulle kunna anses avvika från riktlinjerna. Pensionsplanen kommer därför att ses över. Därtill följer Systembolaget Kodens normer om ersättningar till ledande befattningshavare enligt vilka företaget ska ha formaliserade och bekantgjorda processer för beslut om ersättningar till ledande befattningshavare. För fullständig information om riktlinjer och ersättningar.

Utvärdering av verkställande direktören

Styrelsen ska enligt Koden fortlöpande utvärdera den verkställande direktörens arbete. Under styrelseordförandens ledning genomfördes under hösten en utvärdering med hjälp av ett externt konsultföretag som inkluderade följande delar; målpuppfyllelse, medieanalys, verkställande direktörens relationer i styrelsen och på ledningsnivå, arbetssätt och personliga egenskaper samt intervjuer. Av utvärderingen framgår att den verkställande direktören fungerar mycket väl, att styrelsen har mycket stort förtroende för den verkställande direktören, och att hon även har ett starkt stöd från företagsledningen.

Verkställande direktör: Magdalena Gerger

Magdalena Gerger tillträdde som verkställande direktör för Systembolaget i maj 2009. Hon har tidigare bland annat varit Vice president på Arla Foods, divisionschef inom Nestlé Ltd. samt marknadsdirektör på ICI Paints Ltd.

Född: 1964

Övriga uppdrag: Bland annat styrelseledamot i Investor AB, Husqvarna AB, IVA Ingenjörsvetenskapsakademien och Institutet för Näringslivsforskning.

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom, MBA, Handelshögskolan Stockholm samt ledarskaps- och chefsutvecklingsutbildningar.

Oberoende: Verkställande direktör eller närstående saknar väsentlig aktiepost och delägarskap i bolag som Systembolaget har betydande affärsförbindelser med.

Hållbart företagande

Enligt statens ägarpolicy syftar statens bolagsstyrning till att de statligt ägda bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande. Hållbart företagande innefattar områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, anti-korruption och affärsetik samt jämställdhet och mångfald. Att agera föredömligt inom hållbart företagande innebär bland annat att agera transparent i frågor som rör väsentliga risker och möjligheter, föra en aktiv dialog med bolagets intressenter i samhället, samarbeta med andra bolag och relevanta organisationer, efterleva internationella riktlinjer på området samt integrera frågorna i sin affärsstrategi och fastställa [strategiska hållbarhetsmål](#).

Extern revision

Revisorn ska enligt aktiebolagslagen granska Systembolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Revisorn arbetar på uppdrag av, och rapporterar till, bolagsstämman och får inte låta sig styras av bolagsledningen eller styrelsen.

På årsstämman utsågs nuvarande revisionsbolaget Ernst & Young AB, med auktoriserade revisorn Åsa Lundvall som ansvarig revisor, att vara revisorer i Systembolaget för tiden till och med årsstämman 2015. Det beslutades också på årsstämman att ersättning ska utgå till Ernst & Young enligt särskild överenskommelse.

På årsstämman anmäldes att riksdagsstyrelsen enligt beslut den 26 mars 2014 utsett tre lekmannarevisorer, Christina Oskarsson, Maria Plass och Maria Lundquist Brömster, samt tre suppleanter, Johan Forssell, Lennart Pettersson och Christer Engelhardt, för Systembolaget för tiden fram till nästa årsstämma. Vidare anmäldes att Riksrevisionen beslutat att tidigare års beslut att inte förordna någon revisor eller revisorssuppleant i Systembolaget gäller även för perioden från årsstämman 2014 till och med årsstämman 2015. Christina Oskarsson avgick som lekmannarevisor i februari 2015. Riksdagsstyrelsen utsåg istället den 18 februari 2015 Jörgen Hellman till ny lekmannarevisor.

Intern kontroll

Grunden för Systembolagets interna kontroll är rutiner och kontrollaktiviteter i den dagliga verksamheten. Varje butik och enhet ansvarar för uppföljning och god intern kontroll för sin verksamhet. För att säkerställa kvalitet i administrationen finns manualer och beskrivningar för alla väsentliga rutiner.

Systembolaget har formaliserade processer för intern och extern rapportering. Styrelsen beslutar årligen om företagens riskaptit och fastställer en internrevisionsplan baserad på riskanalysen. Uppföljning av den interna riskhanteringen sker dels genom utförd granskning av en externt upphandlad internrevision och dels genom systematisk uppföljning av pågående riskåtgärder. Dessa rapporteras direkt till revisionsutskottet.

Granskningsområden under 2014 har varit resultatuppföljning, korruptionsrisker, HR-styrning och kontinuitetsplanering.

Inga allvarliga brister har identifierats. Resultatet av granskningarna rapporteras enligt plan till styrelse och företagsledning och de iakttagelser som har gjorts har värderats. Där det anses befogat har åtgärder vidtagits eller planerats att vidtas.

Beskrivning av intern kontroll avseende finansiell rapportering

Systembolaget har formaliserade processer för den finansiella rapporteringen samt för uppföljning. Processerna är viktiga för att säkerställa att företaget utvecklas i rätt riktning i förhållande till de mål och riktlinjer som styrelse och företagsledning fastställt. Målet för den interna rapporteringen är en ändamålsenlig, snabb och korrekt uppföljning och rapportering av hur verksamheten utvecklas gentemot uppsatt affärsplan och budget.

Rapportering av företagsutvecklingen sker regelbundet gentemot ett flertal interna intressegrupper.

Systembolagets externa rapportering syftar till att regelbundet rapportera om företags utveckling gentemot externa intressentgrupper. Rapporteringen följer gällande lagar och de krav som ställs av ägaren.

Basen för den interna kontrollen är den så kallade kontrollmiljön. Den innefattar den kultur som styrelsen och företagsledningen kommunicerar och verkar utifrån. En god kontrollmiljö skapar struktur för övriga komponenter i processen, som riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Bedömning av risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen görs dels av styrelse och företagsledning, dels i den dagliga verksamheten.

Dessutom påverkas bedömningen av risk i den finansiella rapporteringen av den allmänna kontrollmiljön inom Systembolaget. En finansiell riskanalys har genomförts under 2014. I riskanalysen bedömdes varje post i balans- och resultaträkningen utifrån specifika kriterier: materialitet, komplexitet i värderingen, felhistorik samt bedrägeririsk.

Tre väsentliga riskområden identifierades:

- . Varulager – risker har identifierats relaterade till dels lager hos ombud och hemleverans, och dels bristande kontroller för internleveranser.
- . Övriga externa försäljnings- och administrationskostnader – risker har identifierats relaterade till dels viss felhistorik och dels till bristande kontrollaktiviteter.
- . Leverantörsskulder – viss felhistorik och risk för bedrägerier.

Kontrollaktiviteter

Riskerna hanteras via företagets kontrollstrukturer, som finns dokumenterade i process- och rutinbeskrivningar. En viktig faktor är en strikt tillämpning av dualitetsprincipen, vilken innebär att ingen person ensam ska handlägga ett ärende genom hela behandlingskedjan samt att två av varandra oberoende institut används vid värdering av finansiella tillgångar.

Information och kommunikation

Stor vikt har lagts vid att implementera och kvalitetssäkra internkommunikationsprocessen, för att säkerställa att information sprids på ett strukturerat sätt inom hela organisationen. Den etablerade informations- och kommunikationsstrukturen ska främja en fullständig och korrekt finansiell rapportering. Styrande dokument i form av interna policyer, interna regler och arbetsrutiner avseende den finansiella rapporteringen är kända för berörd personal och finns tillgängliga på Systembolagets intranät.

Uppföljning

Företagsledningen och styrelsen får löpande rapportering om hur verksamheten utvecklas i förhållande till affärsplan, budget och fastlagda mål. Styrelsen följer regelbundet upp resultatet av de fastlagda internrevisionspunkterna.

Ekonomi & Administrationsavdelningen följer löpande upp de administrativa processerna, bland annat kring moms- och skatteredovisning, intern och extern representation samt attest- och delegationsordningen.

Även uppföljning av den finansiella rapporteringen sker löpande. Styrelsens ordförande träffar de externa revisorerna vid slutrevision samt vid behov. Hela styrelsen träffar revisorerna vid det styrelsemöte som behandlar årsbokslutet samt vid årsstämman.

Styrelse

Styrelse

Styrelse

Systembolaget AB:s styrelse består av nio ledamöter samt två ordinarie personalrepresentanter jämte två suppleanter till dessa.

Ledamöter

Kenneth Bengtsson

Ordförande

Född: 1961.

Huvudsaklig utbildning: Gymnasieekonom samt en lång rad av internutbildningar inom ICA-systemet.

Övriga uppdrag: Ordförande i Ahlsell AB, Clas Ohlson, Ersta diakoni, Eurocommerce, Soumen Lähikauppa OY, Ung företagsamhet och World Childhood Foundation. Ledamot i Mekonomen AB och Herenco.

Invald: 2014

Tidigare uppdrag: VD och koncernchef för ICA AB 2001–2012, styrelseordförande Svenskt Näringsliv 2010–2013 och styrelseordförande Svensk Handel 2005–2010.

Oberoende: Ordföranden bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Thord Andersson

Född: 1961.

Huvudsaklig utbildning: Samhällsvetarlinjen Örebro Universitet och marknadsekonom vid IHM, Göteborg.

Övriga uppdrag: Företagskonsult med eget företag samt projektledare inom Handelskammaren Mälardalen.

Invald: 2011

Tidigare uppdrag: VD Apel AB, Enhetschef på Regionförbundet Örebro med ansvar för näringsliv och infrastruktur. Informationschef vid E.ON Sverige. Marknadschef inom Capiokoncernen med huvudinriktning privatvård. Styrelseordförande i Inkubera AB och styrelseledamot i ALMI Invest Östra Mellansverige AB samt SKB, Svensk kärnbränsle AB.

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Pia Fagerström

Född: 1966.

Huvudsaklig utbildning: Fil mag nationalekonomi.

Övriga uppdrag: Kansliråd Socialdepartementet.

Invald: 2014

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Crister Fritzson

Född: 1961.

Huvudsaklig utbildning: Marknadsekonom.

Övriga uppdrag: VD i SJ AB, ledamot i Net Insight, ledamot i Samtrafiken och ledamot i Linkon
Invald: 2012

Tidigare uppdrag: Koncernchef och VD i Teracom Group. Styrelseordförande i MTB och Teracom Components. Styrelseordförande i Plus-TV Finland, Boxer Danmark och BSD Denmark.

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Carl B Hamilton

Född: 1946.

Utbildning: Fil dr i nationalekonomi.

Övriga uppdrag: Riksbanksfullmäktig (suppl). Ledamot av folkpartiets partistyrrelse.

Invald: 2007

Tidigare uppdrag: Statssekreterare i finansdepartementet, riksdagsledamot 1991–93 och 1997–98, 2006–2014, särskild utredare. Chefsekonom Handelsbanken 1995–1999. Professor vid Stockholms universitet och Handelshögskolan i Stockholm.

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Håkan Leifman

Född: 1963.

Huvudsaklig utbildning: Fil dr i sociologi, Stockholms universitet 1998.

Övriga uppdrag: Direktör Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, ledamot SAD (svenska föreningen för alkohol- och drogforskning), Svenska Spels vetenskapliga råd, SiS insynsråd och regeringens [ANDT](#)-råd.

Invald: 2014

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Mona Sahlin

Född: 1957.

Huvudsaklig utbildning: Studentexamen Södra Latin.

Övriga uppdrag: Ledamot i stiftelsen EXPO.

Invald: 2012

Tidigare uppdrag: Partiordförande för socialdemokraterna, riksdagsledamot, statsråd i Näringsdepartementet, Justitiedepartementet och Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Ledamot i Riksidrottsförbundet.

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Viveca Bergstedt Sten

Född: 1959.

Huvudsaklig utbildning: Jur kand Stockholms universitet (1986), Civilekonom Handelshögskolan i Stockholm (1986).

Övriga uppdrag: Författare och föreläsare. Styrelseledamot i Röda Korsets Center för torterade flyktingar, Börjessons Bil och Eknö Hemman samt Expert i Vingé Advokatbyrå Expert Panel.

Tidigare uppdrag: Chefsjurist & Corporate Secretary PostNord AB, chefsjurist & Corporate Secretary Posten AB, chefsjurist LetsBuyit Com, chefsjurist Amadeus Scandinavia (då SMART AB) samt Corporate Legal Counsel SAS. Styrelseledamot i Svensk Kassaservice AB, Strålfors AB och Post Danmark A/S.

Invald: 2014

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Kerstin Wigzell

Född: 1945.

Huvudsaklig utbildning: Beteende- och samhällsvetenskap.

Övriga uppdrag: Vice ordförande Pensionsmyndighetens styrelse. Ledamot i styrelsen Linköpings universitet samt Rikspolisstyrelsens Etiska Råd. Ledamot Pressens Opinionsnämnd (tom juni 2014).

Invald: 2009

Tidigare uppdrag: Generaldirektör Ungdomsstyrelsen och Socialstyrelsen, överdirektör Riksförsäkringsverket. Särskild utredare vid Regeringskansliet. Styrelseordförande Teaterhögskolan, Dramatiska Högskolan samt Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap. Vice ordförande Systembolagets styrelse samt Myndigheten för vårdanalys. Ledamot WHO:s styrelse, Socialvetenskapliga forskningsrådet samt Statens medicinsk-etiska råd.

Oberoende: Ledamoten bedöms av ägaren vara oberoende i förhållande till företaget och företagsledningen.

Arbetsstagarrepresentanter

Karin Larsson

Född: 1958.

Huvudsaklig utbildning: Yrkesinriktade gymnasieutbildningar inom vården, vårdbiträde, arbetsterapibiträde och fotterapeut.

Övriga uppdrag: Anställd försäljare sedan 1989. Ledamot i Systembolagets Personalförening, ordförande i försäljarklubben Jönköping, ledamot i pensionsstiftelsen, samordnande arbetsmiljöombud (SAMO) för Systembolaget.

Utsedd: 2012

Berit Morén

Född: 1957.

Huvudsaklig utbildning: Tvåårigt gymnasium, undersköterska.

Övriga uppdrag: Anställd sedan 1979 och sedan 2002 butikschef. Personal- och Samrådskontakt. Ordförande i chefsklubben Stockholm.

Utsedd: 2011

Jenny Svensson

Född: 1974.

Huvudsaklig utbildning: Hotell- och restaurangutbildad samt en diplomering till kock.

Övriga uppdrag: Anställd sedan 1997 i olika roller inom Systembolaget. Har sedan 2005 varit butikschef. Ordförande i Skövde chefsklubb och sitter med i den centrala lönegruppen.

Utsedd: 2013

Företagsledning

Företagsledning

Företagsledning

Magdalena Gerger

Verkställande direktör

Född: 1964

Anställd: 2009

Utbildning och tidigare erfarenhet: Civilekonom och MBA, Handelshögskolan Stockholm

Magdalena har tidigare varit marknadsdirektör på Arla Foods, divisionschef inom Nestlé Ltd. samt marknadsdirektör på ICI Paints Ltd.

Marie Nygren

Vice vd, Kommunikations- och inköpsdirektör

Född: 1965

Anställd: 2007

Utbildning och tidigare erfarenhet: Civilekonom

Marie har tidigare varit vd på Adara (dotterbolag till Apoteket AB), kategoriområdeschef Specialvaror och kategoriområdeschef Food Coop Sverige AB, vd Stor & Liten AB.

Mikael Wallteg

Vice vd och Försäljningsdirektör

Född: 1957

Anställd: 2001

Utbildning och tidigare erfarenhet: Internt utbildad på exekutiv nivå

Mikael har tidigare bland annat varit försäljningschef på Coop Konsum Sverige samt regionchef Coop Konsum Stockholm.

Mattias Forsberg

IT-direktör

Född: 1972

Anställd: 2011

Utbildning och tidigare erfarenhet: Civilekonom och civilingenjör

Mattias har tidigare varit managementkonsult och senior manager på Accenture, närmast IT-direktör på B&B Tools.

Tobias Frohm

Personaldirektör

Född: 1965

Anställd: 2011

Utbildning och tidigare erfarenhet: Personalvetare

Tobias har tidigare arbetat som HR-direktör på Lernia AB, HR Lead Sweden på Accenture samt chef för Consultus Leadership Partner AB.

Charlotte Hansson

Ekonomidirektör

Född: 1969

Anställd: 2015

Utbildning och tidigare erfarenhet: Magisterexamen från Handelshögskolan i Göteborg.

Charlotte kommer närmast från tjänsten som ekonomi- och finansdirektör på Cision AB. Tidigare var hon ekonomi- och finansdirektör på serviceföretaget Addici AB och har arbetat inom Modern Times Group (MTG) i olika positioner.

Malin Sandquist

Chefsjurist

Född: 1972

Anställd: 2012

Utbildning och tidigare erfarenhet: Jur kand

Malin har tidigare arbetat som advokat, närmast som delägare på Advokatfirman Hammariskiöld & Co.

Tioårsöversikt

Tioårsöversikt

Tioårsöversikt

74% i opinionsindex 2014,
det högsta årsresultatet någonsin

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Resultat (MSEK)									
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	26 431	25 709	25 099	24 416	24 111	23 360	21 296	20 211	19 035
Omsättning (exklusive alkoholskatt)	15 901	15 589	15 003	14 368	14 004	13 337	11 905	11 143	10 345
Bruttoresultat	3 382	3 303	3 201	3 115	3 051	2 961	2 699	2 567	2 525
Rörelseresultat	370	168	270	159	339	424	9	83	298
Finansnetto	56	208	58	119	-24	109	714	250	54
Resultat före skatt	324	317	248	278	315	533	723	333	352
Totalresultat för året	251	287	180	223	223	406	687	295	255
Finansiell ställning (MSEK)									
Anläggningstillgångar	2 520	2 258	1 921	1 697	1 916	2 296	2 213	2 350	1 885
Omsättningstillgångar	3 236	3 205	3 222	3 339	3 257	2 823	2 398	2 458	2 616
Eget kapital	1 574	1 610	1 411	1 390	1 469	1 591	1 386	1 581	1 485
Skulder	4 182	3 853	3 732	3 646	3 704	3 528	3 225	3 227	3 016
Balansomslutning	5 756	5 463	5 143	5 036	5 173	5 119	4 611	4 808	4 505
Kassaflöden (MSEK)									
Kassaflöde från den löpande verksamheten	632	456	574	343	537	762	184	779	476
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-416	-530	-318	138	-204	34	446	-501	-751
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-287	-90	-159	-332	-345	-201	-868	-210	-330
Årets kassaflöde	-71	-164	97	149	-12	595	-238	68	-605
Nyckeltal									
Bruttomarginal inklusive alkoholskatt, %	12,8	12,8	12,8	12,8	12,7	12,7	12,7	12,7	13,3

Bruttomarginal exklusive alkoholskatt, %	21,3	21,2	21,3	21,7	21,8	22,2	22,6	23,1	24,3
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt, %	1,4	0,7	1,1	0,7	1,4	1,8	0,0	0,4	1,6
Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt, %	2,3	1,1	1,8	1,1	2,4	3,2	0,1	0,7	2,9
Avkastning på eget kapital, %	14,4	18,0	12,6	15,6	14,6	27,3	46,3	19,2	17,0
Avkastning på sysselsatt kapital, %	24,5	24,1	23,0	20,0	24,9	35,9	48,9	21,8	23,2
Soliditet, %	30,6	31,5	28,6	27,6	28,4	31,1	30,1	32,9	33,1
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK	697	796	500	619	619	1 128	1 908	819	719
Eget kapital per aktie, SEK	4 372	4 472	3 919	3 861	4 081	4 419	3 850	4 392	4 136
Kassaflöde per aktie från den löpande verksamheten, SEK	1 756	1 267	1 594	953	1 492	2 117	511	2 164	1 322
Utdelning per aktie, SEK ¹	697	796	250	442	839	958	2 151	821	582
Arbetsproduktivitet	845	845	839	836	833	838	798	775	766
Lageromsättningshastighet, ggr	23,5	23,9	24,7	24,5	25,7	25,4	23,2	22,3	21,3
Varusvinn, MSEK	40	32	30	27	22	25	23	19	16
Svinn, ‰	1,8	1,6	1,5	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,1
Opinionsindex, %	74	72	71	68	66	66	64	61	57
Ålderskontroll, %	97	96	95	94	94	93	90	85	88
Medelantal anställda	3 347	3 280	3 172	3 192	3 127	3 043	3 013	2 834	2 842

1) 2014 års utdelning per aktie enligt styrelsens förslag

För fullständig tabell se bilaga 5

Kommentarer till tioårsöversikten

2014 – Systembolagets Pensionsstiftelse är överkonsoliderad varför årets kostnad för pensioner är betydligt lägre än 2013. Det är den viktigaste faktorn bakom en högre avkastning i jämförelse med målet.

2010 – Årets utdelning till ägaren uppgick till 135 procent av årets resultat.

2008 – Systembolaget sålde sitt dotterbolag Systembolaget Fastigheter AB och erhöll en utdelning på 600 miljoner kronor. Systembolaget beslutade om en extra utdelning till ägaren på 573 miljoner kronor.

2007 – Omsättningen inklusive alkoholskatt översteg för första gången 20 miljarder kronor.

2005 – Årets resultat på 635 miljoner kronor innehöll en återförd periodiseringsfond på 428 miljoner.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning

Resultaträkning

251 MSEK årets resultat

MSEK	Not	2014	2013
Nettoomsättning	<u>2</u>	26 431	25 709
Kostnad för sålda varor		-23 049	-22 406
Bruttoresultat		3 382	3 303
Försäljningskostnader	<u>3, 4, 5</u>	-2 449	-2 607
Administrationskostnader	<u>3, 4, 5</u>	-569	-542
Övriga rörelseintäkter	<u>6</u>	6	14

Övriga rörelsekostnader	7	0	0
Rörelseresultat		370	168
Intäkter från andelar i koncernbolag	8	–	171
Intäkter från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	8	55	41
Ränteintäkter	8	2	5
Ränteintäkter från koncernbolag	8	0	0
Räntekostnader till koncernbolag	8	0	–1
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	–1	–8
Resultat efter finansiella poster		426	376
Periodiseringsfond	17	–102	–59
Resultat före skatt		324	317
Skatt	9	–73	–30
Årets resultat	10	251	287

Rapport över totalresultat

Rapport över totalresultat

Rapport över totalresultat

MSEK	Not	2014	2013
Årets resultat	10	251	287
Övrigt totalresultat		–	–
Totalresultat för året		251	287

Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK ¹	697	796
Antal aktier vid periodens slut	360 000	360 000
Genomsnittligt antal aktier under perioden	360 000	360 000
Total föreslagen utdelning, MSEK	251	287
Föreslagen utdelning per aktie, SEK	697	796
Under året beslutad och utbetald utdelning, MSEK	287	90

Minoritetsintresse saknas, vilket innebär att 100 procent av resultatet hänför sig till företagets aktieägare.

1) Systembolaget har inte några konvertibla instrument, optioner eller teckningsoptioner, vilket medför att ingen utspädningseffekt uppstår.

Balansräkning

Balansräkning

Balansräkning

MSEK	Not	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
IT-system	11	11	20

Summa immateriella anläggningstillgångar	11	20
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	12	34 36
Inventarier och installationer	12	513 649
Pågående nyanläggningar	12	79 45
Summa materiella anläggningstillgångar	626	730
Finansiella anläggningstillgångar		
Andelar i koncernbolag	10	0 0
Uppskjutna skattefordringar	9	23 27
Andra långfristiga värdepappersinnehav	13	1 848 1 470
Andra långfristiga fordringar	13	12 11
Summa finansiella anläggningstillgångar	1 883	1 508
Summa anläggningstillgångar	2 520	2 258
Omsättningstillgångar		
Varulager	14	1 085 987
Fordringar		
Kundfordringar		4 8
Skattefordringar		6 -
Fordringar hos koncernbolag		0 171
Övriga fordringar		28 1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, koncernbolag	10, 15	7 7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	130 118
Summa fordringar	175	305
Kortfristiga placeringar	13	215 81
Kassa och bank	13	1 761 1 832
Summa omsättningstillgångar	3 236	3 205
SUMMA TILLGÅNGAR	10	5 756 5 463

Tillgångar

Under 2014 ökade de finansiella placeringar med totalt 512 MSEK och består till största delen av räntebärande obligationer med rörlig kupongränta.

MSEK	Not	2014-12-31	2013-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	16		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		360	360
Reservfond		72	72
Summa bundet eget kapital		432	432
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		891	891
Årets resultat		251	287
Summa fritt eget kapital		1 142	1 178
Summa eget kapital		1 574	1 610
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	17	241	139
Summa obeskattade reserver		241	139
Avsättningar			
Avsatt till pension	18	7	7
Långfristiga avsättningar	18, 19	65	84

Kortfristig avsättning	<u>18</u>	4	2
Summa avsättningar		76	93

Långfristiga skulder

Långfristiga skulder till koncernbolag	<u>10</u>	58	31
Övriga skulder		20	24
Uppskjutna skatteskulder	<u>9</u>	4	1
Summa långfristiga skulder		82	56

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder		3 452	3 262
Skatteskulder		-	16
Kortfristiga skulder till koncernbolag	<u>10</u>	5	1
Övriga skulder		141	122
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	<u>20</u>	185	164
Summa kortfristiga skulder		3 783	3 565
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	<u>10</u>	5 756	5 463

POSTER INOM LINJEN**Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser**

Ställda panter	<u>21</u>	9	8
Eventualförpliktelser/ansvarsförbindelser	<u>22</u>	0	0

Eget kapital

Förändringen i eget kapital på totalt –36 MSEK utgörs av årets resultat på 251 MSEK reducerat med årets utdelning till ägaren på 287 MSEK. Soliditeten, som enligt ägaranvisningen ska uppgå till 20–30 procent, uppgick till 30,6 procent.

Avkastningen på justerat eget kapital uppgick till 14,4 procent. Ägarens mål uppgick till 8,7 procent.

Skulder

Under året har en avsättning till periodiseringsfond skett med 102 MSEK.

Leverantörsskulder motsvarar 82,5 procent av Systembolagets totala skulder.

Förändring i eget kapital**Förändring i eget kapital****Förändring i eget kapital**

251 MSEK årets resultat

MSEK	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa resultatet	Summa eget kapital
Ingående balans 1 januari 2013	360	72	799	180		1 411
Överföring till fria reserver			180	–180		–
Fusionsresultat			2			2
Årets resultat				287		287
Utdelning till ägaren			–90			–90
Utgående balans 31 december 2013	360	72	891	287		1 610

Förändring i eget kapital 2014

Överföring till fria reserver			287	–287		–
-------------------------------	--	--	-----	------	--	---

Årets resultat				251	251
Utdelning till ägaren				-287	-287
Utgående balans 31 december 2014	360	72	891	251	1 574

2014 delade Systembolaget ut 100 procent av 2013 års resultat, totalt 287 MSEK. Förändringen i eget kapital under året består av årets resultat minus lämnad utdelning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys

MSEK	Not	2014	2013
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt		324	317
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Av- och nedskrivningar		243	267
Realisationsresultat		-4	-6
Övrigt		35	254
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		-98	-31
Förändring av fordringar		-36	-160
Förändring av skulder		229	33
Förändring av finansiella fordringar/skulder på dotterbolag		32	-131
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändringar av rörelsekapital		725	543
Betald skatt		-93	-87
Kassaflöde från den löpande verksamheten		632	456
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-130	-105
Förvärv/försäljning av finansiella anläggningstillgångar		-457	-443
Erhållen utdelning från AB K14 Näckströmsgatan		171	-
Infusionerade medel från dotterbolag		-	18
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-416	-530
Finansieringsverksamheten			
Utdelning till ägaren		-287	-90
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-287	-90
Årets kassaflöde		-71	-164
Likvida medel vid årets början		1 832	1 996
Likvida medel vid årets slut	23	1 761	1 832

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Investeringar i materiella tillgångar avser främst ny- och ombyggnation av butiker. Fem nya butiker har etablerats under året. Av nettoförändringen i de finansiella anläggningstillgångarna avser -919 MSEK nyanskaffningar, 422 MSEK avyttringar samt 40 MSEK avser erhållen ränta. Systembolaget erhöll en utdelning på 171 MSEK från dotterbolaget AB K14 Näckströmsgatan som under 2013 avyttrade en fastighet i Jordbro.

Noter

Noter

Noter

- [Not 1 - Redovisningsprinciper](#)
- [Not 2 - Nettoomsättning](#)
- [Not 3 - Leasing](#)
- [Not 4 - Försäljnings- och administrationskostnader](#)
- [Not 5 - Medarbetare](#)
- [Not 6 - Övriga rörelseintäkter](#)
- [Not 7 - Övriga rörelsekostnader](#)
- [Not 8 - Finansiella intäkter och kostnader](#)
- [Not 9 - Skatt](#)
- [Not 10 - Transaktioner med närstående](#)
- [Not 11 - Immateriella tillgångar](#)
- [Not 12 - Materiella anläggningstillgångar](#)
- [Not 13 - Finansiella instrument](#)
- [Not 14 - Varulager](#)
- [Not 15 - Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter](#)
- [Not 16 - Eget kapital](#)
- [Not 17 - Obeskattade reserver](#)
- [Not 18 - Avsättningar](#)
- [Not 19 - Pensioner](#)
- [Not 20 - Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter](#)
- [Not 21 - Ställda pantar](#)
- [Not 22 - Eventualförpliktelser/ansvarförbindelser](#)
- [Not 23 - Kassaflödesanalys](#)

Not 1 - Redovisningsprinciper

- [1](#)
- [2](#)
- [3](#)
- [4](#)
- [5](#)
- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- ...
- [23](#)

Not 1 - Redovisningsprinciper

Nedan följer de betydande redovisningsprinciper som tillämpats vid upprättandet av årsredovisningen.

Allmänt

Moderbolaget, Systembolaget AB, är ett helägt statligt företag med säte i Stockholm och registrerat i Sverige. Adressen till huvudkontoret är Kungsträdgårdsgatan 14 och postadressen är Systembolaget, 103 84 Stockholm.

Årsredovisningen för räkenskapsåret 2014 har godkänts av styrelsen och verkställande direktören för publicering den 19 mars 2015 och kommer att föreläggas årsstämman den 23 april 2015. Från och med 1 januari 2012 upprättar Systembolaget, med stöd av ÅRL 7 kap 3a §, inte någon koncernredovisning. Systembolaget bedriver verksamhet relaterad till detaljhandelsrörelsen men inte konkurrensskyddad sådan i två separata, helägda dotterbolag – IQ-initiativet AB och AB K14 Näckströmsgatan.

Grunder för upprättande

Belopp

Den funktionella valutan, det vill säga valutan i den primära ekonomiska miljön där företaget bedriver sin verksamhet, är svenska kronor. Svenska kronor utgör rapporteringsvaluta. Beloppen i de finansiella rapporterna är avrundade till närmaste miljon svenska kronor (MSEK), om inget annat anges och beloppen inom parentes utgör jämförelseårets värde.

Datum

Resultaträkningsrelaterade poster avser perioden 1 januari – 31 december och balansräkningsrelaterade poster avser den 31 december.

Årsredovisning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. RFR 2 innebär att Systembolaget ska tillämpa samtliga standarder och uttalanden utgivna av IASB och IFRIC så som de godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Detta ska göras så långt det är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Undantag från IFRS

Pensioner

Företagets pensionsåtaganden har i enlighet med RFR 2 beräknats och redovisats baserat på Tryggandelagen, vilket avviker från IAS 19.

Obeskattade reserver

De belopp som avsatts till obeskattade reserver utgör skattepliktiga temporära skillnader. På grund av sambandet mellan redovisningen och beskattning särredovisas inte den uppskjutna skatteskuld som är hänförlig till de obeskattade reserverna.

Ändrade redovisningsprinciper

Företaget använder sig av samma redovisningsprinciper som tillämpades i årsredovisningen för 2013, med följande undantag på grund av nya eller omarbetade standarder, tolkningar och förbättringar som antagits av EU och som tillämpas från och med 1 januari 2014. Systembolaget har valt att enbart kommentera sådana nyheter som har eller kan komma att få effekt på företagets redovisning.

Standarder, ändringar och tolkningar som trätt i kraft 2014 och som påverkar eller kan komma att påverka redovisningen

IFRS 12 – Upplysningar om andelar i andra företag

Utökade upplysningskrav om dotterföretag, intresseföretag och gemensamma arrangemang har samlats i en standard. Betydande kvalitativa och kvantitativa upplysningar ska lämnas om respektive innehav, så som finansiell information avseende dotterföretag samt upplysning om de bedömningar och uppskattningar som görs vid bedömningen av om företaget ska konsolideras eller inte. Standarden har i nuläget begränsad påverkan på Systembolagets finansiella rapporter.

IFRIC 21 – Avgifter som tas ut av myndigheter

Fastighetsskatt påförs den som äger en fastighet den 1 januari vilket medför att hela skatteskulden bokas upp då. Ska tillämpas för räkenskapsår som börjar 17 juni 2014 eller senare. Tolkningen har i nuläget begränsad påverkan på Systembolagets finansiella rapporter.

Standarder, ändringar och tolkningar som trätt i kraft 2014 som sannolikt inte kommer påverka redovisningen

IFRS 10 Koncernredovisning

Standarden behandlar upprättandet av koncernredovisning och reglerna kring hur ett företag ska gå tillväga för att avgöra om bestämmande inflytande föreligger. Systembolaget upprättar inte koncernredovisning sedan 1 januari 2012.

IAS 32 Kvittning av finansiella tillgångar och finansiella skulder – tillägg

Finansiella tillgångar och finansiella skulder i balansräkningen får endast kvittas om det finns en legal rätt att kvitta beloppen samt avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera både tillgången och skulden.

Kommande standarder, ändringar och tolkningar, 2015 eller senare som påverkar eller kan komma att påverka redovisningen

Annual Improvements to IFRSs 2010 – 2012 samt 2011 – 2013

Smärre ändringar och förtydligande av 9 standarder där bland annat ändringar i IFRS 13 Värdering till verkligt värde, IAS 16 Materiella anläggningstillgångar och IAS 38 Immateriella tillgångar kan komma att påverka redovisningen. Ska tillämpas från och med räkenskapsår som börjar 1 juli 2014 eller senare.

Annual Improvements to IFRSs 2012 – 2014 (ännu inte godkänd av EU)

Smärre ändringar och förtydligande av 4 standarder där bland annat ändringar i IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för

försäljning och avvecklade verksamheter, IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar och IAS 34 Delårsrapportering kan komma att påverka redovisningen. Ska tillämpas från och med räkenskapsår som börjar 1 januari 2016 eller senare.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers (ännu inte godkänd av EU)

Standarden behandlar redovisningen av intäkter från kontrakt och från försäljning av vissa icke-finansiella tillgångar. Den kommer att ersätta IAS 11 Entreprenadavtal och IAS 18 Intäkter samt tillhörande tolkningar. Standarden ska tillämpas från 2017 men är ännu inte godkänd av EU. Systembolaget har ännu inte utvärderat den nya standarden men bedömer preliminärt att den kommer att ha begränsad påverkan på Systembolagets redovisning.

IFRS 9 Financial instruments (ännu inte godkänd av EU)

Standarden kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den innehåller regler för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder, nedskrivning av finansiella instrument och säkringsredovisning. Standarden ska tillämpas från 2018 men är ännu inte godkänd av EU. Systembolaget utreder för närvarande effekten av den nya standarden.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Systembolaget gör uppskattningar och antaganden om framtiden baserade på den senaste tillgängliga och tillförlitliga informationen samt utifrån historiska erfarenheter. Ändrade förutsättningar kan medföra justeringar i de redovisade beloppen för tillgångar och skulder i kommande räkenskapsår. Detta följer av att de faktiska utfallen kan skilja sig från de redovisade beloppen.

Viktiga bedömningar

Vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper gör företagsledningen olika bedömningar som kan ha en påverkan på de redovisade beloppen i resultat- och balansräkningen. De risker Systembolaget bedömt föreligger finns beskrivna under Risker och osäkerhetsfaktorer.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder som är uttryckta i utländska valutor redovisas i balansräkningen omräknade till den kurs som gäller på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppkommer vid omräkningen redovisas i resultaträkningen.

Segmentrapportering

En rörelsegren är en redovisningsmässigt identifierbar del av företaget som tillhandahåller produkter eller tjänster som är utsatta för risker och möjligheter som skiljer sig från vad som gäller för andra rörelsegrenar. Geografiska områden tillhandahåller produkter eller tjänster inom en ekonomisk miljö som är utsatt för risker och möjligheter som skiljer sig från vad som gäller för andra ekonomiska miljöer.

Systembolaget är verksam inom en rörelsegren och en geografisk marknad varför någon segmentrapportering inte är aktuell.

Intäktsredovisning

Systembolaget har enligt alkohollagen monopol på detaljhandelsförsäljning av alkoholhaltiga drycker i Sverige. Ensamrätten har ett socialpolitiskt syfte och innebär att alkoholens tillgänglighet begränsas. Mot denna bakgrund redovisas Systembolagets detaljhandelsförsäljning som huvudverksamhet. Övrig verksamhet – vilken inte är kritisk för Systembolagets detaljhandelsverksamhet och vilken skulle kunna bedrivas av annan näringsidkare – särredovisas (enligt krav i ägardirektivet) och betraktas som rörelsefrämmande. Klassificeringen har bedömts ge den mest rättvisande bilden av Systembolagets huvudverksamhet.

Intäkter redovisas när de kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och när det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget. Intäkter värderas till det verkliga värdet av sålda varor och tjänster exklusive mervärdesskatt.

Intäkter genereras i allt väsentligt av försäljning av drycker till konsument. Försäljningen redovisas som intäkt i samband med att varan säljs till kund. Försäljningen betalas kontant eller med kreditkort.

Ränteintäkter intäktsredovisas över en relevant period med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som exakt diskonterar de uppskattade framtida kassaflödena under det finansiella instrumentets förväntade löptid till instrumentets redovisade värde.

Statliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att företaget kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget.

Bidrag som avses täcka kostnader, i Systembolagets fall lönebidragskostnader av mindre värde, netto redovisas i resultaträkningen över personalkostnader.

Kostnadsredovisning

Resultaträkningen är uppställd i funktionsindeldad form, vilket innebär att kostnaderna klassificeras utifrån deras funktion.

Kostnad för sålda varor avser i huvudsak inköp av handelsvaror. Försäljningskostnader innehåller kostnader för butiksverksamheten, till största delen bestående av personal- och lokalkostnader. Administrationskostnader innehåller kostnader för centrala administrativa stabsfunktioner på huvudkontoret.

Leasing

Leasingavtal, där uthyraren i allt väsentligt behåller de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet klassificeras som operationell leasing. Företaget innehar till absolut största delen enbart operationella leasingavtal.

Leasetagare

Företaget har tecknat leasingavtal som i allt väsentligt avser lokalhyror. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden, vilket är den period Systembolaget har avtalat för att leasa en tillgång.

Inkomstskatt

Redovisad skatt utgörs av det sammanlagda beloppet av aktuell och uppskjuten skatt bestämt utifrån periodens resultat. Aktuell skatt är den skatt som ska betalas eller erhållas under den aktuella perioden inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt är den skatt som beräknas på det skattepliktiga resultatet för en period inklusive justeringar av aktuell skatt för tidigare perioder. Aktuell skatt beräknas och värderas utifrån de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjuten skatt beräknas utifrån balansräkningsmetoden varvid temporära skillnader, det vill säga skillnader mellan tillgångars och skulders redovisade och skattemässiga värden, ger upphov till uppskjutna skatteskulder eller skattefordringar. Uppskjuten skatteskuld beräknas på samtliga skattemässiga temporära skillnader medan uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas, mot vilka de temporära skillnaderna kan nyttjas.

Uppskjuten skatt beräknas och värderas med tillämpning av de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller aviserade per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda skattefordran realiserar eller skatteskulden regleras. Skattesatsen uppgår till 22 procent från och med 1 januari 2013.

Per varje balansdag omprövas det redovisade värdet på de uppskjutna skattefordringarna och det reduceras i den mån det inte längre är sannolikt att tillräckliga stora skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga. I den mån det senare bedöms som sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas tillgängliga återförs reduktionen.

Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen förutom skatteeffekt som hänför sig till transaktioner eller händelser som redovisas direkt mot eget kapital, vilken redovisas i eget kapital.

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning särredovisas inte uppskjuten skatteskuld i juridisk person utan redovisas som en del av de obeskattade reserver de är hänförliga till. Obeskattade reserver redovisas i balansräkningen och förändringen redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Upplysningar om närstående

Som närstående definierar Systembolaget koncernbolag, pensionsstiftelser, statliga bolag där staten har det bestämmande inflytandet samt ledande befattningshavare, styrelseledamöter och nära familjemedlemmar till dessa personer. Systembolaget tillämpar IAS 24, Upplysning om närstående, vilket innebär att upplysningar om statliga bolag, där staten har det bestämmande inflytandet inte behöver lämnas, utom då värdet på transaktioner är väsentligt.

Upplysning lämnas då transaktioner med en närstående har skett, oavsett om ersättning utgår eller inte. Med transaktioner avses överföring av resurser, tjänster eller förpliktelser. Transaktioner med närstående sker till marknadsmässiga villkor.

Materiella anläggningstillgångar

En materiell anläggningstillgång redovisas som en tillgång i balansräkningen när anskaffningsvärdet kan beräknas tillförlitligt och när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som är förknippade med tillgången kommer att tillfalla Systembolaget.

Materiella anläggningstillgångar värderas enligt anskaffningsvärdemetoden till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Utgifter för förbättring av tillgångarnas prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll kostnadsförs löpande.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling redovisas som en immateriell tillgång när följande kriterier är uppfyllda:

- . den immateriella tillgången är identifierbar,
- . Systembolaget har kontroll över tillgången,
- . tillgången tillför framtida ekonomiska fördelar samt,
- . tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas tillförlitligt.

Det redovisade värdet inkluderar utgifter för inköp av tjänster och material. Immateriella tillgångar värderas enligt anskaffningsvärdemetoden till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

De utgifter som inte uppfyller kriterierna ovan kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar skrivs av linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilket är den period som Systembolaget förväntar sig att utnyttja tillgången för dess ändamål. Avskrivningar baseras på anskaffningsvärden efter avdrag för eventuella restvärden. Avskrivningarna baseras på nedanstående nyttjandeperioder:

Tillgång	Nyttjandeperiod
Byggnader	17–33 år
Maskiner och inventarier	3–5 år
Ombyggnation i butik	7 år
Immateriella tillgångar	5 år

Förbättringsutgifter i annans fastighet skrivs av på mellan 7 och 20 år. Inga avskrivningar görs på mark.

Per varje balansdag sker en omprövning av respektive tillgångs restvärde och nyttjandeperiod och justeringar görs vid behov.

Nedskrivningar

Per varje balansdag sker en bedömning om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov av redovisade värden. Om det finns sådana indikationer beräknas tillgångens återvinningsvärde, vilket är det högre av det verkliga värdet minus försäljningskostnader och tillgångens nyttjandevärde, det vill säga nuvärdet av de uppskattade framtida kassaflödena som tillgången förväntas generera. Nedskrivning görs när det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet för en tillgång och den kostnadsförs omedelbart i resultaträkningen.

Per varje balansdag fastställs även ifall det finns indikation på att en tidigare nedskrivning, helt eller delvis, inte längre är motiverad och i sådana fall beräknas tillgångens återvinningsvärde och återföring sker. Återföringen ökar tillgångens redovisade värde. Det redovisade värdet får inte överstiga det värde som hade redovisats, efter avskrivningar, ifall en nedskrivning aldrig hade gjorts.

Ersättningar till anställda

Ersättning i form av lön och pension redovisas som rörelsekostnad under den period när den anställda utför de tjänster som ersättningen avser. Kostnaden klassificeras som försäljnings- eller administrationskostnad beroende på den anställdes arbetsuppgift.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Företaget har kollektivavtalade förmånsbestämda pensionsplaner, vilket innebär att företaget har en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande anställda samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Den aktuariella risken är att ersättningarna kommer att kosta mer än förväntat och investeringsrisken är risken att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna.

Under 2014 har Systembolaget och de fackliga parterna träffat överenskommelse om att anställda med mer än fem år kvar till pension från och med den 1 november omfattas av den kollektivavtalade ITP-planen. Eftersom historiskt intjänade förmåner för de anställda konverterats till en ITP-förmån värderas delar av pensionsskulden med PRI:s försäkringstekniska grunder istället för med trygghandgrunder enligt Finansinspektionens föreskrifter. Skillnaden i värderingsgrunder innebär att pensionsskulden har minskat.

Pensioner till anställda som har gått i pension och till före detta anställda (livränteinnehavare) är försäkrade av KPA Pensionsförsäkring AB. De förmånsbestämda pensionsplanerna för anställda tryggas främst i pensionsstiftelse, men också genom avsättningar i balansräkningen och till liten del genom försäkringspremier.

Moderbolagets pensionsåtaganden redovisas och beräknas enligt Tryggandelagen och föreskrifter från Finansinspektionen samt

enligt PRI:s grunder. Tillämpning av Tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt.

De avsättningar som redovisas i moderbolagets balansräkning avser antastbara pensionsåtaganden, det vill säga de är villkorade av framtida anställning. De omfattas inte av Tryggandelagen och får därmed inte tryggas i pensionsstiftelser och inte heller redovisas i balansräkningen under rubriken avsatt till pensioner. De redovisas istället under posten ”Långfristiga avsättningar”.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

I företaget finns även avgiftsbestämda pensionsplaner. I avgiftsbestämda pensionsplaner är företagets förpliktelse begränsad till det belopp företaget har accepterat att bidra med, vilket medför att den anställde bär den aktuella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad under den period den anställde tjänstgör i företaget.

Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägning redovisas när Systembolaget är förpliktigt att antingen avsluta en anställning före den normala tidpunkten, enligt en detaljerad formell plan utan realistisk möjlighet till återkallande, eller lämna ersättningar i samband med erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång.

Finansiella instrument

Finansiella instrument utgörs av varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag respektive en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Dessa omfattas bland annat av likvida medel, kundfordringar, leverantörsskulder och finansiella placeringar.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

Finansiella instrument, det vill säga finansiella tillgångar och finansiella skulder, redovisas i balansräkningen när Systembolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas helt eller delvis bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphör eller när i stort sett samtliga risker och fördelar som är förknippade med ägandet av finansiella tillgången överförs.

Finansiella skulder tas helt eller delvis bort från balansräkningen när finansiella skulden utsläcks, det vill säga när förpliktelsen fullgörs, annulleras eller upphör.

Värdering

När finansiella instrument redovisas första gången värderas de till verkligt värde. För de finansiella instrument som inte tillhör kategorin finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen läggs transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärvet av den finansiella tillgången eller skulden till det verkliga värdet.

För de finansiella tillgångar som är klassificerade i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen och finansiella tillgångar som kan säljas, tillämpas likviditetsredovisning. För övriga kategorier av finansiella tillgångar och skulder tillämpas affärsdagsredovisning.

Efterföljande värdering sker antingen till verkligt värde eller till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden. Vilken värderingsmetod som används avgörs av vilken kategori respektive instrument tillhör. Verkligt värde är det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållas vid försäljning av en tillgång eller betalas vid överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer.

Upplupet anskaffningsvärde är anskaffningsvärdet efter avdrag för återbetalning av nominella belopp och nedsättning på grund av nedskrivning samt efter avdrag eller tillägg för ackumulerade avskrivningar. Per varje balansdag sker en nedskrivningsprövning, vilket innebär en bedömning av om det finns objektiva belägg som visar på att ett nedskrivningsbehov föreligger. Nedskrivningen beräknas som skillnaden mellan det redovisade värdet och nuvärdet av uppskattade kassaflöden och redovisas i resultaträkningen.

Klassificering

Finansiella instrument klassificeras enligt tabellen nedan. Företaget klassificerar sina finansiella instrument i någon av kategorierna lånefordringar och kundfordringar, finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen eller finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde, vilka beskrivs nedan. Klassificeringen sker utifrån i vilket syfte instrumentet har förvärvats.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen har två undergrupper. Det är finansiella tillgångar som innehas för handel och finansiella tillgångar som vid första redovisningstillfället identifierats som ett instrument värderat till verkligt värde via resultaträkningen. En finansiell tillgång klassificeras i denna kategori om den förvärvats för att

avyttras på kort sikt eller om företagsledningen klassificerar den som sådan. Resterande finansiella tillgångar identifieras i denna kategori vid första redovisningstillfället.

Värdet förändring i finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas i resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Lånefordringar och kundfordringar värderas vid efterföljande värdering till upplupet anskaffningsvärde genom användandet av effektivräntemetoden.

Värdet förändring för lånefordringar och kundfordringar redovisas i resultaträkningen när den finansiella tillgången tas bort från balansräkningen, vid nedskrivning samt genom periodisering.

I kategorin återfinns kundfordringar och övriga fordringar, vilka redovisas i balansräkningen när fakturan har skickats. Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

I kategorin återfinns leverantörsskulder, vilka redovisas i balansräkningen då motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet att betala föreligger, även om faktura inte har mottagits. Finansiella skulder värderas löpande efter första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde med tillämpande av effektivräntemetoden.

Likvida medel

Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid på högst 90 dagar från anskaffningstidpunkten, vilka lätt kan omvandlas till ett känt belopp och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Nettovinst och nettoförlust

Resultat av finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde i resultaträkningen redovisas i finansnettot. Resultat av finansiella tillgångar och skulder som redovisas till upplupet anskaffningsvärde redovisas i resultaträkningen när tillgången eller skulden tas bort från balansräkningen eller skrivs ned.

Varulager

Värdering av varulagret har skett till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet beräknas med tillämpning av först in, först ut-metoden (FIFU) och nettoförsäljningsvärde är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för hänförliga försäljningskostnader. Varulagret består av handelsvaror.

Det redovisade värdet på varor i lager som säljs kostnadsförs i den period motsvarande intäkt redovisas. Justeringar av varor i lager till nettoförsäljningsvärde och förluster på varor i lager redovisas i resultaträkningen i den period då justeringen eller förlusten uppstår.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

En anläggningstillgång eller en avyttringsgrupp klassificeras som innehav för försäljning om dess redovisade värde huvudsakligen kommer att återvinnas genom försäljning och inte genom fortlöpande användning. För att klassificeras som en tillgång som innehas för försäljning måste tillgången vara tillgänglig för omedelbar försäljning i nuvarande skick samt att det måste vara mycket sannolikt att försäljning kommer att ske.

En anläggningstillgång eller avyttringsgrupp ska omklassificeras när en bedömning har gjorts att försäljningen är högst sannolik, vilket innebär att beslut ska ha tagits på ledningsnivå, det ska finnas ett aktivt program för att slutföra försäljningen, försäljningspriset ska ligga på en rimlig nivå i förhållande till verkligt värde och försäljningen ska normalt ske inom ett år från det att beslut fattats.

Anläggningstillgången eller avyttringsgruppen värderas till det lägsta av det redovisade värdet och det verkliga värdet med avdrag för försäljningskostnader. Tillgångar och skulder hänförliga till anläggningstillgången särredovisas i balansräkningen. Avskrivningar görs ej på en anläggningstillgång så länge som att den innehas för försäljning.

Avsättningar

En avsättning definieras som en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt eller belopp. Avsättningar redovisas i balansräkningen när företaget har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse och när det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt att beloppet kan uppskattas tillförlitligt. Avsättningar värderas till det belopp som är den bästa uppskattningen av det belopp som på balansdagen krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen. När effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig nuvärdesberäknas de förväntade framtida kassaflödena. Per varje balansdag omprövas avsättningar och vid behov justeras de för att återspegla den aktuella bästa

uppskattningen.

Värdering av finansiella tillgångar och skulder

Typer	Kategori	Värdering
Finansiella tillgångar		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde
Andra långfristiga fordringar	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Kundfordringar och upplupna intäkter	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde
Kortfristiga placeringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde
Likvida medel	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Verkligt värde
Finansiella skulder		
Leverantörsskulder och upplupna kostnader	Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Upplupet anskaffningsvärde

Eventualförpliktelser/ansvarförbindelser

Eventualförpliktelse/ansvarförbindelse redovisas när det finns en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, när det finns en befintlig förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att utflöde av resurser kommer att krävas eller att förpliktelsens storlek inte kan beräknas tillräckligt tillförlitligt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen uppvisar de in- och utbetalningar hänförliga till den löpande verksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten, som har skett under perioden.

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden, vilket innebär att resultatet justeras för:

- transaktioner som inte har medfört in- eller utbetalningar,
- upplupna eller förutbetalda poster som avser tidigare eller kommande perioder samt
- eventuella intäkter och kostnader där kassaflödeseffekterna är hänförliga till investerings- eller finansieringsverksamheten.

Händelser efter balansdagen

Händelser efter balansdagen definieras som händelser som inträffar under perioden från balansdagen till dagen när de finansiella rapporterna godkänns för utfärdande.

Systembolaget justerar beloppen i de finansiella rapporterna på styrelsens inrådan för händelser, positiva eller negativa, som bekräftar förhållanden som förelåg på balansdagen. Om det däremot inträffar händelser som indikerar förhållanden som uppstod efter balansdagen justeras inte de finansiella rapporterna. Däremot lämnas upplysning om de händelser som är så väsentliga att ett utelämnande av uppgiften skulle kunna påverka de ekonomiska beslut användare fattar på grundval av de finansiella rapporterna.

Not 2 - Nettoomsättning

- [1](#)
- [2](#)
- [3](#)
- [4](#)
- [5](#)
- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- ...
- [23](#)

Not 2 - Nettoomsättning

Intäktslag	2014	2013
Drycker		
Sprit	5 335	5 402
Vin	13 879	13 452
Starköl	6 272	5 951
Cider och blanddrycker	692	674
Alkoholfritt	129	111
Summa drycker	26 307	25 590
Övriga varor och tjänster	124	119
Summa	26 431	25 709

Nettoomsättning utgör främst Systembolagets detaljhandelsförsäljning. Bland övriga varor och tjänster ingår bland annat Systembolagets försäljning av presentartiklar, statistik samt laboratorietjänster.

Not 3 - Leasing

- [1](#)
- [2](#)
- [3](#)
- [4](#)
- [5](#)
- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- ...
- [23](#)

Not 3 - Leasing

Operationell leasegivare		
Förfallotidpunkt	2014	2013
Framtida minimileaseavgifter		
Inom ett år	2	2
Senare än ett år men inom fem år	5	5
Om fem år eller mer	1	3
Summa	8	10

Intäkter för operationell leasing uppgår till 2 (2) MSEK och utgörs av hyresintäkter.

Operationell leasetagare		
Förfallotidpunkt	2014	2013
Framtida minimileaseavgifter		
Inom ett år	492	499
Senare än ett år men inom fem år	1 044	1 018
Om fem år eller mer	200	164
Summa	1 736	1 681

Systembolaget har tecknat leasingavtal som i allt väsentligt avser lokalhyror. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden, vilket är den period Systembolaget har avtalat för att leasa en tillgång. Systembolaget har ingen strategi att själv äga butikslokaler och förhandlar därför inte in villkor för förvärv av objektet. Systembolagets samtliga 431 hyresavtal är individuella avtal mellan Systembolaget och berörd fastighetsägare. Den vanligaste hyrestiden är 7 till 10 år med möjlighet till förlängning. Hyreskostnaden regleras i en vid avtalets tecknande angiven hyreskostnad per år för den beskrivna ytan och med en indexklausul som reglerar hyreskostnadens utveckling i relation till en allmän kostnadsökning. Variabla avgifter såsom elförbrukning sker i de flesta fall via egen mätare i den hyrda lokalen. För avgifter som fastighetsskatt betalar Systembolaget för den andel av ytan som kontraktet avser.

Årets kostnad för operationell leasing uppgår till 511 (494) MSEK.

Not 4 - Försäljnings- och administrationskostnader

1
2
3
4
5
6
7
8
9
...
23

Not 4 - Försäljnings- och administrationskostnader

Systembolaget upprättar funktionsindelad resultaträkning. Nedan sammanfattas uppdelningen av olika kostnader fördelat på respektive funktion.

Försäljningskostnader	2014	2013
Personalkostnader	1 393	1 521
Avskrivningar	236	259
Övriga kostnader	820	827
Summa	2 449	2 607
Administrationskostnader	2014	2013
Personalkostnader	159	191
Avskrivningar	7	8
Övriga kostnader	403	343
Summa	569	542

I personalkostnader 2013 ingår en ökad pensionskostnad till följd av den av Finansinspektionen sänkta diskonteringsräntan.

Ingen forsknings- eller utvecklingsverksamhet har bedrivits.

Arvode och kostnadsersättning till revisionsföretag

Arvode och kostnadsersättning till revisionsföretag ingår i administrationskostnader.

Revisionsföretag	2014	2013
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag	2	2
Revision utöver lagstadgat uppdrag	0	1
Skatterådgivning	—	0
Övriga tjänster	0	0
Riksrevisionen		
Revision utanför uppdraget	—	0
Summa	2	3

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisning och bokföring samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt liknande arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra. Revision utanför uppdraget avser främst verifiering av hållbarhetsredovisning.

Not 5 - Medarbetare

1
2
3
4
5
6

[7](#)
[8](#)
[9](#)
 ...
[23](#)

Not 5 - Medarbetare

Löner och andra ersättningar	2014	2013
Löner och ersättningar	1 153	1 091
Sociala kostnader inklusive pensioner	352	586
Summa	1 505	1 677

Upplysningar om pensioner, se Not 19 Pensioner.

Löner och andra ersättningar till styrelse, VD och övriga anställda	2014			2013		
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt	Styrelse och VD	Övriga anställda	Totalt
Totalt Systembolaget AB	5	1 148	1 153	5	1 086	1 091

Principer för ersättning till styrelse

Till styrelsens ordförande, vice ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämans beslut, vilket innebär ett arvode till styrelsens ordförande på 230 (230) TSEK från och med 25 april 2014 och till ledamot på 100 (100) TSEK. Ingen pensionsersättning utgår till styrelsens ledamöter. Arvode utbetalas månadsvis och justeras årligen 1 maj. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Arvode har utgått till de styrelseledamöter som sitter i revisionsutskottet med 40 TSEK per kalenderår till ordförande samt med 30 TSEK per kalenderår till ledamöter.

Ersättningar till styrelse (TSEK)	2014					2013			
	Invald/ tillsatt	Styrelse- arvode	Utskotts- arvode	Övriga förmåner	Summa	Styrelse- arvode	Utskotts- arvode	Övriga förmåner	Summa
Kenneth Bengtsson, styrelsens ordförande fr o m 25/4-14	2014	153	—	—	153	—	—	—	—
Cecilia Schelin Seidegård, styrelsens ordförande t o m 25/4-14	2008	77	—	—	77	223	—	5	228
Kerstin Wigzell, ledamot	2009	100	30	—	130	100	30	—	130
Carl B Hamilton, ledamot	2007	100	—	—	100	100	—	—	100
Thord Andersson, ledamot	2011	131	39	—	170	100	30	—	130
Mona Sahlin, ledamot	2012	100	—	—	100	100	—	—	100
Crister Fritzon, ledamot	2012	100	40	—	140	100	40	—	140
Håkan Leifman, ledamot fr o m 25/4-14	2014	67	—	—	67	—	—	—	—
Pia Fagerström, ledamot fr o m 25/4-14	2014	—	—	—	—	—	—	—	—
Viveca Bergstedt Sten, ledamot fr o m 25/4-14	2014	67	—	—	67	—	—	—	—
Sven Andréasson, ledamot t o m 25/4-14	2007	33	—	—	33	100	—	—	100
Johan Gernandt, ledamot t o m 25/4-14	2007	33	—	—	33	100	—	—	100
Summa styrelse		961	109	—	1 070	923	100	5	1 028

Ersättning till Thord Andersson 2014 inkluderar sociala avgifter då dessa faktureras från eget bolag.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Regeringen fattade den 20 april 2009 beslut om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande.

Systembolaget följer i allt väsentligt de nya fastslagna riktlinjerna för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande.

Med anledning av de nya riktlinjerna har pensionsåldern omförhandlats för tre befattningshavare från 61 år till 62 år. En befattningshavare har sedan tidigare förmånsbaserat avtal med pensionsålder 60 år. Detta avtal har redan en gång tidigare omförhandlats, år 2003. Vid den omförhandlingen lästes den pensionsmedförande lönen genom att den fastställdes till visst antal inkomstbasbelopp. Utifrån att befattningshavarna arbetat länge inom företaget, att villkoren redan omförhandlats en gång tidigare och att det inte ansågs finnas någon företagsekonomisk grund till

omförhandling lämnades dessa avtal orörda. VD:s anställningsvillkor följer riktlinjerna, och pensionsvillkoren är i sin helhet premiebestämda.

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pension. Någon rörlig bonusbaserad ersättning utgår ej, ej heller några ersättningar i form av finansiella instrument eller dylikt.

Ersättningar till ledande befattningshavare 2014 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Konsultarvode	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/ Avgångsbolag) ersättning	
							6 mån	12 mån
Magdalena Gerger, vd	2009	4 099	92	1 279	—	5 470	6 mån	12 mån
Mikael Wallteg, vice vd, försäljningsdirektör	2001	2 177	93	0	—	2 270	6 mån	18 mån
Marie Nygren, vice vd, kommunikations- och inköpsdirektör	2007	2 437	99	0	—	2 536	6 mån	6 mån
Håkan Johansson, etableringsdirektör	2008	4 189	107	0	—	4 296	6 mån	18 mån
Tobias Frohm, HR-direktör	2011	1 680	127	0	—	1 807	6 mån	6 mån
Ulrika Bennich, ekonomidirektör t o m 16/6-14	2011	578	40	231	—	849	6 mån	18 mån
Lars Granlöf, tf ekonomidirektör	2013	—	—	—	3 029	3 029	—	—
Malin Sandquist, chefsjurist	2012	1 664	61	123	—	1 848	6 mån	6 mån
Mattias Forsberg, IT-direktör	2011	1 760	113	9	—	1 882	6 mån	6 mån
Summa ledande befattningshavare		18 584	732	1 642	3 029	23 987		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2014		19 654	732	1 642	3 029	25 057		

Som framgår nedan under Villkor i avtal om pension har Systembolaget under året bytt pensionsplan. Effekten av detta byte har inneburit att 2014 års pensionsintjänande för vissa ledande befattningshavare inte medfört någon pensionskostnad för företaget.

Håkan Johansson har erhållit en avgångsersättning på totalt 2 796 TSEK som utbetalas under 2015–2017.

Ekonomidirektör Ulrika Bennich har varit sjukskriven under 2014. Som ersättare för Ulrika anlätades en interimchef från ett förmedlingsföretag dit 1 368 TSEK utbetalats för årets första fem månader varav 1 080 TSEK gått till av tf ekonomidirektör helägt företag. Från 1 juni 2014 tecknades avtal direkt med det av tf ekonomidirektören helägda företaget. I samband med att Ulrika Bennich i juni 2014 lämnade posten som ekonomidirektör och övergick till tjänst inom VD staben omförhandlades avgångsersättningen till 18 månader. I övrigt gäller samma anställningsvillkor som i tidigare befattning.

Ersättningar till ledande befattningshavare 2013 (TSEK)	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Konsultarvode	Summa	Uppsägningstid (arbetstagare/ Avgångsbolag) ersättning	
							6 mån	12 mån
Magdalena Gerger, vd	2009	3 481	87	1 050	—	4 618	6 mån	12 mån
Mikael Wallteg, vice vd, försäljningsdirektör	2001	2 094	93	1 023	—	3 210	6 mån	18 mån
Marie Nygren, vice vd, kommunikations- och inköpsdirektör	2007	2 461	99	660	—	3 220	6 mån	6 mån
Håkan Johansson, etableringsdirektör	2008	1 352	106	761	—	2 219	6 mån	18 mån
Tobias Frohm, HR-direktör	2011	1 498	112	491	—	2 101	6 mån	6 mån
Ulrika Bennich, ekonomidirektör	2011	1 446	91	501	—	2 038	6 mån	6 mån
Lars Granlöf, tf ekonomidirektör fr o m 3/6-13	2013	—	—	—	1 730	1 730	—	—
Malin Sandquist, chefsjurist	2012	1 563	38	477	—	2 078	6 mån	6 mån
Mattias Forsberg, IT-direktör	2011	1 688	115	470	—	2 273	6 mån	6 mån
Summa ledande befattningshavare		15 583	741	5 433	1 730	23 487		
Summa styrelse och ledande befattningshavare 2013		16 606	746	5 433	1 730	24 515		

Ulrika Bennich har varit sjukskriven delar av året. Ett konsultarvode om 1 730 TSEK har utbetalats till ett förmedlingsföretag, som i sin tur erlagt 1 356 TSEK till av tf ekonomidirektör helägt företag.

Övriga förmåner avser i huvudsak tjänstebilförmån. VD och företagsledning uppbär inte bonus eller bostadsförmån.

Utöver ovanstående redovisade belopp har ersättning för traktamente betalats ut enligt gällande regelverk.

Vid uppsägning från bolagets sida gäller – såsom ersättning för att avtalet inte omfattas av lagen om anställningsskydd – en

avgångsersättning för ledande befattningshavare utom vd, baserad på åldern vid anställningens upphörande att utbetalas månatligen i efterskott:

- 6 fasta månadslöner om åldern understiger 50 år
- 12 fasta månadslöner om åldern är mellan 50 år och 56 år
- 18 fasta månadslöner om åldern överstiger 56 år

För de i företagsledningen som tillsatts efter 1 januari 2003 utgår ingen avgångsersättning efter 62 års ålder.

Villkoren i avtal om pension

Under 2014 har Systembolaget och de fackliga parterna träffat överenskommelse om att anställda med mer än fem år kvar till pension från och med den 1 november omfattas av den kollektivavtalade ITP-planen. Det innebär att anställda födda 1979 och senare omfattas av ITP 1. Det är en premiebestämd pensionslösning som betalas från och med 25 års ålder. Anställda med mer än fem år kvar till pension och som är födda 1978 och tidigare omfattas av förmånsbestämd ITP 2. Även historiskt intjänad ålderspension omfattas av ITP 2. Anställda som vid bytet av pensionsplan hade mindre än fem år kvar till pensionen omfattas fortfarande av Systembolagets förmånsbestämda pensionslösningen PA 91.

Lokalvårdare är försäkrade hos AMF Pension.

De anställda i dotterbolaget IQ-initiativet AB omfattas av en kollektivavtalad pensionsplan hos Alecta.

Pensionärer och tidigare anställda flyttas inte över till ITP utan omfattas av Systembolagets pensionslösning PA 91 och är försäkrade av KPA Pensionsförsäkring AB.

Verkställande direktör

Pensionsålder för vd är 62 år. Pensionen är premiebaserad. Premien beräknas med 30 (30) procent av den fasta månadslönen multiplicerad med 12,3. Pension från Systembolagets kollektivavtalade pensionsavtal utgår ej.

Vice vd

Pensionsålder för vice vd Mikael Wallteg är 60 år. Ålderspension utges till 65 års ålder med 70 procent av pensionsmedförande lön, dock högst med 70 procent av 30 inkomstbasbelopp. Pensionsmedförande lön är den fasta månadslönen multiplicerad med 12,3. Vice vd erhåller därutöver en premiebaserad pension med en premie på 20 procent av lönedelar över 30 inkomstbasbelopp. Från 65 års ålder utbetalas pension enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän inklusive den kompletterande pensionen, Kåpan.

Vice vd Marie Nygren följer villkoren nedan för "Företagsledning tillsatta efter 1 januari 2003".

Företagsledning tillsatta före 1 januari 2003

Pensionsålder är 60 år. Ålderspension utges till 65 års ålder med 70 procent av pensionsmedförande lön. Pensionsmedförande lön baseras på den fasta månadslönen per den 1 juli 2002 multiplicerad med 12,3 och uttrycks i antal inkomstbasbelopp. Från 65 års ålder utbetalas pension enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän inklusive den kompletterande pensionen, Kåpan.

Företagsledning tillsatta efter 1 januari 2003

Ordinarie pensionsålder är 65 år och pension utges enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän. Därutöver erhåller befattningshavare en premiebaserad pension med en premie på 10, 16 respektive 19 procent av pensionsmedförande månadslön, vilken definieras som fast månadslön multiplicerad med 12. Avsikten med den premiebaserade pensionen är att möjliggöra pensionsavgång före 65 års ålder. Från 65 års ålder utbetalas även den kompletterande pensionen, Kåpan.

Anställda utöver företagsledning

Den normala pensionsåldern är 65 år och pension utges enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan för tjänstemän. Butikschefer samt enhetschefer vid huvudkontoret har enligt särskild överenskommelse möjlighet att avgå med pension från och med 63 års ålder.

Medelantal anställda och könsfördelning

Medelantal och könsfördelning, (%)	2014			2013		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Totalt Systembolaget AB	2 107 (63)	1 240 (37)	3 347	2 083 (64)	1 197 (36)	3 280
	2014			2013		

Styrelse och företagsledning, (%)	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Styrelse	4 (44)	5 (56)	9	3 (38)	5 (62)	8
Företagsledning*	3,5 (41)	5 (59)	8,5	4 (50)	4 (50)	8
Totalt i styrelse och företagsledning	7,5 (43)	10 (57)	17,5	7 (44)	9 (56)	16

* En person har under 2014 varit heltidssjukskriven och ersättningsrekrytering påbörjades vid halvårsskiftet.

I butikerna, (%)	Butikschefer		Övriga butiksanställda, heltid		Övriga butiksanställda, deltid		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Kvinnor	225 (54)	221 (54)	202 (47)	207 (49)	1 466 (68)	1 461 (69)	1 893 (63)	1 889 (64)
Män	192 (46)	191 (46)	226 (53)	218 (51)	677 (32)	647 (31)	1 095 (37)	1 056 (36)
Totalt i butikerna	417 (14)	412 (14)	428 (14)	425 (14)	2 143 (72)	2 108 (72)	2 988	2 945

På huvudkontoret, (%)	Chefer		Övriga anställda		Totalt		
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	
Kvinnor		33 (51)	32 (54)	181 (61)	162 (59)	214 (60)	194 (58)
Män		31 (49)	27 (46)	113 (39)	114 (41)	145 (40)	141 (42)
Totalt på huvudkontoret		64 (18)	59 (18)	294 (82)	276 (82)	359	335

Not 6 - Övriga rörelseintäkter

- [1](#)
- [3](#)
- [4](#)
- [5](#)
- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- ...
- [23](#)

Not 6 - Övriga rörelseintäkter

	2014	2013
Hysesintäkter	2	2
Övriga rörelseintäkter	4	12
Erhållna skadestånd	0	0
Summa	6	14

I övriga rörelseintäkter 2013 ingår en försäkringsersättning.

Not 7 - Övriga rörelsekostnader

- [1](#)
- [3](#)
- [4](#)
- [5](#)
- [6](#)
- [7](#)
- [8](#)
- [9](#)
- [10](#)
- ...
- [23](#)

Not 7 - Övriga rörelsekostnader

	2014	2013
Resultat vid utrangering av tillgångar	0	0
Summa	0	0

Not 8 - Finansiella intäkter och kostnader

[1](#)
 ...
[5](#)
[6](#)
[7](#)
[8](#)
[9](#)
[10](#)
[11](#)
 ...
[23](#)

Not 8 - Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter	2014	2013
Resultat från andelar i koncernbolag		
Anteiciperad utdelning från AB K14 Näckströmsgatan	—	171
Intäkter från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		
Ränteintäkter från långfristiga fordringar	0	0
Ränteintäkter och värdeförändringar på finansiella placeringar	55	41
Ränteintäkter		
Ränteintäkter från koncernbolag	0	0
Övriga ränteintäkter	2	5
Summa	57	217
Finansiella kostnader	2014	2013
Resultat från andelar i koncernbolag		
Räntekostnader till koncernbolag	0	1
Orealiserade värdeförändringar på finansiella placeringar	—	8
Dröjsmålsräntor	0	0
Övriga räntekostnader	1	0
Summa	1	9

Not 9 - Skatt

[1](#)
 ...
[6](#)
[7](#)
[8](#)
[9](#)
[10](#)
[11](#)
[12](#)
 ...
[23](#)

Not 9 - Skatt

Skatt på årets resultat	2014	2013		
Aktuell skatt	-67	-39		
Aktuell skatt hänförlig till tidigare år	0	0		
Uppskjuten skatt, 22 %	-6	9		
Total redovisad skatt	-73	-30		
	2014		2013	
Skattekostnad och effektiv skattesats	Resultat	%	Resultat	%
Resultat före skatt	324		317	
Nominell skatt	-71	-22,0	-70	-22,0
Skatt hänförlig till tidigare år	0	0,0	0	0,0
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-3	-0,9	-1	-0,3
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter	7	2,2	38	12,0
Skatteeffekt tidigare ej redovisad uppskjuten skattefordran temporära skillnader	-6	-1,9	3	0,9
Redovisad skattekostnad och effektiv skattesats	-73	-22,6	-30	-9,4
Uppskjuten skatt	2014	2013		
Uppskjutna skattefordringar avseende:				
Osäkra kundfordringar	0	0		
Avsättning för pensioner	23	27		
Summa uppskjutna skattefordringar	23	27		
Uppskjutna skatteskulder avseende:				
Avsättning för orealiserade värdeförändringar på finansiella tillgångar	-4	-1		
Summa uppskjutna skatteskulder	-4	-1		
Summa uppskjuten skatt, netto	19	26		

Not 10 - Transaktioner med närstående

1
...
7
8
9
10
11
12
13
...
23

Not 10 - Transaktioner med närstående

Närstående	Försäljning		Inköp		Fordringar		Skulder		Resultat	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
PostNord AB	—	—	47	50	—	—	5	8	—	—
Dotterbolag										
IQ-initiativet AB	0	0	30	25	0	—	5	1	0	0
AB K14 Näckströmsgatan	0	1	29	30	7	178	58	31	13	183
Summa	0	1	106	105	7	178	68	40	13	183

Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan har under året avyttrat innehavet som uppgick till 9 procent i fastigheten Turkiet i Örnsköldsvik.

Transaktioner med ledande befattningshavare och styrelseledamöter

Ersättningar till ledande befattningshavare inklusive vd samt styrelseledamöter beskrivs i not 5 Medarbetare.

Aktier i dotterbolag Koncernbolag	Org. nr	Säte	Antal andelar	Kapital- andel %	Bokfört värde		Eget kapital	
					2014	2013	2014	2013
IQ-initiativet AB	556680-9892	Stockholm	10	100	0,1	0,1	0	0
AB K14 Näckströmsgatan	556741-9238	Stockholm	10	100	0,1	0,1	100	258
Summa					0,2	0,2	100	258
					2014	2013		
Ingående balans, 1 januari					0,2	15,2		
Avyttring under året					—	-15,0		
Utgående balans, 31 december					0,2	0,2		
Systembolaget har erlagt kapitalinsats med 1 000 SEK i nedanstående kommanditbolag:					Organisationsnummer	Säte		
Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm KB					969674-9390	Stockholm		

Not 11 - Immateriella tillgångar

1
...
8
9
10
11
12
13
14
...
23

Not 11 - Immateriella tillgångar

IT-system	2014	2013
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	340	340
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	340	340
Ingående avskrivningar, 1 januari	-269	-245
Årets avskrivningar	-9	-24
Utgående ackumulerade avskrivningar, 31 december	-278	-269
Ingående nedskrivningar, 1 januari	-51	-51
Utgående ackumulerade nedskrivningar, 31 december	-51	-51
Redovisat värde, 31 december	11	20
Kvarstående genomsnittlig avskrivningstid	1,2 år	2,2 år

Tillgångarna består främst av systemstöd till depålager, e-service samt beslutsstödssystem.

Fastställande av eventuellt nedskrivningsbehov av immateriella tillgångar har gjorts enl IAS 36 varvid beräknat återvinningsvärde har jämförts med bokfört värde för respektive tillgång.

Not 12 - Materiella anläggningstillgångar

1
...

[9](#)
[10](#)
[11](#)
[12](#)
[13](#)
[14](#)
[15](#)
 ...
[23](#)

Not 12 - Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar	Byggnader och mark		Inventarier och installationer		Pågående nyanläggningar		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Ingående anskaffningsvärden, 1 januari	66	66	2 368	2 271	45	56	2 479	2 393
Nyanskaffningar	—	—	34	29	96	76	130	105
Avyttringar och utrangeringar	—	—	-112	-19	—	—	-112	-19
Omklassificeringar	—	—	62	87	-62	-87	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden, 31 december	66	66	2 352	2 368	79	45	2 497	2 479
Ingående avskrivningar, 1 januari	-30	-28	-1 719	-1 497	—	—	-1 749	-1 525
Avyttringar och utrangeringar	—	—	112	19	—	—	112	19
Årets avskrivningar	-2	-2	-232	-241	—	—	-234	-243
Utgående ackumulerade avskrivningar, 31 december	-32	-30	-1 839	-1 719	—	—	-1 871	-1 749
Redovisat värde, 31 december	34	36	513	649	79	45	626	730

Not 13 - Finansiella instrument

[1](#)
 ...
[10](#)
[11](#)
[12](#)
[13](#)
[14](#)
[15](#)
[16](#)
 ...
[23](#)

Not 13 - Finansiella instrument

Finansiell riskhantering

Systembolaget utsätts genom sin verksamhet för finansiella risker på placeringar i räntebärande tillgångar så som marknadsrisk, kreditrisk, likviditetsrisk och kassaflödesrisk. Den övergripande finanspolicy, vilken fastställts av styrelsen, syftar till att begränsa de finansiella riskernas ogynnsamma effekter på företagets finansiella resultat och ställning.

Valutarisk

Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valutaexponeringen är begränsad.

Ränterisk

Företagets exponering för ränterisk är i allt väsentligt förknippad med pensionstillgången. Då räntesatsen i denna beräkning följer svenska statliga ränteobligationer bedöms inte ränterisken som väsentlig. Pensionsstiftelsen eftersträvar en placering av

förvaltningstillgångarna som balanserar den risk som värdeutvecklingen av pensionskulden ändå innebär. En viss exponering för ränterisk är förknippad med placeringar i räntebärande tillgångar.

För att styra ränterisken sätts en målduration, samt ett tillåtet intervall där det är tillåtet att fluktuera runt måldurationen. Denna är 2,5 år för placeringsportföljen. Tillåtet intervall för portföljen är +/- 2 år och maximal löptid på enskild tillgång tillåts vara 5 år.

Kreditrisk

Huvuddelen av Systembolagets försäljning sker kontant eller mot kreditkort varför kreditrisken i form av risk för att motparten inte kommer att fullgöra sina åtaganden inte är väsentlig. Den finansiella kreditrisken som uppkommer i placeringsportföljen begränsas genom krav på officiell rating på nya placeringar samt genom limiter per emittent och klass av låntagare.

Placeringsformer är tillåtna inom följande kategorier:

- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska staten, kommuner eller landsting.
- Räntebärande värdepapper emitterade av svenska statsägda bolag där staten har en ägarandel om minst 50 procent.
- Räntebärande värdepapper emitterade av banker, andra företag eller institutioner med lägsta rating Standard & Poor BBB/A-2 eller Moody's Baa2/P-2.

Likviditetsrisk

Systembolaget har en god likviditet och inga räntebärande skulder. Likviditetsrisken bedöms vara låg. Beviljad checkräkningskredit uppgår till 150 MSEK och den är på balansdagen outnyttjad.

Förfallostruktur för ränterisk Förfallotidpunkt	FRN		Obligationer		Totalt	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Inom ett år	101	—	114	81	215	81
Senare än ett år men inom två år	425	288	145	137	570	425
Senare än två år men inom tre år	154	246	141	107	295	353
Senare än tre år men inom fyra år	537	124	90	120	627	244
Senare än fyra år men inom fem år	110	419	246	29	356	448
Summa	1 327	1 077	736	474	2 063	1 551
Effektiv ränta, %	1,28	2,24	2,69	3,63	1,80	2,67

FRN avser värdepapper med rörlig kupongränta. Obligationer avser värdepapper med fast kupongränta.

Resultatpåverkan

Känslighetsanalys för placeringar i räntebärande tillgångar	Förändring	2014	2013
Höjning av marknadsräntan	1%-enhet	-21	-7
Sänkning av marknadsräntan	1%-enhet	21	7

Känslighetsanalysen baseras på bedömningar avseende de marknadsriskerna som företaget är exponerat för per balansdagen.

Andra långfristiga fordringar	2014	2013
Ingående balans, 1 januari	11	12
Tillkommande fordran	1	1
Återlagd kortfristig fordran	1	-1
Överfört till kortfristig fordran	0	0
Årets reglerade fordringar	-1	-1
Utgående balans, 31 december	12	11
Varav andel som förfaller till betalning senare än fem år	1	2
Som säkerhet för fordringarna har erhållits antingen borgen, pantbrev eller bankgaranti med totalt	6	10

Löptidsanalys	Inom 1 mån	1-3 mån	3-12 mån	1-5 år	Summa
Leverantörsskulder	3 452	0	-	-	3 452

Systembolagets leverantörsskuld är som störst per årsskiftet till följd av jul- och nyårsförsäljningen.

Verkligt värde på finansiella instrument

Företaget bedömer att det inte är några väsentliga skillnader mellan redovisat värde och verkligt värde. För kundfordringar,

leverantörsskulder, övriga kortfristiga fordringar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde är löptiden kort och därför överensstämmer i stort sett verkligt värde med redovisat värde. Företaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga avtal som möjliggör kvittning.

	2014	2013
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
– Räntebärande värdepapper ¹	2 063	1 551
Lånefordringar och kundfordringar	16	19
Likvida medel – kassa, bank och likvida placeringar	1 761	1 832
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde		
– Leverantörsskulder och upplupna kostnader	3 637	3 426
Summa	7 477	6 828

1) Verkligt värde bestämt enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument vilket motsvarar den så kallade nivå 1 enligt IFRS 13

Not 14 - Varulager

- [1](#)
- ...
- [11](#)
- [12](#)
- [13](#)
- [14](#)
- [15](#)
- [16](#)
- [17](#)
- ...
- [23](#)

Not 14 - Varulager

Varuslag	2014	2013
Handelsvaror	1 085	987
Summa	1 085	987

Hela varulagret är värderat till anskaffningsvärde.

Not 15 - Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

- [1](#)
- ...
- [12](#)
- [13](#)
- [14](#)
- [15](#)
- [16](#)
- [17](#)
- [18](#)
- ...
- [23](#)

Not 15 - Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2014	2013
Förutbetalda hyror till koncernbolag	7	7

Förutbetalda hyror	89	83
Övriga förutbetalda kostnader	41	35
Upplupen intäkt laboratorietjänster	0	—
Summa	137	125

Not 16 - Eget kapital

1
...
13
14
15
16
17
18
19
...
23

Not 16 - Eget kapital

Systembolagets bolagsordning anger att aktiekapitalet skall uppgå till lägst 125 MSEK och högst 500 MSEK. Detta är nu fördelat på 360 000 aktier med ett kvotvärde på 1 000 SEK. Eget kapital består av aktiekapital, reservfond och intjänade vinstmedel, inklusive årets resultat.

Inga valutakursdifferenser eller skatter har redovisats direkt mot eget kapital.

Statens ägardirektiv innebär bland annat att vinstmaximering inte ska eftersträvas, men verksamheten skall bedrivas ekonomiskt effektivt. När bruttomarginalen fastställs skall företaget beakta att kostnaderna täcks och att staten får avkastning i enlighet med ägaranvisningen. Avkastningen på det egna kapitalet ska på lång sikt motsvara den tioåriga obligationsräntan (genomsnittlig ränta under räkenskapsåret) med ett tillägg av sju procentenheter.

Om avkastningen varaktigt överstiger avkastningsmålet ska detta på sikt komma kunderna till godo genom att bruttomarginalen justeras nedåt. Soliditeten i Systembolaget ska uppgå till mellan 20 och 30 procent.

Not 17 - Obeskattade reserver

1
...
14
15
16
17
18
19
20
...
23

Not 17 - Obeskattade reserver

	2014	2013
Avsatt till periodiseringsfond 2012	—	80
Avsatt till periodiseringsfond 2013	—	59
Avsatt till periodiseringsfond 2014	102	—
Utgående balans, 31 december	241	139

Not 18 - Avsättningar

1

[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 18 - Avsättningar

Långfristiga avsättningar	2014	2013
IB - Avsättning i tryggad pensionsskuld	7	7
IB - Avsättning - ej tryggad i stiftelse	84	74
Årets förändring av tryggad pensionsskuld	0	0
Årets förändring - ej tryggad i stiftelse	-19	10
Utgående balans, 31 december	72	91
Förpliktelse (+)/tillgång (-) Långfristig avsättning avser avsättning för pensionsskuld för antastbara delar som inte tryggats i stiftelse.		
Kortfristig avsättning	2014	2013
Ingående balans, 1 januari	2	—
Årets avsättning	2	2
Utgående balans, 31 december	4	2

Bedömd kostnad för motparts advokatkostnad efter dom i Hovrätten.

Not 19 - Pensioner

[1](#)
 ...
[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 19 - Pensioner

Systembolaget AB har förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner. En förmånsbestämd pensionsplan innebär att företaget har en förpliktelse att lämna överenskomna ersättningar till nuvarande anställda samt att Systembolaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. De förmånsbestämda pensionsplanerna tryggas främst genom avsättningar till pensionsstiftelse men också genom avsättning i balansräkningen och till en mindre del genom försäkringspremier.

Systembolaget och de fackliga parterna har träffat överenskommelse om att anställda med mer än fem år kvar till pension från och med den 1 november 2014 omfattas av den kollektivavtalade ITP-planen. Andelen medarbetare i avgiftsbestämda pensionsplaner är därmed högre än tidigare. I avgiftsbestämda pensionsplaner är förpliktelsen begränsad till det belopp företaget har accepterat att bidra med, vilket medför att den anställde bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad under den period den anställde tjänstgör i företaget.

Vid beräkning av Systembolagets pensionsåtaganden tillämpas Tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter samt PRI:s grunder. För mer information om Systembolagets pensioner se Not 1 Redovisningsprinciper – Ersättning till anställda

och Not 5 Medarbetare.

Pensionskostnader i Systembolaget AB	2014	2013
Kostnad för intjänade pensioner och räntekostnader	-34	37
Räntekostnad	19	24
Insättningar till Pensionsstiftelsen under året	0	162
Gottgörelse från Pensionsstiftelsen under året	-64	-1 108
Premier för ny pensionsförsäkringslösning	64	1 077
Försäkringspremier	17	18
Särskild löneskatt på pensionskostnader	2	54
Årets pensionskostnad	4	264
Totala pensionskulder	2014	2013
Pensionssskuld tryggad i Pensionsstiftelsen vid årets ingång	-898	-1 775
Pensionsåtagandet försäkrat	70	1 175
Årets förändring	226	-298
<i>Pensionssskuld tryggad i Pensionsstiftelsen vid årets slut</i>	<i>-602</i>	<i>-898</i>
Pensionsförpliktelse i egen regi	-60	-75
Tryggad pensionsförpliktelse	-7	-7
<i>Kapitalvärde i Systembolaget AB</i>	<i>-67</i>	<i>-82</i>
Kapitalvärde av pensionsförpliktelse vid årets slut	-669	-980
Totala pensionstillgångar	2014	2013
Verkligt värde av Pensionsstiftelsens tillgångar vid årets ingång	958	1 883
Insättningar under året	0	162
Gottgörelse under året	-64	-1 108
Avkastning på Pensionsstiftelsens tillgångar	126	21
Verkligt värde av Pensionsstiftelsens tillgångar vid årets slut	1 020	958

Värderingsgrunderna för beräkning av pensionskulden har under 2014 ändrats från att tidigare enbart vara Finansinspektionens tryggande grunder till att för den del av skulden som avser förmånsbestämd ITP vara PRI:s värderingsgrunder. För förmånsbestämda pensionskulder som inte klassificeras som skulder enligt ITP används tryggande grunderna, Finansinspektionens anvisningar för beräkning av pensionssskuld FFFS 2007:31 enligt 2015 års grunder, som värderingsgrunder.

Beräkningen av pensionsåtagandet utgår från den löne- och pensionsnivå som råder på balansdagen.

Utöver ovanstående tillgångar och skulder så har Systembolaget AB ytterligare en skuld och tillgång på 9 (9) MSEK som tryggats i en kapitalförsäkring enligt särskilda villkor.

Sedan december 2013 har Systembolaget tecknat en pensionsförsäkring gällande personer som redan gått i pension samt fribrevshavare, vilket betyder att försäkringsbolaget bär den aktuariella risken. Försäkringspremierna har finansierats genom gottgörelse från stiftelsen. Det försäkrade pensionsåtagandet är värdesäkrat genom indexering. Risken för att försäkringstillgångarna inte kommer att lämna tillräcklig avkastning för att täcka de framtida indexeringarna åvilar Systembolaget som i detta fall kan komma att belastas med tillkommande indexeringspremier.

För tryggandet av pensionsåtaganden har Systembolaget AB avsatt medel till Systembolagets Pensionsstiftelse, vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till anställda i företaget. Placeringsverksamheten skall sträva efter att säkerställa en god avkastning samt att balansera den risk som värdeutvecklingen av den tryggade pensionskulden innebär. Mot bakgrund av detta har stiftelsens styrelse lagt fast en placeringsinriktning som innebär att en väsentlig del av kapitalet placeras i långfristiga realränteobligationer emitterade av svenska staten eller av annan högvärdig emittent. Därutöver placeras betydande belopp i aktiemarknaden genom aktieindexobligationer. Aktieindexobligationer ger en exponering mot ett världsindex bestående av de största aktiemarknaderna i världen samtidigt som valutarisken är eliminerad. Aktieindexobligationerna ger också ett gott kursfallsskydd. Dessutom sker placeringar i fastighetsfonder och vissa andra instrument.

Konsolideringen per sista december var 169 (107) procent, det vill säga Pensionsstiftelsens tillgångar översteg det tryggade åtagandet med 69 procent.

Not 20 - Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 20 - Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2014	2013
Semesterlöneskuld	90	84
Löneskuld	19	19
Sociala avgifter	32	30
Övriga upplupna kostnader	44	31
Förutbetalda intäkter	0	0
Summa	185	164

Not 21 - Ställda panter

[1](#)
 ...
[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 21 - Ställda panter

	2014	2013
För pensionsåtaganden		
Långfristiga fordringar	9	8
Summa	9	8

Not 22 - Eventualförpliktelser/ansvarsförbindelser

[1](#)
 ...
[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 22 - Eventualförpliktelser/ansvarsförbindelser

	2014	2013
För personallån	0	0

Summa	0	0
--------------	----------	----------

Not 23 - Kassaflödesanalys

[1](#)
[15](#)
[16](#)
[17](#)
[18](#)
[19](#)
[20](#)
[21](#)
[22](#)
[23](#)

Not 23 - Kassaflödesanalys

Likvida medel	2014	2013
Kassa, bank och likvida placeringar	1 761	1 832
Summa	1 761	1 832
Räntor	2014	2013
Erhållen ränta	43	42
Betald ränta	-1	-1
Summa	42	41

Räntorna hänför sig till den löpande verksamheten.

Förslag till vinstdisposition och underskrifter

Förslag till vinstdisposition och underskrifter

Förslag till vinstdisposition och underskrifter

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel, kronor 1 141 769 115, disponeras enligt följande:

Utdelning (697,10 per aktie)	250 956 429
Balanseras i ny räkning	890 812 686
Summa	1 141 769 115

Utdelningen föreslås att utbetalas den 28 april 2015.

Styrelsen anser att den föreslagna vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som ställs i aktiebolagslagen 17:3 andra och tredje styckena samt med hänsyn till de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet i företaget. Vinstutdelningen anses även försvarlig utifrån Systembolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning samt förenlig med ägarens krav och förväntningar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkras härmed att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Vidare försäkras att redovisningen är upprättad utifrån de internationella redovisningsstandarder IFRS som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 samt att den ger en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Därtill försäkras att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Stockholm den 19
mars 2015

Kenneth Bengtsson
Ordförande

Thord Andersson
Ordinarie ledamot

Viveca Bergstedt Sten
Ordinarie ledamot

Pia Fagerström
Ordinarie ledamot

Crister Fritzon
Ordinarie ledamot

Carl B Hamilton
Ordinarie ledamot

Håkan Leifman
Ordinarie ledamot

Mona Sahlin
Ordinarie ledamot

Kerstin Wigzell
Ordinarie ledamot

Karin Larsson*
Arbetstagarrepresentant

Berit Morén
Arbetstagarrepresentant

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse
har avgivits den 19 mars
2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall

* Ordinarie arbetstagarrepresentant har avgått.

Revision och granskning av årsredovisningen

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Systembolaget AB för år 2014. Bolagets årsredovisning ingår i detta dokument på sidorna 72-125.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Systembolaget ABs finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats i enlighet med ”Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande”. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Systembolaget AB.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Systembolaget AB för år 2014.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorers ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 19 mars 2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport

Granskningsrapport avseende årsredovisningen

Granskningsrapport avseende årsredovisningen

Till årsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Vi har på uppdrag av riksdagsstyrelsen granskat förvaltningen och den interna kontrollen i Systembolaget AB för år 2014.

Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i företaget för att kunna bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredsställande sätt och om företagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har inte uppvisat förhållanden som föranleder anmärkning.

Vi har vidare granskat om företaget, dess ledning och styrelse iakttar de riktlinjer för Systembolaget AB specifikt och för statliga bolag generellt som fastlagts av statsmakterna. Inte heller i detta avseende har vår granskning visat på förhållanden som föranleder anmärkning.

Stockholm den 19 mars 2015

Maria Lundquist Brömster

Jörgen Hellman

Maria Plass

Revision och granskning av hållbarhetsredovisningen

Revision och granskning av hållbarhetsredovisningen

Revision och granskning av hållbarhetsredovisningen

Styrelsen om hållbarhetsredovisningen

Revisors rapport över översiktlig granskning av Systembolaget AB:s hållbarhetsredovisning

Till Systembolaget AB

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Systembolaget AB att översiktligt granska Systembolaget AB:s hållbarhetsredovisning för år 2014. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning till de områden som hänvisas till i GRI index i Bilaga 1.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidan 16 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisionsred i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen. Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 19 mars 2015

Ernst & Young AB

Åsa Lundvall

Auktoriserad revisor

Håkan Ulrichs

Partner, Climate Change and Sustainability Services

Kalendarium 2015

Kalendarium 2015

27 april 2015	Delårsrapport januari – mars 2015
14 augusti 2015	Delårsrapport januari – juni 2015
27 oktober 2015	Delårsrapport januari – september 2015
15 februari 2016	Bokslutskommuniké 2015

Årsstämma

Årsstämma äger rum den 23 april 2015 i Stockholm.

Definitioner

Definitioner

Arbetsproduktivitet

Antal hanterade arbetsenheter (förpackningar efter viktning per varugrupp) per dagsverke (8 timmar).

Avkastning på eget kapital

Årets resultat i procent av genomsnittligt justerat eget kapital.

Avkastning på sysselsatt kapital

Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av genomsnittligt justerat sysselsatt kapital.

Bruttomarginal inklusive alkoholskatt

Bruttoresultat i procent av intäkterna. Mäts och redovisas varje månad.

Bruttomarginal exklusive alkoholskatt

Bruttoresultat i procent av intäkterna exklusive alkoholskatt. Mäts och redovisas varje månad.

ANDT – ANDT-rådet

Regeringens råd för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor, har en rådgivande roll till regeringen och informerar om bl.a. forsknings- och utredningsresultat med relevans för genomförande, uppföljning och utvärdering av strategin.

Alkoholindex

Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Ju högre index desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Alkoholindex skapas från svaren på nio frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. Frågorna ställs en gång per år till 2 000 personer, 16 år och äldre. Datainsamling genomförs av Novus.

CAN

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Eget kapital per aktie

Eget kapital dividerat med antal aktier på balansdagen

E-handel

Service som erbjuds och sker elektroniskt över Internet.

Genomsnittligt antal aktier

Vägda genomsnittet av antalet utestående aktier under året.

Global Compact

FN-initiativ och ramverk för hållbart företagande. Global Compact är uppbyggt kring tio principer inom mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption.

GRI – Global Reporting Initiative

Ett globalt nätverk som utger ett ramverk med riktlinjer för hållbarhetsredovisningar.

Kassaflöde per aktie

Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Kvalitetsleverantörsindex – KLI

Kvalitetsleverantörsindex är ett sammanvägt index av ett antal kvalitetsparametrar, vilka är betydelsefulla för att uppnå kundnytta. Kvalitetsleverantörsindex mäts kvartalsvis som ett rullande 12-månadersvärde.

Medelantal anställda

Antalet arbetade timmar dividerat med normal årsarbetstid.

Lageromsättningshastighet

Inköpsvärde dividerat med genomsnittligt lagervärde till försäljningspris.

Nöjd Kund Index – NKI

NKI mäter hur nöjda kunderna är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna:

- . Hur nöjd eller missnöjd är du med systembolagsbutiken totalt sett?
- . Hur väl motsvarar systembolagsbutiken dina förväntningar?
- . Hur pass nära eller långt ifrån ett ideal tycker du att systembolagsbutiken ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 10 och 100. Systembolaget anlitar ett externt undersökningsföretag för genomförande av undersökningen. Totalt tillfrågas cirka 32 000 slumpmässigt utvalda kunder, fördelade över samtliga butiker. NKI mäts och redovisas varje kvartal.

Opinionsindex – OPI

Opinionsindex mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och vår ensamrätt att bedriva detaljhandel med starköl, vin och sprit. Intervjupersonerna får ta ställning till frågan:

- . Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar ett externt undersökningsföretag för genomförande av undersökningen. Totalt intervjuas 1 500 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15–74 år varje månad. Opinionsindex mäts och redovisas varje månad.

Prestationskultur

Mäts en gång per år och visar hur medarbetarna upplever sina förutsättningar att utföra sitt arbete.

Resultat per aktie

Årets resultat dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt

Rörelseresultat i procent av intäkterna inklusive alkoholskatt.

Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt

Rörelseresultat i procent av intäkterna exklusive alkoholskatt.

Sjukfrånvaro

Alla sjukfrånvarotimmar under aktuell rullande 12-månadersperiod (jan–dec 2014) som varat mellan 1–14 dagar i relation till alla arbetade timmar under samma period.

Soliditet

Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen.

Svinn

Svinn enligt inventering i promille av intäkter, inkluderar både varu- och kassasvinn.

Sysselsatt kapital

Balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder inklusive uppskjutna skatteskulder.

Utdelning per aktie

Föreslagen/genomförd utdelning dividerat med genomsnittligt antal aktier.

Varusvinn

Svinn av varor enligt inventering, i promille av intäkter.

WHO

World Health Organisation.

Ålderskontroll

Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20–24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Totalt genomförs cirka 5 800 kontrollköp varje år i butik och hos ombud, varav cirka 600 hos ombuden. Ålderskontroller görs dagligen och redovisas varje månad.

Referenslista Ansvarsredovisningen 2014			
Nr	Namn på länk	Referensmaterial	Hämtad
1	Potential consequences of replacing a retail alcohol monopoly with a private licence system: results from Sweden	Finns PDF	
2	CAN rapport 142 Alkoholkonsumtionen i Sverige 2013	Finns PDF	
3	CAN rapport 141 Föräldrar i missbruks- och beroendevård och deras barn	Finns PDF	
4	Alkohollagen	Finns PDF	
5	Age at drinking onset and alcohol dependence	Finns PDF	
6	Varför är valborg en riskhelg?	www.polisen.se/Arkiv/Nyhetsarkiv/Gavleborg/Du-traffar	20150317
7	Totalkonsumtionsmodellen	Finns PDF	
8	Alcohol in EU Consumption harm and policy approaches WHO Regional Office for Europe	Finns PDF	
9	KRAV Därför är ekologisk mat bättre för miljön	http://www.krav.se/darfor-ar-ekologisk-mat	20150317
10	Fairtrademärkt vin ökar	http://fairtrade.se/nyheter/fairtrade-markt-vin-okar	20150317
11	Fairtrade	http://fairtrade.se/om-fairtrade/vad- http://www.fairforlife.org/pmws/indexDOM.php?client_id=fairforlife&page_id=home Fair for life Your certification for	20150317
12	Fair for life	http://www.fairforlife.org/pmws/indexDOM.php?client_id=fairforlife&page_id=home Fair for life Your certification for	20150317
13	Jordbruksverket Ekologisk produktion	http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/ekologiskproduktion/reglerochcertifiering/certifierade/ekologiskproduktion	20150317
14	SOU 1998:8 III Systembolaget AB och produkturvalet	Finns PDF	
15	Diskrimineringslagen	http://www.riksdagen.se/sv/DokumentLagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Diskrimineringslag	20150317
16	Alcohol attributable burden of incidence of cancer	Finns PDF	
17	Wine Glance July 2014 Fairtrade	Finns PDF	
18	Amphoraproject	http://www.amphoraproject.net/	20150317
19	Miljöaktuellt Ekoförsäljningen ökar kraftigt	http://miljoaktuellt.idg.se/2.1845/1.606107/ica-och-coops-	
20	SOU 2014:58 Privat införsel av alkoholdrycker Tydligare regler i konsekvens med svensk alkoholpolitik	Finns PDF	

21	Global status report on alcohol and health 2014 WHO	Finns PDF	
23	Statens Folkhälsoinstitut_Barn till familjer med alkohol och narkotikaproblem.pdf	Finns PDF	
24	SOU 2011:6 Missbruket, Kunskapen, Vården Missbruksutredningens forskningsbilaga	Finns PDF	
25	Tonårsparlören	Finns PDF	
26	Volym 2 av 2 Missbruksutredningen	Finns PDF	
27	Ska kvinnan vara nykter när hon försöker bli gravid?	Finns PDF	
28	BCSI code of conduct 2015	bsci_code_of_conduct_2015.pdf	
29	Guiding Principles on Business and Human Rights	Finns PDF	
30	SCB Urbansiering från land till stad	http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Urbansiering--fran-	20150317
31	Boverket En urbaniserad värld	http://sverige2025.boverket.se/en-urbaniserad-	20150317
32	SCB Sveriges befolkning ökar - men inte i hela landet	http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Sveriges-befolkning-okar--men-inte-i-	20150317
33	SCB Regional statistik och kartor	http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Regional-statistik-och-kartor/Statistikatlase/VisletBehallare	20150317
34	Folkhälsomyndigheten Hälsosamt åldrande	http://www.folkhalsomyndigheten.se/seniorguiden/halsosamt-	20150317
35	Ekonomifakta Befolkningsstruktur	http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Arbetsmarknad/Befolkning/Befolkn	20150317
36	Svenskarna och internet 2014	http://www.soi2014.se/om-rapporten/om-	20150317
37	SIIR – Swedish Institute for Innovative Retailing	http://www.hb.se/Forskning/Program/SIIR-Swedish-Institute-for-	20150317
38	SULF Forskare utvecklar morgondagens handel	http://www.sulf.se/Universitetslararen/Arkiv/2014/Nummer-10-14/Forskare-	20150317
39	Strålfors Här utvecklas framtidens shopping	http://www.stralfors.se/Om-oss/Nyheter/2014/Har-utvecklas-	20150317
40	EkowebVärldsunik ekoökning i Sverige 2014: + 38 procent	http://www.ekoweb.nu/?p=11363	20150317
41	SOU 2013:50 En väg till ökad tillsyn: marknadsföring av och e-handel med alkohol och tobak	Finns PDF	

	REFERENSER TILL REVISORER - EJ EXTERNA		
42	Rapport Sustainable Brand Index 2014	Finns PDF	
43	YouGo resultat Promillekoll.	Finns PDF	
44	Tabeller SE2014_24694_FoB_Promillekoll_2014_Omgång 1-3 Monadiska Slutlig	Finns PDF	
45	Tabeller SE2014_24694_FoB_Promillekoll_2014_Omgång 1-3 Slutlig	Finns PDF	
46	Mail Fairtrade 20 procent bilaga till ref 16		

GRI-index

Generella standardupplysningar

Strategi och analys

G4 - 1	Uttalande från organisationens högsta beslutfattare om relevansen av hållbar utveckling för organisationens och dess strategi.	s.8-12	x	
Organisationsprofil				
G4 - 3	Organisationens namn	s.72	x	
G4 - 4	De viktigaste varumärkena, produkterna och tjänsterna	s.72	x	
G4 - 5	Huvudkontorets lokalisering	s.101	x	
G4 - 6	Länder i vilka organisationen är verksam	s.72	x	
G4 - 7	Ägarstruktur och företagsform	s.72	x	
G4 - 8	Marknader som organisationen är verksam i (inkl. geografisk fördelning, vilka branscher man är verksam inom, kundgrupper)	s.72	x	

Redovisa Organisationens omfattning (skala), detta inkluderar:

- * Totalt antal personal
- * Totalt antal av verksamheter
- * Netto intäkter
- * Kvantitet av produkter och service som tillhandagges
- * Totala tillgångar
- * Fördelaktiga ägarskap
- * Försäljning och intäkter indelat i länder och regioner som står för 5 % eller mer av totala intäkt
- * Kostnader uppdelat på länder och region som står för 5% eller mer av totala kostanden

G4 - 9		s.73, 96-97, 98-99, 109	x	
--------	--	-------------------------	---	--

Redovisa totalt antal personal uppdelat på anställningsform, anställningsvillkor, och kön

Rapportera totalt tillsvdare anställda uppdelat på typ av kontrakt och kön

Rapportera totalt arbetskraften uppdelat på personal och chefer uppdelat på kön redovisa arbetskraften delat på region och kön.

G4 - 10		Se bilaga 2	x	
---------	--	-------------	---	--

G4 - 11 Beskriv hur många procent av personalen omfattas av kollektivavtal

G4 - 12	Beskriv företagets leverantörskedja	s.43-44	x	
---------	-------------------------------------	---------	---	--

Beskriv företagets leverantörskedja

Redovisa signifikanta förändringar under redovisnings perioden, i omfattning, struktur, ägarskap, leverantörskedja, och det ska inkludera:

* Förändringar av plats/läge eller förändringar i verksamheten det ska inkludera öppnande, stängande eller expanderande av anläggningar

Förändringar i aktiekapitalstrukturen eller annan information om aktier

*Förändringar i leverantörers lägen, leverantörskedjansstruktur, relationer med leverantörer, detta ska inkludera i valet och i uppsägningen av leverantörer

G4 - 13		s.73	x	
---------	--	------	---	--

Informationen återfinns: Översiktligt granskad av revisorer

Bilaga 1

G4 - 14	Rapportera om eller hur försiktighetsprincipen används av organisationen Kommentar: Även om Systembolaget inte använder försiktighetsprincipen som styrbegrepp, agerar vi i många fall i enlighet med den. Ett exempel är de riskanalyser och uppföljningar av den som genomförs. Lista externa utvecklade ekonomiska, miljö och sociala stadgar, principer och initiativ som företaget eller stödjer Kommentar: Systembolaget är sedan 2011 medlem i organisationen Business Social Compliance Initiative (BSCI). Medlemmar sedan 2013 i Global Compact Lista medlemskap i organisationer/ föreningar (tex industriföreningar) eller nationella eller internat stödorganisationer där organisationen: - har en position i styrelsen - deltar i projekt eller kommitté - Ger bidrag mer än det medlemskapet kräver - Där medlemskapet ses som strategiskt Kommentar: Systembolaget är utifrån strategisk synvinkel medlem i Business Social Compliance Initiative (BSCI), Svensk Handel, Sveriges Kommunikatörer, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) samt Svenska Amnorsföreningen och i ett SIDA-nätverk.				x
G4 - 15					
G4 - 16					
G4 - 17	Identifierade väsentliga aspekter * Lista alla enheter som inkluderas i organisationens konsoliderade årsredovisning eller liknande dokument * Rapportera om några av de enheter som inkluderas i den konsoliderade årsredovisningen eller liknande dokument, tas inte upp i denna rapport			s.16	x
G4 - 18	* Förklara processen för att definiera redovisningens innehåll och avgränsning * Förklara hur företaget har implementerat rapportens principer för att definiera redovisningens innehåll			s.39	x
G4 - 19	Lista alla väsentliga aspekter som identifierades i processen att identifiera redovisningens innehåll			s.37-38	x

Bilaga 1

	Rapportera avgränsningen för varje väsentlig aspekt, enligt nedan:	
	- rapportera om aspekten är väsentlig inom organisationen	
	- Om aspekten är väsentlig inom alla enheter i organisationen, använd en av följande tillvägagångssätt och rapportera antingen:	
	- En lista med alla enheter och dotterbolag som inkluderas i G4-17 där aspekten inte är väsentlig eller:	
	- En lista med alla enheter och dotterbolag som inkluderas i G4-17 där aspekten är väsentlig	
	Rapportera om det finns någon specifik begränsning avseende avgränsningen av aspekter inom organisationen	s.37-38
G4 - 20		X
	Rapportera avgränsning för varje materiell aspekt utanför organisationen, enligt nedan:	
	- rapportera om aspekten är väsentlig utanför organisationen	
	- Om aspekten är väsentlig utanför organisationen, identifiera enheter, grupper av enheter eller element där aspekten är väsentlig. Beskriv även geografiska plats där aspekten är väsentlig för de identifierade enheterna.	
	- Rapportera om det finns någon specifik begränsning avseende aspektens avgränsning utanför organisationen	s.37-38
G4 - 21		X
	Förklaringar till förändring av information från tidigare redovisning och varför det är en förändring. Det kan vara förändringar så som:	
	- Organisationen har sammanslagit med en annan organisation eller köpt en annan organisation	
	- Rapporteringsperiod kan ha ändrats	
	- Affären kan ha ändrats	
	- Mätmetoder kan ha ändrats	s.16
G4 - 22	Redovisa signifikanta förändringar i omfång och avgränsning jämfört med tidigare rapporter	X
G4 - 23		s.16
	Kommunikation med intressenter	
G4 - 24	Tillhandage en lista av intressentgrupper som engageras av organisationen	39, 40-41
G4 - 25	Beskriv hur (processen) intressentgrupperna har identifierats och hur urvalet har gjorts	X
	Beskriv företagets tillvägagångssätt vid intressent engagemang (kommunikation, jag antar att det kan vara på olika sätt) , frekvens, typ av engagemang uppdelat på intressentgrupperna. Beskriv även om engagemanget gjordes speciellt för att förbereda denna redovisning	39, 40-41
G4 - 26		X
	viktiga frågor som framkommit vid engagemanget med intressenter och hur organisationen har responderat på dessa viktiga frågor och ämnen, inkluderat hur man har svarat på dessa via denna rapport. Redovisa intressentgrupperna som tagit upp vilken fråga eller ämne	39, 40-41
G4 - 27		X
	Redovisningsprofil	
G4 - 28	Redovisningsperiod	s.16
G4 - 29	Datum för publicering av den senaste rapporten	s.16
G4 - 30	Redovisningscykel	s.16
G4 - 31	Kontaktperson för redovisningen	s.16

Biлага 1

G4 - 32	Redovisa om företaget valt att redovisa enligt "core" eller "in accordance" Redovisa Index för den valda sätt att redovisa enligt ovan Rapportera om redovisningen blivit externt granskat Redovisa policy och praxis för extern granskning Beskriv relationen mellan företaget och de som utför extern granskning Vem godkänner hållbarhetsredovisningen i företaget	s.16	X	
G4 - 33	Styrning	s.86, 126-128	X	
G4 - 34	Etik och integritet	Beskriv företagets styrningsstruktur, inklusive styrelsen - identifiera vem som ansvarar för att bestämma ekonomiska, sociala och miljömässiga påverkan.	s.79, 83, 84	X
G4 - 56		Beskriv företagets värderingar, principer och normer för beteende så som code of conduct och code of ethics Kommentar: I dagsläget finns ett förslag på en code of conduct hos företagets ledningen men det är ännu inte fastställt när beslut om detta tas. Det som finns idag är: Extern uppförandekod, medarbetarpolicy och Policy affärsetiskt ansvar		X
Specifika standardupplysningar				
Ekonomisk påverkan				
Indirekt ekonomisk påverkan				
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	S.34-35	X	
G4-EC8	Beskrivning av betydande indirekta ekonomiska effekter, inklusive effekternas omfattning	s.35	X	
Utlämnad upplysning:				
Systembolaget genomför inga undersökningar för att fastställa behovet av infrastruktur eller andra tjänster och redovisar därför inte sådan information.				
Miljörelaterad påverkan				
Produkter & Tjänster				
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.57-59	X	
EN27	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster	s.59	X	
Företagsspecifikt Nyckeltal	CO2 utsläpp förpackningar	s.59	X	
Underlätta för kunden att göra medvetna val av produkter som är ekologiskt eller etiskt märkta				
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.47-50	X	

Översiktligt granskad av
revisorer

Informationen återfinns:

Bilagga 1

Företagsspecifikt Nyckeltal	Försäljningsandel eko, % volym	s.48, 49	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Utbud ekologiskt märkta artiklar, antal	s.48,49	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Utbud etiskt märkta artiklar, antal	s.50	X
Utvärdering av Leverantörskedjans miljöhänsyn			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.54	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Nyckeltal saknas	s.55	X
Social påverkan - Anställningsförhållanden och arbetsvillkor			
Utbildning			
Kunskap ansvar & medvetenhet			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.63-66, 67-68	X
LA10	Program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut	s.64-65	X
LA11	Antal anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärsutveckling	s.64-65	X
Företagsspecifikt nyckeltal	Prestationskultur	s.64	X
Företagsspecifikt nyckeltal	Slukfråvaro, %	s.68	X
Mångfald & jämställdhet			
Likabehandling			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.66-67	X
LA12	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupphörighet och andra mångfaldsindikatorer	s.66-67	X
Utvärdering av arbetsförhållanden i leverantörskedjan			
DMA			
	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.54	X
	Signifikant och potentiell negativ påverkan på arbetsförhållanden i leverantörskedjan och åtgärder som vidtagits	s.54-55	X
LA15	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.55-56	X
Projekt & Initiativ på Sociala området i leverantörskedjan			
DMA	Nyckeltal saknas	s.55	X
Företagsspecifikt nyckeltal			
Social påverkan - Mänskliga rättigheter			
Utvärdering av mänskliga rättigheter i leverantörskedjan			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.54	X
HR11	Signifikant och potentiell negativ påverkan på mänskliga rättigheter i leverantörskedjan och åtgärder som vidtagits	s.54-55	X

Bilagor 1

Projekt & Initiativ på Sociala området i leverantörskedjan			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.55-56	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Nyckeltal saknas	s.55	X
Social påverkan - Samhälle			
Lokala samhällen			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.30-34	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Opinionsindex (OPI)	s.31-33	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Alkoholindex	s.32-33	X
	Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program som utvärderas och styr		
	Verksamhetens		
	påverkan på samhället, inklusive inträde, verksamhet och utträde	s.30	X
SO1			
Stödja forskning kring alkoholen			
påverkan			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.33-34	X
	Typ, omfattning och ändamålsenlighet av de program som utvärderas och styr		
	Verksamhetens		
	påverkan på samhället, inklusive inträde, verksamhet och utträde	s.30	X
SO1			
Förändra samhällets attityd till			
Alkoholkonsumtion			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.32-33	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Alkoholindex	s.32-33	X
Informera om alkoholen			
skadeverkningar			
DMA	Nöjd kund index -samhälles delen	s.30-35	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Alkoholindex	s.31-33	X
Företagsspecifikt Nyckeltal		s.32-33	X
Säkerställa att alkohol inte säljs till			
minderåriga			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.29-30	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Ålderskontroll	s.29,30	X
Underlätta för kunden att göra			
medvetna hälsoval			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.46-47	X
Företagsspecifikt Nyckeltal	Försäljning alkoholfria artiklar, % volym	s.47	X

Bilaga 1

Företagsspecifikt Nyckeltal	Utbud alkoholfria artiklar, antal	s.47	X
Anti-korruption			X
Etik & anti-korruption			X
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.60-62	X
S03	Andel och antal affärsenheter som analyserats avseende risk och korruption	s.62	X
S05	Bekräftade incidenter av korruption där åtgärd vidtagits	s.62	X
Sociala indikatorer - Produktansvar			
Märkning av Produkter & Tjänster			
Uppföljning av Kundnöjdhet			
DMA	Upplysning om hållbarhetsstyrning	s.51-52	X
PR5	Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar	s.51-52	X

G4-10

Antal anställda 2014

Avser alla anställda per 31/12.

TILLSVIDAREANSTÄLLDA

	Totalt antal		Tillsvidareanställda				Visstidsanställda				Heltidsanställda				Deltidsanställda				Heltidsanställda				Deltidsanställda			
	Antal	%	Antal	%	mån	%	Antal	%	mån	%	Antal	%	mån	%	Antal	%	mån	%	Antal	%	mån	%	Antal	%	mån	%
Systembolaget	5 234	87	34	66	675	13	41	59	1 456	28	45	55	3 778	72	31	69	1 416	31	45	55	3 143	69	29	71		
Forsälljare	4 343	85	33	67	663	15	41	59	609	14	49	51	3 734	86	31	69	578	16	49	51	3 102	84	29	71		
Norra	2 310	1 959	85	37	63	351	15	42	58	307	13	52	48	2 003	87	35	65	296	15	52	48	1 663	85	34	66	
Södra	1 998	1 685	84	27	73	311	16	39	61	268	13	42	58	1 728	87	27	73	249	15	40	60	1 436	85	24	76	
Butikschef	460	459	100	44	56	1	0	100	0	456	99	44	56	4	1	0	100	455	99	44	56	4	1	0	100	
Norra	223	223	100	48	52	0	0	0	221	99	48	52	2	1	0	100	221	99	48	52	2	1	0	100		
Södra	233	232	100	40	60	1	0	100	0	231	99	40	60	2	1	0	100	230	99	40	60	2	1	0	100	
Lokalvärdare	26	25	96	16	84	1	4	0	0	0	0	0	26	100	15	85	0	0	0	0	25	100	16	84		
Norra	13	13	100	23	77	0	0	0	0	0	0	0	13	100	23	77	0	0	0	0	13	100	23	77		
Södra	13	12	92	8	92	1	8	0	100	0	0	0	13	100	8	92	0	0	0	0	12	100	8	92		
Huvudkontor chefer	65	65	100	51	49	0	0	0	65	100	51	49	0	0	0	0	65	100	51	49	0	0	0	0		
Huvudkontor medarbetare	381	370	97	42	58	11	3	45	364	96	43	57	17	4	24	76	355	96	43	57	15	4	20	80		
Inhyrd personal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
IQ	7	6	86	33	67	1	14	0	5	71	40	60	2	29	0	100	5	83	40	60	1	17	0	100		
Totalt	5 241	4 565	87	34	66	676	13	41	58	1 461	28	45	55	3 778	72	31	69	1 421	31	45	55	3 144	69	29	71	

Avgränsning: Siffror som visar inhyrd personal går ej att tas fram från vårt system.

Uppdelning av anställda efter kön och åldersgrupp

	2014					2013					2012							
	Antal anställda	Andel kvinnor %	Andel män %	Andel < 30år %	Andel 30-50 år %	Andel anställda	Andel kvinnor %	Andel män %	Andel < 30år %	Andel 30-50 år %	Andel anställda	Andel kvinnor %	Andel män %	Andel < 30år %	Andel 30-50 år %	Andel > 50 år %		
Forsäljare	4 343	66	34	41	41	4 237	68	32	42	40	18	18	4 182	68	32	43	39	18
Butikschef	460	56	44	7	75	442	56	44	5	77	18	18	444	55	45	5	76	19
Lokavårdare	26	85	15	4	27	29	86	14	0	31	69	69	37	86	14	3	43	54
HK personal	405	60	40	6	69	379	60	40	5	72	23	23	369	59	41	5	72	23
IO	7	71	29	0	86	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	5 234	65	35	35	46	5 087	66	34	35	46	19	19	5 032	67	33	36	45	19

Avgränsning: Vi kartlaggare inte mångfaldsindikatorer för inhyrd personal då det i denna roll är svårt att vara anonym. Det gäller även uppgift om utländsk bakgrund för styrelse och företagsledning.

Bilaga 4

CO₂-utsläpp, el

	Skarpö		Depå, Depå,		Summa	CO ₂ -utsläpp (ton) 3	
	Butik	Lärcenter	Huvudkontor	Sundsvall			Örebro
	Elektricitet (MWh)						
Källa (ej förnybar)							
Kol	-	-	-	-	-	-	-
Naturgas	-	-	-	-	-	-	-
Bränsle från råolja (t ex diesel, bensin)	-	-	-	-	-	-	-
Kärnkraft	-	-	-	-	-	-	-
Källa (förnybar)							
Solkraft	-	-	-	-	-	-	-
Vindkraft	-	-	-	-	-	-	-
Vattenkraft	24 349 ²	805	772	245	214	26 385	0
Biobränsle	-	-	-	-	-	-	-
Schablonberäkning ³	9140	0	0	0	0	9 140	823
Summa MWh förbrukad indirekt energi						35 525	
Summa CO ₂ -utsläpp (ton)							823

1) För butiker som saknar mätning eller som har avtal där elen ingår i hyran har förbrukningen räknats ut enligt en schablon. Dessa gäller 107 stycken av Systembolagets 431 butiker. Schablonen beräknas enligt: Snittförbrukning per yta beräknat på butiker med el från TeigeKraft * yta på butiker där el inkluderas i hyran.

2) Antal butiker som ingår är 324 stycken av 431 butiker

3) Beräkning av CO₂ har gjorts med hjälp av Klimatkompassens kalkyl

Bilaga 5

	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Resultat (MSEK)										
Nettoomsättning (inklusive alkoholskatt)	26 431	25 709	25 099	24 416	24 111	23 360	21 296	20 211	19 039	18 083
Omsättning (exklusive alkoholskatt)	15 901	15 589	15 003	14 368	14 004	13 337	11 905	11 143	10 345	9 691
Bruttoresultat	3 382	3 303	3 201	3 115	3 051	2 961	2 699	2 567	2 525	2 461
Röreliseresultat	370	168	270	159	339	424	9	83	298	262
Finansnetto	56	208	58	119	-24	109	714	250	54	199
Resultat före skatt	324	317	248	278	315	533	723	333	352	889
Totalresultat för året	251	287	180	223	223	406	687	295	259	635
Finansiell ställning (MSEK)										
Anläggningstillgångar	2 520	2 258	1 921	1 697	1 916	2 296	2 213	2 350	1 889	1 317
Omsättningstillgångar	3 236	3 205	3 222	3 339	3 257	2 823	2 398	2 458	2 616	3 348
Eget kapital	1 574	1 610	1 411	1 390	1 469	1 591	1 386	1 581	1 489	1 567
Skulder	4 182	3 853	3 732	3 646	3 704	3 528	3 225	3 227	3 016	3 098
Balansomslutning	5 756	5 463	5 143	5 036	5 173	5 119	4 611	4 808	4 505	4 665
Kassaflöden (MSEK)										
Kassaflöde från den löpande verksamheten	632	456	574	343	537	762	184	779	476	1 007
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-416	-530	-318	138	-204	34	446	-501	-751	-283
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-287	-90	-159	-332	-345	-201	-868	-210	-330	-90
Årets kassaflöde	-71	-164	97	149	-12	595	-238	68	-605	634

Bilaga 5

Nyckeltal

Bruttomarginal inklusive alkoholskatt, %	12,8	12,8	12,8	12,8	12,7	12,7	12,7	12,7	13,3	13,7
Bruttomarginal exklusive alkoholskatt, %	21,3	21,2	21,3	21,7	21,8	22,2	22,6	23,1	24,3	25,5
Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt, %	1,4	0,7	1,1	0,7	1,4	1,8	0,0	0,4	1,6	1,4
Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt, %	2,3	1,1	1,8	1,1	2,4	3,2	0,1	0,7	2,9	2,7
Avkastning på eget kapital, %	14,4	18,0	12,6	15,6	14,6	27,3	46,3	19,2	17,0	49,1
Avkastning på sysselsatt kapital, %	24,5	24,1	23,0	20,0	24,9	35,9	48,9	21,8	23,2	35,8
Soliditet, %	30,6	31,5	28,6	27,6	28,4	31,1	30,1	32,9	33,1	33,6
Resultat per aktie före och efter utspädning, SEK	697	796	500	619	619	1 128	1 908	819	719	1 764
Eget kapital per aktie, SEK	4 372	4 472	3 919	3 861	4 081	4 419	3 850	4 392	4 136	4 353
Kassaflöde per aktie från den löpande verksamheten, SEK	1 756	1 267	1 594	953	1 492	2 117	511	2 164	1 322	2 797
Utdelning per aktie, SEK ¹	697	796	250	442	839	958	2 151	821	583	917
Arbetsproduktivitet	845	845	839	836	833	838	798	775	766	743
Lageromsättningshastighet, ggr	23,5	23,9	24,7	24,5	25,7	25,4	23,2	22,3	21,3	20,5
Varusvinn, MSEK	40	32	30	27	22	25	23	19	16	18
Svinn, %	1,8	1,6	1,5	1,4	1,2	1,3	1,3	1,3	1,1	1,4
Opinionsindex, %	74	72	71	68	66	66	64	61	57	55
Ålderskontroll, %	97	96	95	94	94	93	90	85	88	89
Medelantal anställda	3 347	3 280	3 172	3 192	3 127	3 043	3 013	2 834	2 842	2 793

1) 2014 års utdelning per aktie enligt styrelsens förslag